

گامی خدمت

اقدامات شاخص دولت مردمی
در طول سه سال خدمت

دولت مردمی ایران قوی

معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی
اداره کل پژوهش و اسناد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گامی خدمت

اقدامات شاخص دولت مردمی
در طول سه سال خدمت

عکس جلد: تصویر آخرین سفر رئیس جمهور (۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳)

معاون ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور

دکتر سید ابراهیم رئیسی

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : گزارش خدمت؛ اقدامات شاخص دولت مردمی در طول سه سال خدمت/مجری طرح معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس‌جمهور.
مشخصات نشر : تهران: ریاست جمهوری، مرکز پژوهش و اسناد، نشر جمهور ایران، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری : ۶۰ ص.
شابک : 978-622-7469-55-4 ۱۰۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۵۸ - ۶۰.
موضوع : ایران. رئیس‌جمهور (۱۴۰۰-۱۴۰۳: رئیسی)
Iran. President (2021-2024 : Raisi)
موضوع : ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۴۰۰ - ۱۴۰۳.
Iran -- Politics and government -- 2021 - 2024

شناسه افزوده : ایران. ریاست جمهوری. مرکز پژوهش و اسناد. نشر جمهور ایران
رده بندی کنگره : DSR۱۷۳۷
رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۴
شماره کتابشناسی ملی : ۹۶۴۱۸۲۵
اطلاعات رکورد : فیبا
کتابشناسی

دولت مردمی ایران قوی

نشر جمهور ایران

ISBN : 978-622-7469-55-4

9 786227 469554

گنجینه خدمت

اقدامات شاخص دولت مردمی در طول سه سال خدمت

عنوان اثر: گزارش خدمت، اقدامات شاخص دولت مردمی در طول سه سال خدمت
زیر نظر: شهرام وثوقی راد، علی اکبرهراتی
گردآوری و تدوین: دکتر فلاحي، یعقوب ملکی، مریم خلخالی زاده
مدیر هنری: رضا حصار مقدم
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۶۹-۵۵-۴
ناشر: نشر جمهور ایران (اداره کل پژوهش و اسناد ریاست جمهوری)
شمارگان: ۵۰۰
چاپ اول: ۱۴۰۳
قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال
نشانی: تهران، خیابان لبافی‌تژاد، بین ابوریحان و دانشگاه پلاک ۱۶۴ تلفن: ۶۶۴۰۲۸۳۶

مقدمه ۱۳

بخش اول:

۱۴	اوضاع کشور در شروع کار
۱۵	فصل ۱- تنگناها و بحران‌های ساختاری
۱۸	فصل ۲- زمینه‌های مدیریتی
۲۰	فصل ۳- اوضاع نامساعد بین‌المللی و پیوند زدن اقتصاد داخلی به مذاکرات هسته‌ای
۲۱	فصل ۴- فضای اجتماعی و روانی جامعه

بخش دوم:

۲۲	رویکرد مدیریتی دولت؛ تحول آفرینی و حرکت جهادی
۲۴	فصل ۱- تحول در گفتمان سیاسی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب
۲۶	فصل ۲- تحول در رهیافت مدیریتی و اجرایی دولت (رهیافت تحول آفرین)
۲۶	الف. گفتمان اقتصادی دولت: عدالت‌طلبی مردم‌محور
۲۷	ب. برنامه و نقشه راه تحول: سند تحول دولت
۲۸	ج. رویکرد مدیریتی رئیس‌جمهور
۳۱	فصل ۳- تحول در رویکرد سیاست خارجی

بخش سوم:

۳۴	دستاوردهای دولت از منظر رهبر معظم انقلاب
۳۶	فصل ۱- آثار رهیافت تحول آفرین و جهادی دولت در سال اول خدمت
۳۶	وجوه متمایزکننده دولت در سال اول خدمت
۳۸	فصل ۲- تمجید از اقدامات دولت در سال دوم خدمت
۴۲	فصل ۳- خصوصیات شخصیتی شهید دکتر رئیسی
۴۲	تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم در طول مدت مسئولیت
۴۲	کارآموزده در مدیریت‌های کلان
۴۳	مزین به پرهیزکاری و خردمندی
۴۳	برخورداری از تحصیلات حقوقی در کنار فقاقت
۴۳	مسئول کارآمد، باکفایت، صمیمی و جدی

۴۴	فصل ۴- رویکردها و عملکرد شهید دکتر رئیسی
۴۴	تمسک به ارزش‌های اساسی انقلاب
۴۵	تلاشگری و حرکت جهادی
۴۵	مردم‌مداری
۴۵	ساده‌زیستی در سلوک شخصی و حکومتی دولت
۴۶	اتخاذ مواضع انقلابی
۴۶	زنده کردن امید و اعتماد در مردم
۴۶	همدلی صادقانه با مردم و نظارت میدانی در سفرهای استانی
۴۷	سرعت عمل در قبال حوادث و هم‌دردی با مردم
۴۷	ایجاد همدلی بین قوا
۴۷	مسئولیت‌پذیری و دوری از بهانه‌تراشی
۴۸	جوان‌گرایی در مجموعه اجرایی
۴۸	تحول در قوه مجریه
۴۸	تکیه بر ظرفیت‌های داخل کشور
۴۹	برجسته کردن شعارهای اسلام و انقلاب
۴۹	تحرك خوب در سیاست خارجی
۴۹	رشد شاخص‌های اقتصاد کلان

بخش چهارم:

۵۲	اقدامات شاخص دولت سیزدهم
۵۴	فصل ۱- اقدامات شاخص در حوزه سلامت
۵۴	مدیریت مقابله با کرونا و تأمین واکسن
۵۵	تحول در مایه‌کوبی (واکسیناسیون) عمومی
۵۵	اجرای قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری
۵۵	افزایش ظرفیت دانشجویان پزشکی و رفع انحصار در حوزه پزشکی
۵۶	افزایش ظرفیت دانشجویان رشته دندان‌پزشکی
۵۷	نسخه‌نویسی الکترونیکی
۵۷	اجرای طرح دارویار (مدیریت منابع از طریق نظام بیمه)

- ۵۸ اجرای طرح برنامه سلامت خانواده و نظام ارجاع
- ۵۸ ابلاغ سند ملی بیماری‌های نادر به دستگاه‌های اجرایی
- ۵۹ تشکیل صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج برای ۱۰۷ نوع بیماری
- ۵۹ به صفر رساندن صف کاشت حلزون
- ۶۰ بیمه رایگان ۲۰ میلیون روستایی
- ۶۰ اجرای قانون جوانی جمعیت و فرزندآوری
- ۶۱ برقراری بیمه درمان ناباروری برای ۴/۵ میلیون زوج
- ۶۱ اضافه شدن ۱۶۵۰۰ تخت بیمارستانی
- ۶۲ اجرای طرح ارتقای امنیت غذایی کودکان زیر ۵ سال
- ۶۳ رونمایی از سند رایگان شدن درمان کودکان زیر ۷ سال
- ۶۳ حمایت از طب ایرانی - سنتی
- ۶۳ توسعه گردشگری سلامت و اعزام رایزن سلامت
- ۶۴ تکمیل و افتتاح کلان بیمارستان مهدی کلینیک
- ۶۵ افتتاح کلان بیمارستان غدیر
- ۶۵ افتتاح دو بیمارستان ۶۴ تختخوابی شهرستان رستم و ۱۶۰ تختخوابی شهرستان فسا
- ۶۵ افتتاح بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی کودکان حکیم
- ۶۶ افتتاح بیمارستان امام خمینی (ره) شهریار پس از ۳۴ سال انتظار
- ۶۷ افتتاح بیمارستان شهید سلیمانی فردیس
- ۶۷ افتتاح بخش جدید بیمارستان فوق تخصصی کودکان بندرعباس
- ۶۷ افتتاح ساختمان جدید بیمارستان ۳۰۰ تختخوابی رازی قائمشهر پس از ۱۸ سال

فصل ۲- اقدامات شاخص در حوزه مسائل اقتصادی ۶۹

- ۷۰ افزایش تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی
- ۷۲ کنترل رشد پایه پولی
- ۷۳ مهار نسبی تورم
- ۷۳ کاهش بدهی‌های دولت
- ۷۴ کاهش میزان بیکاری
- ۷۵ تحول در نظام مالیاتی کشور
- ۷۷ رشد تجارت خارجی

۷۹	افزایش صادرات نفت
۷۹	رشد سرمایه‌گذاری خارجی
۸۰	رشد حمل‌ونقل عمومی
۸۰	حذف امضاهای طلایی با تکمیل درگاه ملی صدور مجوزهای کسب‌وکار
۸۱	راه‌اندازی سامانه جامع تجارت
۸۱	راه‌اندازی سامانه سوت‌زنی برای مبارزه همگانی با فساد
۸۲	تعیین تکلیف کالاهای رسوبی و اموال تملیکی در گمرکات (به‌ویژه کالاهای اساسی)
۸۲	طرح مدیریت هوشمند یارانه‌آردونان (طرح مهیا)
۸۳	تسریع در مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت

فصل ۳- اقدامات شاخص زیربنایی

۸۴	۱. حوزه نفت و گاز
۸۴	آغاز تولید گاز از فاز ۱۱ میدان مشترک پارس جنوبی در عسلویه
۸۵	کاهش هدررفت روزانه ۳۰ میلیون مترمکعبی گازهای فلر
۸۵	افتتاح فاز دو پالایشگاه آبادان
۸۶	افتتاح فاز ۱۴ پارس جنوبی
۸۶	افزایش گاز رسانی به نیروگاه‌ها
۸۶	تامین گاز مشترکان خانگی در ماه‌های سرد ۱۴۰۱ و تابستان ۱۴۰۲
۸۷	تامین بنزین مورد نیاز در داخل کشور
۸۷	بهره‌برداری از طرح ملی و عظیم محیط‌زیستی تصفیه گازوئیل (DHT) پتروپالایشگاه اصفهان
۸۸	بهره‌برداری رسمی از مرحله اول میدان‌های نفتی سپهر و جفیر
۸۸	رشد ۲۱۸ درصدی در حوزه استخراج نفت
۸۸	رشد صدور پروانه اکتشاف در دولت مردمی
۸۹	کشف بیش از ۲/۵ میلیارد بشکه ذخایر جدید نفت
۹۰	سایر اقدامات دولت در حوزه توسعه و ارتقای صنعت نفت، گاز و پتروشیمی
۹۲	۲. حوزه آب و آب‌رسانی
۹۲	مدیریت تنش آبی و طرح‌های انتقال آب
۹۳	احیای دریاچه ارومیه
۹۴	عملیات طرح آب‌رسانی غدیر (بزرگ‌ترین طرح آب‌رسانی خاورمیانه)

- ۹۴ ۱۴۰ کیلومتری آبرسانی به همدان
- ۹۴ اجرای طرح آبرسانی به شهر میانه از سد گرمی
- ۹۵ تکمیل و افتتاح طرح انتقال آب از سد طالقان به آبیگ قزوین
- ۹۵ افتتاح مدرن‌ترین طرح آبرسانی کشور در سنندج (طرح انتقال آب از سد آزاد به تصفیه‌خانه سنندج)
- ۹۵ ابرپروژه انتقال آب خلیج فارس به فلات مرکزی ایران
- ۹۵ طرح انتقال آب دریای عمان به استان‌های شرقی (خراسان جنوبی، خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان)
- ۹۶ طرح انتقال آب خلیج فارس به کرمان
- ۹۶ آبرسانی به استان سیستان و بلوچستان
- ۹۶ اجرای مرحله دوم انتقال آب از دریای عمان به اصفهان
- ۹۶ رفع مشکل آب آشامیدنی مردم شهرکرد
- ۹۸ ابرپروژه آب شیرین‌کن بوشهر
- ۹۸ افتتاح اولین طرح «آبیاری نوین زیرسطحی هوشمند»
- ۹۸ بهره‌برداری از مرحله نخست تصفیه‌خانه فاضلاب گنبدکاووس
- ۹۹ جهاد آبرسانی به روستاهای سراسر کشور
- ۹۹ بهره‌برداری از سد قیز قلعه‌سی
- ۱۰۰ بهره‌برداری رسمی از سد خداآفرین هم‌زمان با افتتاح سد قیز قلعه‌سی
- ۱۰۰ ۳. حوزه راه‌ها و حمل و نقل
- ۱۰۱ کریدور شمال- جنوب
- ۱۰۲ توافقتنامه احداث راه آهن رشت - آستارا (تکمیل گذرگاه ریلی شمال- جنوب بعد از ۲۳ سال)
- ۱۰۲ افتتاح قطعه اول راه آهن چاه‌بهار- زاهدان در محدوده زاهدان - خاش
- ۱۰۳ افتتاح راه آهن بستان‌آباد - خاوران (تبریز) بعد از ۲۲ سال
- ۱۰۴ اجرای ابرپروژه ریلی شرق کشور (بیرجند - یونسی)
- ۱۰۵ افتتاح راه آهن دوخطه رخس- چاه‌خاور - طبرکوه
- ۱۰۵ تعیین تکلیف خط ریلی شلمچه - بصره پس از ۲۰ سال
- ۱۰۵ زیرسازی و روسازی محورهای ریلی کشور
- ۱۰۶ افتتاح بندر خشک ریلی تهران (مرکز لجستیک آپرین)
- ۱۰۶ افتتاح پروژه مسیر رفت منطقه ۲ آزادراه تهران - شمال
- ۱۰۷ افتتاح جاده ملی پاتاوه - دهدشت، پس از ۲۸ سال
- ۱۰۸ افتتاح ابرپروژه آزادراه شیراز- اصفهان

- بهره‌برداری از مرحله نخست آزادراه شهید سلیمانی (آزاد راه شمالی کرج) ۱۰۸
- افتتاح آزادراه منجیل - رودبار ۱۰۹
- بهره‌برداری از مترو شهر جدید پرند ۱۱۰
۴. حوزه صنعت و اقتصاد دانش‌بنیان ۱۱۲
- افتتاح کارخانه فولاد زمزم ۳ (بزرگ‌ترین تولیدکننده آهن اسفنجی کشور) ۱۱۲
- افتتاح کارخانه فولاد آتیه خاورمیانه ۱۱۲
- تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام ۱۱۲
- ساماندهی وضعیت تولید و عرضه خودرو ۱۱۳
- توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان ۱۱۴
۵. حوزه تولید برق و نیروگاه ۱۱۶
- رفع ناترازی در تولید و تأمین برق ۱۱۶
- رکوردشکنی ایران در تولید برق هسته‌ای ۱۱۷
- انتقال و تبادل انرژی ۱۱۷
۶. حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات ۱۱۸
- حرکت از دولت الکترونیک به دولت هوشمند ۱۱۸
- ارتقای ۶ پله‌ای ایران در حوزه توسعه ارتباطات ۱۱۸
- آماده‌سازی ۵۰۰ خدمت دولتی هوشمندشده ۱۱۸
- افزایش زیرساخت‌های نسل پنجم تلفن همراه ۱۱۹
- اتصال ۷/۵ میلیون خانوار به شبکه فیبر نوری و ۶ هزار روستای جدید به اینترنت پرسرعت ۱۱۹
- پیشرفت شبکه ملی اطلاعات به ۶۰ درصد ۱۱۹
- بهبود ظرفیت هسته شبکه ملی اطلاعات ۱۲۰
- توسعه حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات با فعالیت بیش از ۱۸۰۰ شرکت دانش‌بنیان ۱۲۰
- اتصال ۷ هزار روستای جدید با بیش از ۲۰ خانوار به اینترنت ۱۲۰
- پرتاب ۱۲ ماهواره به فضا ۱۲۰
- رونمایی از پهپاد «مهاجر ۱۰» با قابلیت ۲۴ ساعت پرواز مداوم و شعاع عملیاتی ۲ هزار کیلومتری ۱۲۱
- ساخت و تزریق موفق ماهواره ایرانی «نور ۳» به مدار ۴۵۰ کیلومتری زمین ۱۲۱

۷. حوزه کشاورزی و امنیت غذایی ۱۲۱

۸. حوزه حمایت از نخبگان ۱۲۳

فصل ۴- تحقق عدالت اجتماعی و مردم مداری ۱۲۴

رویکردها و برنامه‌های دولت برای افزایش مشارکت مردم ۱۲۴

تشکیل اولین اجلاس ملی مردمی‌سازی دولت ۱۲۴

تحقق عدالت در سطح ملی با آغاز سفرهای استانی ۱۲۵

آزادسازی سواحل و حاشیه رودخانه‌ها به نفع مردم ۱۲۶

طرح نهضت ملی مسکن؛ دغدغه مسکن اقشار پایین جامعه ۱۲۷

محرومیت‌زدایی از روستاها ۱۲۸

توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات در حوزه درمان و سلامت ۱۲۸

عدالت در پرداخت‌ها با اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان ۱۲۹

توجه به عدالت آموزشی ۱۲۹

برقراری عدالت اجتماعی و حمایت بیشتر از گروه‌های آسیب‌پذیر ۱۳۰

حمایت از زنان سرپرست خانوار ۱۳۰

اجرای عدالت فرهنگی و تقویت زیرساخت‌های فرهنگی ۱۳۰

فصل ۵- اقدامات شاخص در حوزه سیاست خارجی ۱۳۲

رویکردهای تحولی دولت در حوزه سیاست خارجی ۱۳۲

عضویت در سازمان همکاری شانگهای ۱۳۵

عضویت در گروه بریکس ۱۳۵

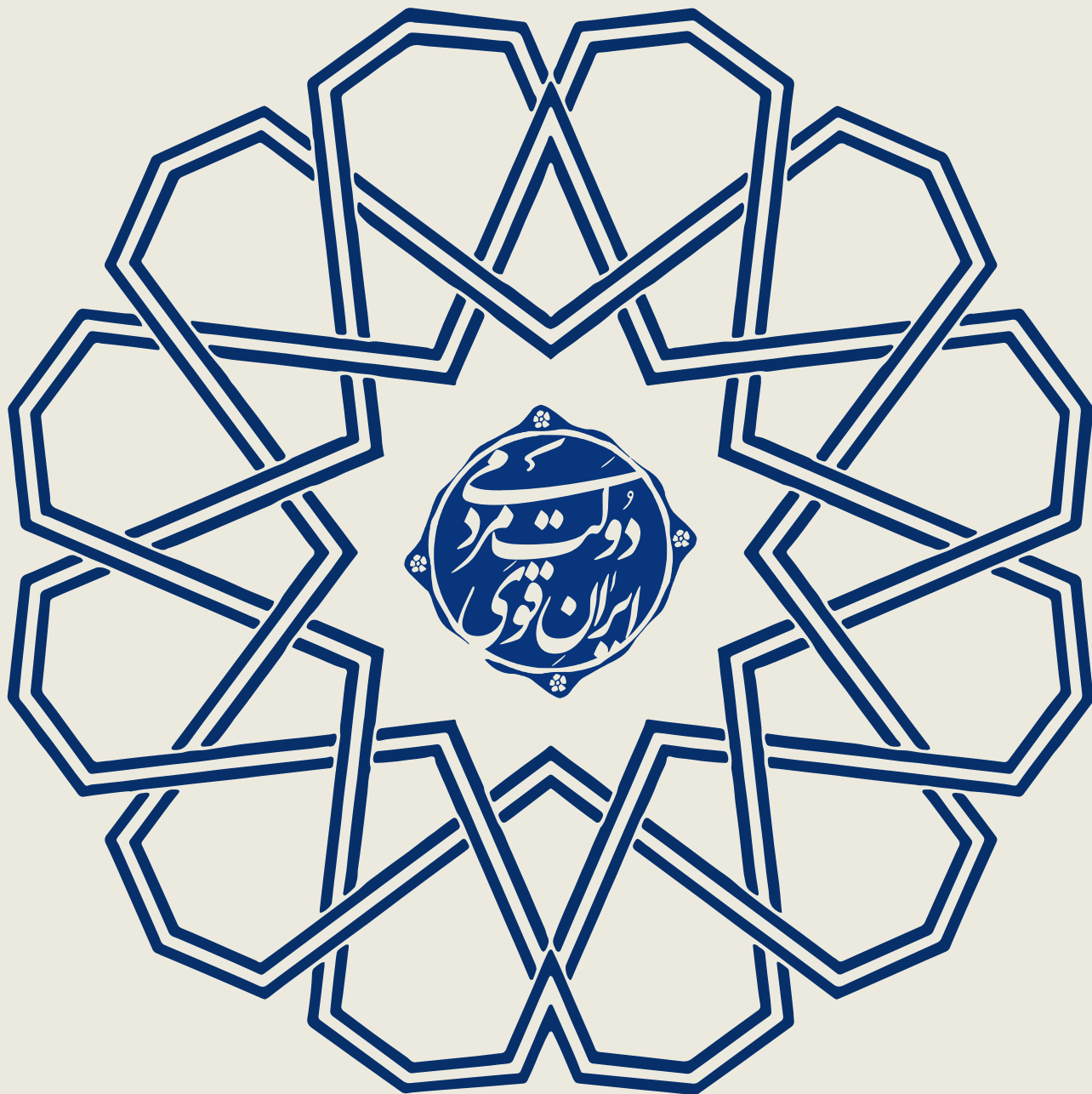
عادی‌سازی روابط با عربستان سعودی ۱۳۶

آزادسازی منابع ارزی کشور ۱۳۶

دیپلماسی اقتصادی ۱۳۷

سایر اقدامات در عرصه بین‌المللی ۱۳۸

جمع بندی ۱۴۰

بی‌تردید برای ارائه تصویر و ارزیابی روشن و دقیق از اقدامات دولت سیزدهم، نمی‌توان شرایط و بستری که دولت سیزدهم مسئولیت اداره امور جامعه را در اختیار گرفت، نادیده انگاشت. این دولت وارث اوضاعی بود که با ورود دکتر رئیسی به عرصه انتخابات و اداره کشور و پذیرش دشواری‌های این امر، اساساً با منطقی غیر از تعهدمداری و اخلاق مسئولیت و باور به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی برای غلبه بر مشکلات داخلی بدون گره زدن آن‌ها به مؤلفه‌های بیرونی، تحلیل‌پذیر نیست.

براین اساس در ارزیابی کارنامه نزدیک به سه سال دولت، با در نظر گرفتن چهار مؤلفه تأثیرگذار و محدودکننده که اوضاع را برای اداره امور، سخت و ناهموار می‌ساخت، می‌توان تحلیلی منصفانه از عملکرد دولت به دست داد که به اختصار اشاره می‌شود:

۱. تنگناها و بحران‌های ساختاری از جمله وابستگی کشور به درآمدهای نفتی، تورم مزمن، مشکلات نظام بانکی و مالیاتی، ناترازی در حوزه انرژی، وضعیت صندوق‌های بازنشستگی، فرسودگی زیرساخت‌ها به دلیل عدم سرمایه‌گذاری لازم، بحران آب، پیامدهای بهداشتی و اقتصادی بیماری همه‌گیر کرونا.

۲. آثار و عوارض سوء مدیریت اجرایی «دهه ازدست‌رفته ۹۰» که به صورت رشد نقدینگی ۴۰ درصدی، سیاست‌های ارزی نامناسب، تورم ۶۰ درصدی، منفی بودن رشد سرمایه‌گذاری، رشد منفی اقتصادی، انباشت و تراکم نیاز به مسکن بر اثر سیاست بی‌اعتنایی دولت، در وضع مالی جاری دولت بروز کرده بود.

۳. شرایط بین‌المللی ناشی از تحریم‌های گسترده و ظالمانه و گره زدن اوضاع اقتصادی کشور به مذاکرات هسته‌ای، در پی خروج آمریکا از برجام، وضع اقتصادی کشور را پیچیده کرده و دولت را در انسداد گفتمانی قرار داده بود.

۴. فضای اجتماعی - روانی جامعه که سرمایه اجتماعی دولت را پس از دو دوره اغتشاشات در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸ به شدت کاهش داده بود و چشم‌انداز بهبود اوضاع را تیره و تار ساخته بود. در چنین فضایی، تردیدهای جدی برای بهبود اوضاع شکل گرفته بود.

افق‌گشایی در چنین بستری، فقط از دو مسیر سخت و ناهموار میسر بود؛ اول، بروز گفتمانی جدید (ترکیبی از رویکرد و عملکرد امیدبخش) و دوم، بسیج تمام امکانات و ظرفیت‌های انسانی و مدیریتی با رویکردی مردمی - جهادی.

در سایه چنین نگرشی، دولت مردمی توانست با وجود همه مشکلات در طی حدود سه سال، اقدامات و دستاوردهای قابل توجهی را به سرانجام برساند. در گزارش پیش‌رو، مهم‌ترین دستاوردهای حاصل از این اقدامات با هدف روشنگری و اطلاع‌رسانی بیشتر به تفکیک بخش‌های مختلف (اقتصادی و تجاری، بهداشتی و درمانی، امور عمرانی و زیربنایی، فرهنگی و اجتماعی، سیاست خارجی) تنظیم شده است.

گامی
حرف

دولت مردمی ایران قوی

اوضاع کشور
در شروع کار

پیشنهاد اول

تنگناها و بحران‌های ساختاری

زمانی که دولت سیزدهم مسئولیت اداره کشور را به دست گرفت، کشور درگیر بحران‌های پیچیده در حوزه‌های مختلف بود که شروع کار را دشوار می‌ساخت؛ بحران‌هایی چون همه‌گیری کرونا، ناترازی‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله انرژی، فرسودگی زیرساخت‌ها، کمبود آب، ورشکستگی صندوق‌های بازنشستگی.

همه‌گیری کرونا تأثیرات گسترده‌ای بر اقتصاد جهانی داشت. ایران نیز از این قاعده مستثنا نبود و تأثیر این بیماری بر فعالیت‌های اقتصادی و کسب‌وکارها از یک‌سو و هزینه‌هایی که به بخش بهداشت و درمان تحمیل کرد از سوی دیگر، دولت را در موقعیت سختی قرار داد. مدیریت آثار اجتماعی و روانی این مسئله هم مشکل دیگری بود.

کرونا از اواخر سال ۱۳۹۸ (ابتدای سال ۲۰۲۰) آغاز شد و به سرعت در سطح جهانی گسترش یافت. شیوع این بیماری همه‌گیر از ۳ جهت اقتصاد ملی کشورها را تحت تأثیر قرار داد؛ اول، کاهش تولید ناخالص داخلی به دلیل اعمال محدودیت بر کسب‌وکارها؛ دوم، کاهش تجارت خارجی به دلیل کاهش تقاضای جهانی برای محصولات؛ سوم، تأثیر بر بازارهای مالی جهان به دلیل رکود اقتصادی. آثار همه‌گیری کرونا بر اقتصاد جهانی به گونه‌ای بود که باعث بروز شدیدترین رکود

زمانی که
دولت سیزدهم
مسئولیت اداره
کشور را به
دست گرفت،
کشور درگیر
بحران‌های
پیچیده در
حوزه‌های
مختلف بود
که شروع
کار را دشوار
می‌ساخت

در اقتصاد جهان از زمان رکود بزرگ دهه ۳۰ میلادی - به دلیل کاهش ۳ درصدی تولید ناخالص داخلی جهانی در سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) در مقایسه با افزایش ۲/۸ درصدی در سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) - شد.

به موازات تأثیرات جهانی کرونا، شیوع این بیماری در ایران نیز بر حوزه عرضه و تقاضا در اقتصاد تأثیر چشمگیری گذاشت. با توجه به جایگاه خدمات در تولید ناخالص داخلی، تقاضا برای برخی کالاها و خدمات متأثر از نااطمینانی‌های ناشی از همه‌گیری به طور معنادار کاهش یافت. به دنبال محدودیت‌های وضع شده بر تجارت، تقاضای جهانی برای کالاهای ایرانی هم کاهش محسوسی داشت. ضمن اینکه به سبب الزامات ناشی از مهار همه‌گیری کرونا، عرضه کالا و خدمات آسیب دید و در کل به صورت تعطیلی یا کاهش فعالیت‌های تولیدی نمودار شد.

در کنار عوارض

انکارناپذیر

شیوع کرونا

و تحریم‌ها،

مشکل

«ناترازی»

انرژی» در سه

حامل گاز و

بنزین و برق

معضل بزرگی

بود که دولت

سیزدهم با

آن مواجه شد

که تأثیرات

مستقیمی بر

زندگی روزمره

مردم گذاشته

بود

در کنار عوارض انکارناپذیر شیوع کرونا و تحریم‌ها، مشکل «ناترازی انرژی» در سه حامل گاز و بنزین و برق معضل بزرگی بود که دولت سیزدهم با آن مواجه شد که تأثیرات مستقیمی بر زندگی روزمره مردم گذاشته بود. برون‌رفت از این بحران مستلزم برنامه‌ریزی بلندمدت و اقداماتی بود که گاه در میان‌مدت به ثمر می‌نشیند اما دولت سیزدهم با تغییر در رویکردها و سیاست‌ها تا حدی موفق به مهار این مشکل بزرگ و مانع از بحرانی شدن اوضاع مذکور شد.

این بحران ریشه در اختلاف بین عرضه و تقاضای انرژی دارد که این خود ناشی از توجه ناکافی به افزایش ظرفیت تولید و نیز ضعف در مدیریت و بهینه‌سازی مصرف انرژی طی سال‌های گذشته بوده است. علت دیگر، درهم‌تنیدگی حوزه‌ها و مسائل اقتصادی بود که تلاش برای رفع یک ناترازی، امکان داشت به مشکلات دیگر و حتی بحران اقتصادی و اجتماعی بزرگ‌تری دامن بزند.

«فرسودگی زیرساخت‌ها» بحران دیگری بود که دولت سیزدهم را در آغاز کار با دشواری‌هایی مواجه ساخت، به‌گونه‌ای که پیشی گرفتن رشد هزینه‌های استهلاک نسبت به سرمایه‌گذاری، از سال ۱۳۹۷، آمار و ارقام بی‌سابقه‌ای را ثبت کرد.

وضع «صندوق‌های بازنشستگی» بحران دیگری بود که بار مالی سنگینی را به بودجه دولت تحمیل می‌کرد. به این موارد می‌توان بحران‌های «آب» و «ناترازی بانکی» و «پیری جمعیت» را اضافه کرد.

یکی دیگر
از میراث‌های
اقتصادی
برای دولت
سیزدهم تورم
۶۰ درصدی بود
که به تحلیل
صاحب‌نظران
اقتصادی
ریشه در رشد
۴۰ درصدی
نقدینگی
داشت و این
خود ناشی از
سیاست‌های
ارزی دولت
قیل بود

زمینه‌های مدیریتی

علاوه بر تنگناهای ساختاری، دولت سیزدهم با شرایطی مواجه بود که نتیجه ناکارآمدی‌های مدیریتی انباشته‌شده از دوره‌های قبل مدیریت اجرایی کشور بود. تصویر کلی از این شرایط عبارت بود از: ثبت بالاترین تورم سال‌های پس از انقلاب، کسری بودجه ۴۸۰ میلیارد تومانی، میانگین رشد اقتصادی نزدیک به صفر، منفی بودن میزان رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، ثبت بیشترین رشد پایه پولی و نقدینگی، ایجاد کمترین اشتغال خالص، رکود در مشاغل و کسب و کارها، خزانه مقروض، بازارهای ناپایدار کالاهای اساسی، افزایش بیکاری، رکود تولید و رونق سوداگری، استقرای بی‌سابقه دولت قبل از بانک مرکزی، انباشت بدهی‌ها همچون اوراق فروخته‌شده در سال‌های قبل، سقوط بورس و آسیب دیدن اعتماد مردم به بازار سرمایه، هزینه شدن همه ۸ میلیارد دلار ارز ترجیحی طبق مجوز بودجه‌ای برای واردات کالاهای اساسی در همان چند ماه اول سال.

یکی دیگر از میراث‌های اقتصادی برای دولت سیزدهم تورم ۶۰ درصدی بود که به تحلیل صاحب‌نظران اقتصادی ریشه در رشد ۴۰ درصدی نقدینگی داشت و این

خود ناشی از سیاست‌های ارزی دولت بود.

سیاست ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی که با هدف حمایت از اقشار آسیب‌پذیر برای کنترل قیمت کالاهای اساسی اتخاذ شد، به باور برخی از اقتصاددانان، ضامن حفظ عدالت اجتماعی بود اما بسیاری دیگر از اقتصاددانان این ارز را منشأ رانت و فساد اقتصادی و رشد نقدینگی می‌دانستند؛ زیرا ارزی که با هزینه ۲۴ هزار تومانی برای دولت تأمین می‌شد با قیمت ۴۲۰۰ تومان در اختیار واردکنندگان قرار می‌گرفت، به طوری که در سال ۱۳۹۹ از ۴۰ درصد رشد نقدینگی، حدود ۲۰ واحد درصد آن مربوط به ارز ترجیحی و سیاست‌های مربوط به تخصیص این نوع ارز بود.

بنا به گزارش مؤسسه ایران اقتصادی، ارز ترجیحی هزینه‌ای معادل ۶۶ میلیارد دلار برای دولت و رانتی معادل ۷۰۰ هزار میلیارد تومان برای واردکنندگان به همراه داشت.

میراث اقتصادی دیگری که به دولت سیزدهم رسید، روند منفی میزان سرمایه‌گذاری اقتصادی از سال ۱۳۹۳ بود که دولت را با مشکلات گوناگون در آغاز کار مواجه می‌ساخت. این مسئله در کنار رشد اقتصادی کم‌رعمق (متوسط رشد اقتصادی هشت‌ساله معادل ۱/۱ درصد) و نیز میزان بیکاری زیاد که تا ۱۶ درصد افزایش یافت، وضع بغرنجی برای شروع به کار دولت ایجاد کرد.

اوضاع برای شروع به کار دولت زمانی دشوارتر شد که هنگام آغاز به کار، علاوه بر خزانه منفی، الزام به پرداخت بدهکاری‌های سررسید شده اوراق دولت قبل هم دامن‌گیر دولت سیزدهم شد. ضمن اینکه متأثر از شاخص‌های اقتصادی مزبور، ضریب جینی از ۳۶ درصد در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۴۰ درصد در سال ۱۴۰۰ افزایش یافت و توزیع درآمد و رفاه اجتماعی نیز کاهش چشمگیری یافت.

اوضاع برای

شروع به کار

دولت زمانی

دشوارتر شد

که هنگام

آغاز به کار،

علاوه بر خزانه

منفی، الزام

به پرداخت

بدهکاری‌های

سررسیدشده

اوراق دولت

قبل هم

دامن‌گیر

دولت

سیزدهم شد

اوضاع نامساعد بین‌المللی و پیوند زدن اقتصاد داخلی به مذاکرات هسته‌ای

مشکلات اقتصادی دهه ۹۰ را باید در راهبرد اقتصادی دولت‌های قبل جست‌وجو کرد؛ دولتی که اداره اقتصادی جامعه را از رهگذر «دیپلماسی اقتصادی غرب‌محور» جست‌وجو می‌کرد. این دهه مصادف شد با سخت‌ترین و ظالمانه‌ترین تحریم‌های اقتصادی برضد مردم ایران به‌گونه‌ای که تحریم‌های دولت‌های غربی برضد روسیه پس از حمله به اوکراین نیز به پیچیدگی تحریم‌های ایران نبود؛ حال آنکه روسیه ظرفیت‌های اقتصادی گسترده‌ای، به‌ویژه در حوزه انرژی، دارد.

نقطه ثقل رویکرد اقتصادی دولت قبل را پیوند اقتصاد داخلی به سیاست خارجی تشکیل می‌داد. این رویکرد باعث شد برائر اقدامی غیرمنتظره مثل خروج ترامپ از برجام، دولت دچار انسداد در گفتمان اقتصادی و سیاسی شود. در واقع رویکرد اصلی دولت برای برون‌رفت از تنگناهای اقتصاد داخلی را دیپلماسی اقتصادی تشکیل می‌داد، لیکن تمرکز بر روابط با غرب و غفلت از ظرفیت ارتباطات با سایر کشورها، به‌ویژه کشورهای همسایه، نقطه ضعف اساسی این سیاست بود.

واقعیت انکارناپذیر تأثیر همکاری با دنیا بر اقتصاد داخلی نباید به دو تصور نادرست دامن بزند: یکی، غفلت از ظرفیت‌های داخلی اقتصاد و دیگری، منحصر ساختن روابط با غرب و نادیده گرفتن ظرفیت‌های اقتصادی تعامل با سایر دولت‌ها از جمله دولت‌های همسایه. در این صورت، به تعبیر یکی از اقتصاددانان (مثل راغفر) ناگزیر باید «در هر زمینه‌ای به دنیا باج بدهیم برای اینکه اقتصاد را مدیریت کنیم»؛ بنابراین تمرکز دولت بر برجام به‌عنوان راه برون‌رفت از بحران‌های اقتصادی کشور و غفلت از ظرفیت‌های داخلی، به‌ویژه رونق تولید و الزامات آن شامل اصلاح نظام بانکی و همسوسازی آن با تولید یا اصلاح نظام مالیاتی با هدف سوق دادن سرمایه‌ها از سوداگری و دلالتی به سمت تولید، اوضاع را برای دولت سیزدهم دشوار ساخت.

واقعیت

انکارناپذیر تأثیر

همکاری با دنیا

بر اقتصاد داخلی

نبايد به دو تصور

نادرست دامن

بزند: یکی، غفلت

از ظرفیت‌های

داخلی اقتصاد

و دیگری،

منحصر ساختن

روابط با غرب

و نادیده گرفتن

ظرفیت‌های

اقتصادی تعامل

با سایر دولت‌ها

از جمله دولت‌های

همسایه

وضعیت
اقتصادی،
تحریم‌ها
و فقدان
سیاست‌های
ترمیمی و
جایگزین و
همین‌طور
همه‌گیری
کرونا آثاری
نامطلوبی
بر فضای
روانی جامعه
گذاشته بود

فضای اجتماعی و روانی جامعه

وضعیت اقتصادی، تحریم‌ها و فقدان سیاست‌های ترمیمی و جایگزین و همین‌طور همه‌گیری کرونا آثاری نامطلوبی بر فضای روانی جامعه گذاشته بود. تداوم چنین وضعیتی در چند سال پیاپی تا سال ۱۴۰۰ همواره سرمایه اجتماعی را تهدید می‌کرد که می‌توانست دستاویز مهمی برای هجمه‌ها و جنگ‌های روانی باشد که اینک رسانه‌های معاند با تکیه بر شیوه‌های جنگ شناختی برای شبهه‌افکنی، سیاه‌نمایی و تولید یأس در میان مردم و جوانان از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کردند تا اقتدار ایران اسلامی را از درون تضعیف نمایند.

در آن زمان، منتقدان حتی با القاء و بزرگنمایی مشکلات جامعه می‌کوشیدند از طریق تضعیف سرمایه اجتماعی و اعتمادزایی، زمینه‌های بحران روانی را در جامعه ایجاد کنند. در چنین وضعیتی، سرمایه اجتماعی در معرض آسیب جدی قرار گرفته بود و ترمیم و تقویت آن نیاز به تحولی اساسی داشت.

رویکرد مدیریتی دولت؛
تحول آفرینی و
حرکت جهادی

پیش‌دوم

تحول در گفتمان سیاسی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب

طی سه دهه گذشته، دولت‌ها با هدف تمایزگذاری میان خود و دولت‌های قبلی (هویت‌یابی از طریق فاصله‌گذاری) و نیز به منظور ایجاد وفاق و همبستگی در پایگاه اجتماعی و برقراری رابطه‌ای ساختارمند میان خود و این پایگاه، گفتمانی خلق کرده‌اند که نمودار آمال و اهداف و سیاست‌های آن دولت باشد. غالب دست‌اندرکاران دولت که تلاش‌هایی برای تبیین اصول گفتمانی دولت داشته‌اند، گفتمان دولت سیزدهم را «عدالت و جمهوریت» تعریف کرده‌اند. در همین زمینه، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، «جمهوریت و عدالت» را نقطه کانونی گفتمان دولت سیزدهم دانست. در تاریخ ۳۰ خرداد ۱۴۰۱ نیز همایشی با عنوان «حکمرانی مردمی در گفتمان عدالت و جمهوریت» برگزار شد. همچنین رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت، سه ضلع «فسادستیزی» و «عدالت‌طلبی» و «مردم‌گرایی» را از مختصات گفتمان دولت برشمرد.

عنصر «عدالت» برآمده از روحیه فسادستیزی و عنصر «جمهوریت» برآمده از مردمی بودن رئیس‌جمهور و دولت سیزدهم است؛ با این فرض مبنایی که مردمی بودن وجه شاخص کردار رئیس‌جمهور شهید در طول سال‌های خدمت بود و در سیاست‌های دولت در عرصه‌های مختلف اقتصاد، سلامت، آموزش و... سرایت یافت، اما براساس گفتمان «عدالت و جمهوریت» بارزترین چهره مردمی‌دولت در دو سطح بروز پیدا می‌کند: یکی، حضور مستقیم دولت میان مردم، به‌ویژه در قالب سفرهای استانی،

غالب
دست‌اندرکاران
دولت که
تلاش‌هایی
برای تبیین
اصول گفتمانی
دولت
داشته‌اند،
گفتمان دولت
سیزدهم را
«عدالت و
جمهوریت»
تعریف کرده‌اند

و دیگری، حضور مردم در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها در نظام اجرایی که به واسطه نخبگان و جامعه نخبگانی صورت می‌پذیرد.

با وجود این، آیت‌الله رئیسی در نشست با فعالان جبهه انقلاب اسلامی، گفتمان دولت را همان «گفتمان امام(ره) و رهبری مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب» دانستند و به نوعی مباحث مطرح‌شده را ذیل این گفتمان ادغام و تلفیق کردند: «گفتمان دولت سیزدهم گفتمان امام و رهبری است. سند گفتمان هم بیانیه گام دوم انقلاب است. در همه حوزه‌ها رفتار و اعمال همه باید مستند به بیانیه گام دوم انقلاب باشد. ما برای دولت سند نمی‌نویسیم، بلکه این سند را اجرایی می‌کنیم». آنچه مسلم است در گفتمان سیاسی دولت عناصری چون «مردمی‌سازی»، «خدمت به مردم»، «عدالت‌طلبی»، «ساده‌زیستی» جایگاه ویژه‌ای دارند که پیرامون ارزش‌های برآمده از سیره و سلوک معنوی و سیاسی امام(ره) و رهبرمعظم انقلاب به هم گره خورده‌اند.

درگفتمان

سیاسی دولت،

همکاری میان

قوا در کنار

پیشبرد اهداف

دولت، اهمیت

ویژه‌ای دارد

و وجه تمایز

دولت مردمی به

حساب می‌آید،

به‌طوری‌که تحول

در رابطه میان

قوه مجریه و

مقننه در دوره

دولت سیزدهم

نسبت به دوره

قبل مشهود

است

درگفتمان سیاسی دولت، همکاری میان قوا در کنار پیشبرد اهداف دولت، اهمیت ویژه‌ای دارد و وجه تمایز دولت مردمی به حساب می‌آید، به‌طوری‌که تحول در رابطه میان قوه مجریه و مقننه در دوره دولت سیزدهم نسبت به دوره قبل مشهود است. بر این اساس، مبتنی بر این فرض که دولت قوی و مقتدر نیازمند حمایت مجلس است، شاکله رابطه دولت با مجلس را تعامل و همکاری و هم‌افزایی و مشورت با نمایندگان مردم برای تحقق مطالبات تشکیل داد. درگفتمان سیاسی دولت سیزدهم دو عنصر «قانون‌گرایی» و «مردم‌گرایی» مکمل و مقوم هم به حساب می‌آیند. تقویت نظام قانون‌گذاری و نظارت در کشور با بازتعریف نحوه تعامل دولت و قوه مقننه، از مزیت‌ها و نقاط قوت «سند تحول دولت» به‌عنوان نقشه راه دولت سیزدهم است. نتیجه و دستاورد مورد انتظار برای تعامل سازنده دو قوه نیز از نظر دولت، «وحدت» و «اعتماد و امیدآفرینی» است که از طریق همدلی دو قوه در زمینه‌هایی چون «لایحه‌محوری مصوبات»، «اولویت‌سنجی و زمان‌شناسی در بررسی لوایح»، «پرهیز از انباشت و تعارض قوانین»، «کاهش تصدی‌گری»، «افزایش مشارکت مردم و بخش خصوصی در فعالیت‌های مختلف اقتصادی»، «فسادستیزی و پیشگیری از فساد»، «توجه به قابلیت اجرایی قوانین» محقق می‌شود.

تحول در رهیافت مدیریتی و اجرایی دولت (رهیافت تحول آفرین)

الف. گفتمان اقتصادی دولت: عدالت طلبی مردم محور

یکی از رویکردهای مهم دولت سیزدهم، به‌ویژه شخص رئیس‌جمهور، از ابتدای کار، روحیه تحول‌خواهی بوده است. ویژگی متمایز این تحول‌خواهی، مردم‌محوری و اتکا به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی بوده است؛ به عبارت دیگر، رویکرد اقتصادی درون‌نگر به‌جای برون‌گرا در کنار دیپلماسی اقتصادی فراگیر. وضوح این مسئله به قدری بالاست که حتی برخی منتقدان دولت هم به آن اذعان دارند و معتقدند بدون رویکرد اقتصاد درون‌زا نمی‌توان کشور را اداره کرد و باید به سمت بهبود بهره‌وری با مشارکت فعال مردم برویم. اگر در حوزه گفتمان سیاسی اختلاف نظرهایی درخصوص گفتمان دولت سیزدهم وجود دارد، دست‌کم در حوزه اقتصادی می‌توان به طور قاطع از گفتمان اقتصادی متمایز دولت نسبت به دولت‌های قبل سخن گفت.

عنصر محوری و دالّ مرکزی گفتمان اقتصادی دولت را باور «ما می‌توانیم» تشکیل می‌دهد. سایر عناصر و مؤلفه‌های گفتمانی پیرامون این مفهوم بنیادین و محوری شکل گرفته است. عناصر و مؤلفه‌های اصلی گفتمان اقتصادی دولت عبارت‌اند از: عدالت اقتصادی، مردم‌محوری، مدیریت میدان با رویکرد مسئله‌محوری، اصلاح مسیر اقتصادی، اتمام طرح‌های ناتمام، جبران عقب‌ماندگی‌ها، اصلاح ناترازی‌ها.

نمودار گفتمان اقتصادی دولت

ویژگی متمایز این تحول‌خواهی، مردم‌محوری و اتکا به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی بوده است

ب. برنامه و نقشه راه تحول: سند تحول دولت

گفتمان اقتصادی دولت سیزدهم از مجرای طرح مدون و مبتنی بر اندیشه نخبگانی، تبدیل به نقشه راه و سیاست‌های اجرایی و عملیاتی شد؛ بنابراین اعتقاد رئیس‌جمهور به وجود راه‌حل برای غلبه بر مشکلات از همان ابتدای پذیرش مسئولیت، همواره متکی و مبتنی بر ضرورت برنامه‌ای تحول آفرین و رویکردی جهادی برای عملی ساختن آن عنوان شد؛ از این رو «سند تحول دولت مردمی»، چنانچه رهبر معظم انقلاب فرمودند، سندی برای برون‌رفت از تنگنایهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی بود که با هدف پیشرفت مبتنی بر رویکرد عدالت‌محور، مردم‌پایه، دانش‌بنیان، خانواده‌مدار تهیه و تدوین شد. گفتمان دولت در قالب این سند، مؤلفه‌ها و خطوط روشنی در سیاست داخلی و خارجی یافت و فرایندی رو به جلو و مشارکت‌محور مبتنی بر نگاه واقع‌بینانه به وضع موجود و نگاه سازنده به ظرفیت‌های درونی و پیرامونی و همچنین سرمایه‌های مختلف و نهفته در کشور دارد. نگاه حاکم بر تهیه و تدوین این سند از بیرون به درون و اتکا به دانش و تجربه و دیدگاه نخبگان حوزه‌های مختلف بوده است.

سند تحول دولت در چهارچوب قانون اساسی و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و همسو با سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام، راهنمای عمل دولت برای تحقق مراحل تحول و پیشرفت قرار گرفت. زمان‌بندی اجرای سند در ۳ دوره «کوتاه‌مدت»، «میان‌مدت»، «بلندمدت» در چهارچوب دوره چهارساله دولت در نظر گرفته شد و هدف‌گذاری عملیاتی آن شامل اجرای دست‌کم ۴۰ درصد اهداف میان‌مدت تا پایان سال ۱۴۰۱ و اجرای دست‌کم ۴۰ درصد اهداف بلندمدت تا پایان سال ۱۴۰۲ بود.

«سند تحول

دولت مردمی»،

چنانچه

رهبر معظم انقلاب

فرمودند، سندی

برای برون‌رفت

از تنگنایهای

اقتصادی،

اجتماعی،

فرهنگی بود که با

هدف پیشرفت

مبتنی بر رویکرد

عدالت‌محور،

مردم‌پایه،

دانش‌بنیان،

خانواده‌مدار تهیه

و تدوین شد

ج. رویکرد مدیریتی رئیس جمهور

گفتمان سیاسی - اقتصادی متمایز دولت سیزدهم نسبت به دولت‌های پیشین و رویکرد مدیریت جهادی آن منبعث از رهیافت و الگوی مدیریتی شهید سیدابراهیم رئیسی است. در واقع تسری این نگرش و روش مدیریتی در ارکان اجرایی کشور است که باعث تفاوت در عملکرد و دستاوردهای دولت سیزدهم شده است.

رهیافت و نگرش مدیریتی رئیس جمهور شهید ترکیبی است از عناصر و مؤلفه‌هایی چون مردم‌مداری، ساده‌زیستی و عدالت‌محوری، صداقت و شفافیت، پرهیز از هرگونه اختلاف و تفرقه و دامن زدن به دوگانه سازی‌های ساختگی، تحول‌گرایی و مسئولیت‌پذیری مبتنی بر ارزش‌های دینی، درون‌نگری، خودباوری، جوان‌گرایی، استکبارستیزی، شجاعت سیاسی و حمایت از مقاومت.

مؤلفه مردم‌مداری و ساده‌زیستی و عدالت‌محوری آیت‌الله رئیسی در منش و سبک زندگی ساده و عاری از تجملات او نمایان بود. حضور در بین مردم و مواجهه مستقیم و بی‌واسطه با مشکلات و دغدغه‌ها اقشار مختلف جامعه، به‌ویژه طبقات پایین، رئیس جمهور را نمادی از خدمت صادقانه و تکریم ارباب رجوع کرد.

همچنین ویژگی صداقت و شفافیت رئیس جمهور به صورت تعهدی همیشگی به صداقت با مردم و اعتقاد عملی و قلبی به حق دانستن مردم تجلی پیدا کرد و از وی چهره‌ای محبوب در میان مردم و فردی مورد احترام در میان مخالفان سیاسی ساخت.

تحول‌گرایی
منبعث از
فرهنگ دینی
در نگرش
رئیس جمهور
برجسته و
نمایان بود،
به گونه‌ای که
او معتقد بود
مدیران باید
در پیشگاه
خداوند و مردم
و مجموعه‌های
مدیریتی و
نظارتی پاسخگو
باشند

در عین حال، تحول‌گرایی منبعت از فرهنگ دینی در نگرش رئیس‌جمهور برجسته و نمایان بود، به‌گونه‌ای که او معتقد بود مدیران باید در پیشگاه خداوند و مردم و مجموعه‌های مدیریتی و نظارتی پاسخگو باشند و به تأخیر انداختن امور در نظام اداری را مصیبتی برای اداره امور تلقی می‌کرد و مدیرانی را که نگاه تحولی نداشتند، شایسته تصدی امور نمی‌دانست. در واقع رئیس‌جمهور برخورداری از نگاه تحول‌گرایانه و برخاسته از فرهنگ دینی را پیش‌نیاز کارآمدی در اداره کشور می‌دانست و معتقد بود مدیریتی که در فرهنگ دینی برای حل مشکلات مردم و رضایت خداوند تلاش می‌کند، تفاوت مهمی را با دیگران رقم می‌زند.

رئیس‌جمهور
برخورداری از
نگاه تحول‌گرایانه
و برخاسته از
فرهنگ دینی
را پیش‌نیاز
کارآمدی در اداره
کشور می‌دانست
و معتقد بود
مدیریتی که
در فرهنگ
دینی برای حل
مشکلات مردم و
رضایت خداوند
تلاش می‌کند،
تفاوت مهمی را
با دیگران رقم
می‌زند

مجموع این ویژگی‌ها، نگرش متفاوتی در اداره امور اجرایی کشور نمایان ساخت که نتیجه‌اش اسلوب مدیریتی متمایز رئیس‌جمهور شهید بود. به همین سبب می‌توان از الگوی مدیریتی متمایز ایشان سخن گفت که مبتنی بر نگرش فوق بود. عناصر و ویژگی‌های متعددی این الگوی مدیریتی را می‌ساخت: مدیریت میدانی انقلابی، تأکید بر تقسیم کار و پرهیز از موازی‌کاری، مسئله‌محوری با رویکرد حصول نتیجه، بازنگری و نوآوری در مسیر تصمیم‌سازی تا عمل، مردمی‌سازی در عین مقابله با خصوصی‌سازی غیر واقعی و بی‌ضابطه، نگاه کارشناسانه توأم با پرهیز از سازکارهای اداری دست‌وپاگیر، فسادستیزی و تسهیل و تسریع امور مردم.

در واقع، الگوی مدیریتی شهید رئیسی ریشه در ارزش‌های انقلاب اسلامی و آرمان‌های حضرت امام خمینی(ره) داشت. پیروی از سیره معصومان و مکتب اهل بیت(ع)، هم در گفتار و هم در عمل و رفتار، شاخص برجسته کار ایشان بود. پرهیز از موازی‌کاری که به اعتقاد رئیس‌جمهور، یا منجر به پرداختن تکراری نهادها به امور یا رها کردن همه نهادها می‌شود، امری ضروری در مسیر مدیریت کارآمد امور به حساب می‌آید، که با رویکرد حل‌المسائل و پیگیری مستمر به نتیجه مطلوب می‌رسد. به تعبیر رئیس‌جمهور شهید: «کار با یک دستور حل نمی‌شود، بلکه پیگیری مجدانه لازم است. مدیر موفق کسی است که کار را دنبال می‌کند تا به نتیجه برسد». در رویکرد مدیریتی رئیس‌جمهور مقابله با آسیب‌های اجتماعی با روش‌های گذشته و اقدامات معمول امکان‌پذیر نیست و لازم است فرایندهای تصمیم تا اقدام و عمل در این حوزه بازنگری و امور این حوزه با شیوه جهادی پیگیری شود: «لازمه جبران

عقب‌ماندگی‌های گذشته، حرکت تحولی توأم با کار جهشی و جهادی است». نکته حائز اهمیت اینکه در الگوی مدیریتی شهید رئیسی، نسل جوان در پیشبرد امور و ادامه کشور جایگاه ویژه‌ای دارند. اساساً مردمی‌سازی امور و کاهش تصدی‌گری دولت، از ویژگی‌های اصلی الگوی مدیریتی رئیس‌جمهور شهید به‌شمار می‌رود. با این حال این امر به خصوصی‌سازی بی‌ضابطه نمی‌انجامد؛ مسئله‌ای که می‌تواند زمینه‌ساز فساد باشد و فسادستیزی از اصول بنیادین الگوی مدیریتی رئیس‌جمهور بود: «در ادارات و سازمان‌ها باید روابط سالم برقرار باشد. کوچک‌ترین رابطه ناسالم و فساد اداری در این دولت به‌هیچ‌عنوان قابل تحمل نیست. مردم باید احساس کنند وقتی به یک اداره یا سازمانی مراجعه می‌کنند، مشکلشان حل می‌شود. برنامه ما در دولت فسادزدایی است. در این دولت هر جا نقطه‌ای از فساد باشد، باید آن را برطرف کنیم».

**مردمی‌سازی
امور و کاهش
تصدی‌گری
دولت، از
ویژگی‌های
اصلی الگوی
مدیریتی
رئیس‌جمهور
شهید به‌شمار
می‌رود**

«دیپلماسی منطقه‌ای»،
«دیپلماسی اقتصادی» و
«دیپلماسی متوازن»
مفاهیمی هستند که جایگاه ویژه‌ای در عرصه سیاست خارجی دولت سیزدهم داشتند

تحول در رویکرد سیاست خارجی

حوزه سیاست خارجی در دولت سیزدهم شاهد رهنامه‌ای متحول و متمایز در چهارچوب کلان‌گفتمان سیاست خارجی جمهوری اسلامی در مقایسه با رویکرد دولت‌های قبل بود. دولت مردمی، مولد برخی الگوواره‌هایی بود که بیانگر چرخش‌هایی آشکار در سیاست خارجی و دیپلماسی منطقه‌ای جمهوری اسلامی بود. الگوواره‌هایی چون «دیپلماسی منطقه‌ای» و «دیپلماسی اقتصادی» و «دیپلماسی متوازن» مفاهیمی هستند که جایگاه ویژه‌ای در عرصه سیاست خارجی دولت سیزدهم داشتند. دکترین دولت در حوزه سیاست خارجی بر سه محور اصلی «سیاست همسایگی» و «سیاست خارجی متعادل و متوازن» و «دیپلماسی فعال اقتصادی» متمرکز شد. در چهارچوب «سیاست همسایگی» یا دیپلماسی منطقه‌ای، دولت همواره درصدد ارتقای سطح روابط با کشورهای حوزه خلیج فارس، حل و فصل برخی اختلافات سیاسی، ارتقای جایگاه ایران در کشورهای حوزه محور مقاومت از جمله

یمن و سوریه و لبنان بود.

دیپلماسی منطقه‌ای نه تنها تعارضی با دیپلماسی فرامنطقه‌ای ندارد، بلکه پشتوانه مستحکمی برای تغییر محاسبات بازیگران خارج از منطقه محسوب می‌شود. به همین دلیل دولت سیزدهم، احیای دیپلماسی منطقه‌ای و دیپلماسی مؤثر با همسایگان را به مثابه یک متغیر مستقل در دستور کار قرار داد که نتیجه آن عادی‌سازی روابط ایران و عربستان سعودی و مذاکرات با کشورهای بحرین و مصر و مراکش با اتکا بر منافع راهبردی و مشترک و عملیاتی بود.

دولت با توسعه منطقی و گسترش روابط با همسایگان به دنبال توانمندسازی روابط خویش بود و تلاش کرد با استفاده کامل از ظرفیت‌های کشورهای منطقه بتواند ضمن ایجاد امنیت و ثبات در غرب آسیا، موجب رشد اقتصادی و افزایش صادرات غیرنفتی کشور شود.

محور «سیاست خارجی متعادل و متوازن» با رویکرد چندجانبه‌گرایی، چهارچوب کلی دولت برای توسعه روابط با کشورهای قاره آفریقا و آمریکای لاتین، توسعه روابط با کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز از جمله تاجیکستان و ترکمنستان و روسیه و ارمنستان و ازبکستان، توسعه روابط با چین و روسیه و عضویت در سازمان‌های بین‌المللی (سازمان همکاری شانگهای) بود که در بخش اقدامات شاخص، به اهم دستاوردهای دولت در حوزه سیاست خارجی به طور مشروح پرداخته شده است.

دولت با توسعه منطقی و گسترش روابط با همسایگان به دنبال توانمندسازی روابط خویش بود و تلاش کرد با استفاده کامل از ظرفیت‌های کشورهای منطقه بتواند ضمن ایجاد امنیت و ثبات در غرب آسیا، موجب رشد اقتصادی و افزایش صادرات غیرنفتی کشور شود

مکرر اعلام کرده‌ام که هر کس آمادگی کار تحولی، انقلابی و جهادی ندارد از مسیر ایجاد تحول کنار گذاشته شود. دولت مردمی لحظه‌ای آرام ندارد و همه موجودیت خود را در خدمتگزاری به شما زنان و مردان باغیرت کشور تعریف می‌کند؛ تمام هم و غم ما تامین مطالبات شماست و هیچ شأنی جز خدمتگزاری و نوکری شما مردم برای خود قائل نیستیم و به این خدمتگزاری افتخار می‌کنیم.

گنجینه
خدمت

دولت مردمی ایران قوی

دستاورد های دولت از منظر رهبر معظم انقلاب

این فصل به
فرازهایی از بیانات
و دیدگاه های
رهبر معظم انقلاب
درباره
رئیس جمهور
شهید و
دستاورد های
دولت سیزدهم در
هزار روز خدمت
اختصاص یافته
است.

دستاورد های
دولت سیزدهم

آثار رهیافت تحول آفرین و جهادی دولت در سال اول خدمت

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار رئیس جمهور محترم و اعضای دولت در ۸ شهریور ۱۴۰۱ بیانگر نمایان شدن آثار رهیافت تحول آفرین و عملکرد جهادی دولت در سال اول و رضایت معظم له از عملکرد دولت دارد که درکنار توصیه‌هایی که به دولت برای ادامه خدمت داشته‌اند، مسیر حرکت دولت و افق و چشم‌انداز مطلوب را ترسیم می‌کند. بر این اساس از نگاه رهبر معظم انقلاب نقطه قوت دولت سیزدهم و وجوه متمایزکننده دولت در سال اول خدمت را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد:

توصیه‌های راهبردی و راه‌گشای رهبری به اعضای هیات دولت در سال اول، حاکی از ضرورت اقدام عاجل و جهادی در حوزه‌های مغفول مانده و نیز سطح انتظارات بالایی است که از دولت تحول خواه و جهادی برای رسیدن به وضع مطلوب وجود دارد

وجوه متمایزکننده دولت در سال اول خدمت

- ♦ زنده شدن امید و اعتماد در مردم
- ♦ سفرهای استانی مؤثر رئیس جمهور
- ♦ سرعت عمل در قبال حوادث پیش‌بینی نشده
- ♦ زدودن رقابت‌های منفی از روابط بین قوا
- ♦ جوان‌گرایی در مجموعه اجرایی کشور
- ♦ خارج ساختن جامعه از وضعیت تعلیق و نگاه به بیرون
- ♦ برجسته کردن شعارهای اصلی انقلاب مثل عدالت‌طلبی و استکبارستیزی
- ♦ مسئولیت‌پذیری
- ♦ رویکردهای مناسب در سیاست خارجی و فرهنگ.

تأمل و تعمق در محورهای مزبور بیانگر آن است که رضایت رهبر معظم انقلاب در سال اول خدمت از دولت عمدتاً معطوف به تغییر رویکرد دولت در اداره امور کشور بوده و حکایت از انطباق رویکرد و نگرش دولت با معیارها و ارزش‌های اصیل انقلابی دارد. به بیان ساده‌تر، این محورها تأییدی است بر اینکه دولت در مسیر صحیحی قرار گرفته است؛ لیکن نیل به اهداف و آرمان‌های انقلاب و رسیدن به نقطه مطلوب الزاماتی دارد که در توصیه‌های رهبر معظم انقلاب نهفته است. بنابراین دو بخش قدردانی و توصیه‌ها به نوعی مکمل یکدیگر به حساب می‌آیند. توصیه‌های راهبردی و راه‌گشای رهبر معظم انقلاب به اعضای هیات دولت در سال اول، حاکی از ضرورت اقدام عاجل و جهادی در حوزه‌های مغفول مانده و نیز سطح انتظارات بالایی است که از دولت تحول‌خواه و جهادی برای رسیدن به وضع مطلوب وجود دارد. به زبان ساده، اگر تقدیر رهبر معظم انقلاب را به دلیل تغییر رویکرد دولت بدانیم، توصیه‌های معظم له مربوط به ضرورت اقدامات در حوزه‌های راهبردی بوده و محورهای اصلی آن به شرح ذیل است:

- ♦ شکرگذاری خدمت به مردم و خدمت با اخلاص
 - ♦ تداوم حضور میدانی دولت
 - ♦ عمل به وعده‌ها
 - ♦ انسجام و اجماع نظر داخلی در دولت
 - ♦ اجتناب از روزمرگی
 - ♦ جلوگیری از هدررفت ثروت ملی
 - ♦ استقامت و پایداری برای به سرانجام رساندن امور
 - ♦ اولویت‌بندی مسائل با محوریت اقتصاد و تولید
 - ♦ تمرکز در حوزه‌های اقتصادی مختلف بر محورهای راهبردی:
 - ♦ در حوزه کشاورزی: تمرکز بر امنیت غذایی
 - ♦ در حوزه صنعت: تمرکز بر تأمین «سرمایه در گردش»
 - ♦ در حوزه مسکن: تمرکز بر افزایش تولید با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی
 - ♦ در حوزه انرژی: توسعه «پتروپالایشگاه‌ها»
 - ♦ در حوزه معدن: تکمیل زنجیره ارزش افزوده
 - ♦ در حوزه حمل و نقل: تکمیل مسیرهای حیاتی به‌ویژه ترانزیتی
 - ♦ در حوزه اقتصاد دریا: بهره‌گیری از ظرفیت‌های جغرافیایی کشور
- توجه و تمرکز بر این توصیه‌ها از آن جهت اهمیت دارد که در سال‌های بعدی خدمت، می‌توانند معیار و سنجه‌ای برای ارزیابی موفقیت یا ناکامی دولت قرار گیرند. به بیان دیگر، می‌توان با بررسی اقدامات دولت در سال‌های بعد در میزان تحقق بخشی به این توصیه‌ها، عملکرد دولت را ارزیابی کرد.

تمجید از اقدامات دولت در سال دوم خدمت

با گذشت دو سال از خدمت دولت، دستاورد اقدامات دولت در قالب شاخص‌های کمی و عینی اقتصادی عیان‌تر شد؛ به گونه‌ای که در دیدار دوم به مناسبت هفته دولت با مقام‌معم‌رهبری، معظم له ضمن قدردانی از رویکرد دولت (ساده‌زیستی، مواضع انقلابی، روحیه جهادی و بکارگیری جوانان در رده‌های گوناگون مدیریتی)، دستاوردهای دولت را نیز مورد تمجید قرار دادند: «آنچه من می‌خواهم [به آن] تکیه کنم این است که تعداد قابل توجهی از شاخص‌های اقتصاد کلان، رشد را نشان می‌دهد. این دولت کارهای بزرگ و زیربنایی را انجام داده. چند قلم را من ذکر می‌کنم: افزایش رشد اقتصادی به‌خصوص در بخش صنعت؛ افزایش رشد سرمایه‌گذاری ...، کاهش رشد نقدینگی ...، کاهش بیکاری، کاهش ضریب جینی، رشد قابل توجه صادرات کالا، تقویت نظام مالیاتی ...، رشد قابل توجه تولید محصولات پتروشیمی ...، اقدامات ارزنده‌ای در زمینه نفت و گاز ...، راه‌اندازی کارگاه‌های تعطیل‌شده یا نیمه‌تعطیل ...، فعالیت‌های مهم در زمینه آبرسانی یا شبکه‌های آبیاری و زه‌کشی، به سرانجام رساندن کارها و طرح‌های زیاد نیمه‌تمام، حل مسئله ناترازی بانک‌ها، مقابله با دلالی و واسطه‌گری»

بدین ترتیب به نظر می‌رسد ضمن تداوم رویکرد و روحیه انقلابی در دولت، بخش قابل توجهی از توصیه‌های رهبرمعم‌انقلاب در دیدار اول با دولت نیز جامه عمل پوشیده است؛ البته رهبری معظم این را نیز یادآور شدند که در رابطه با ماهیت مسایل

**ضمن تداوم
رویکرد و روحیه
انقلابی در دولت،
بخش قابل توجهی
از توصیه‌های
رهبرمعم‌انقلاب
در دیدار اول با
دولت نیز جامه
عمل پوشیده
است**

اقتصادی «اثرگذاری افزایش شاخص‌های کلان اقتصادی و اقدامات زیربنایی در زندگی مردم، نیاز به گذشت زمان دارد»؛ این بدان معناست که عملکرد و اقدامات دولت بالقوه از ظرفیت و پتانسیل‌های نهفته بالایی برخوردار است و در بلندمدت می‌توان امیدوار بود آثار و برکات آن نمایان‌تر شود.

با وجود این، توصیه‌های دیدار اول (شهریور ۱۴۰۱) به نوعی با بیان و ادبیاتی متفاوت، بار دیگر از جانب رهبر معظم انقلاب در دیدار دوم (شهریور ۱۴۰۲) نیز مورد تأکید قرار می‌گیرد تا چشم‌انداز اقتصادی مطلوب - شامل رفع مشکلات معیشتی، عدالت، کاهش فاصله طبقاتی، ثبات بازار، کاهش تورم، ثبات نرخ ارز و رشد تولید، به سرانجام رساندن کارها و طرح‌های زیاد نیمه‌تمام، حل مسئله ناترازی بانک‌ها، مقابله با دلالی و واسطه‌گری - همچنان نصب‌العین دولت باشد.

به طور مشخص مقام معظم رهبری در دیدار شهریور ۱۴۰۲ از یک سو، عملکرد دولت را مورد تمجید قرار دادند و از سوی دیگر، اهم دستاوردهای دولت را به طور مشخص، با اشرافی بر جزئیات امور، بیان فرمودند تا مهر تأییدی بر موفقیت‌های دولت در سال‌های خدمت باشد.

نکته قابل تأمل و توجه در رابطه با تمجید مقام معظم رهبری از عملکرد دولت، اشاره معظم له بر ضعف و کاستی‌هایی است که در حوزه تبلیغی و اطلاع‌رسانی موفقیت‌های دولت وجود دارد؛ اینکه «زبان دولت در بیان آنچه انجام گرفته متأسفانه زبان رسایی نیست». بنابراین رهبر معظم انقلاب از باب «جهاد تبیین» - چنانچه پیشتر بر ضرورت بیان دستاوردهای جمهوری اسلامی تأکید کرده بودند - به کمک دولت می‌آید تا بخشی از ضعف در اطلاع‌رسانی دستاوردهای دولت را شخصاً پوشش داده باشند: «اتفاقات خوبی که افتاده، به آن اندازه‌ای که شایسته و حقیقت است، در نظر مردم و ذهن مردم منعکس نشده. بنده می‌خواهم یک مقداری بگویم تا شاید کمک بشود به اینکه حقایق و واقعیت‌هایی که در مورد دولت هست، برای آحاد مردم و افرادی که نظر و غرضی ندارند بیشتر آشکار بشود».

اما همانگونه که اشاره شد، معظم له در عین حال به طور مشخص، دستاوردها و موفقیت‌های دولت در حوزه‌های مختلف را با تغییرات رو به جلویی که حاصل شده بر می‌شمارد؛ از جمله «رشد شاخص‌های اقتصادی»، «مدیریت موفق»، «حضور در میان

مقام معظم رهبری

در دیدار شهریور

۱۴۰۲ از یک سو،

عملکرد دولت

را مورد تمجید

قرار دادند و از

سوی دیگر، اهم

دستاوردهای

دولت را به طور

مشخص، با اشرافی

بر جزئیات امور،

بیان فرمودند

تا مهر تأییدی

بر موفقیت‌های

دولت در سال‌های

خدمت باشد

مردم»، «ساده‌زیستی» و «تحرك در سياست خارجي».

در بيانات مقام معظم رهبري درباره رشد شاخص‌هاي اقتصادي در دولت سيزدهم، از وقوع حدود ۵۰ مورد اتفاقات مثبت در زمينه اقتصاد سخن گفته مي‌شود. نکته قابل تأمل اينکه نگرش دولت در اين زمينه راهبردي و بلندمدت بوده و به تعبير رهبر معظم انقلاب، بر خلاف برخي دولت‌ها که آينده را قرباني وضعيت جاري مي‌سازند، «اين دولت اين کار را نکرده؛ کارهاي بزرگ و زيربنايي را انجام داده که اثرش ممکن است امروز به طور کامل ظاهر نشود، اما بالاخره ظاهر خواهد شد». بر اين اساس رشد شاخص‌هاي اقتصادي مورد توجه مقام معظم رهبري قرار مي‌گيرد؛ از جمله: افزايش رشد اقتصادي به خصوص در بخش صنعت، افزايش رشد سرمايه‌گذاري به عنوان يکي از مهم‌ترين مسائل اقتصادي کشور و مشکل اساسي در بعضي از دوره‌هاي گذشته، افزايش سرمايه‌گذاري با پشت سر گذاشتن رشد منفي، کاهش رشد نقدينگي، کاهش بيکاري، کاهش ضريب جيني، رشد قابل توجه صادرات کالا، تقويت نظام مالياتي و تأثير آن بر درآمدهاي مالياتي دولت و تأمين کسر بودجه جاري دولت، رشد قابل توجه توليد محصولات پتروشيمي، اقدامات ارزنده در زمينه نفت و گاز به ويژه فاز يازدهم پارس جنوبي، راه‌اندازي کارگاه‌هاي تعطيل شده يا نيمه‌تعطيل و فعاليت‌هاي مهم در زمينه آب‌رسانی يا شبکه‌هاي آبياري و زه‌کشي.

از ديگر توفيقات دولت به تعبير رهبر معظم انقلاب «مديريت موفق»، «قابل تحسين» و «خرسندکننده» بوده که چنين فرمودند: «در چشم من، ارزش اين کارها کمتر از

**در بيانات
مقام معظم رهبري
درباره رشد
شاخص‌هاي
اقتصادي در
دولت سيزدهم،
از وقوع حدود
۵۰ مورد اتفاقات
مثبت در زمينه
اقتصاد سخن گفته
مي‌شود**

کارهای اقتصادی و پیشرفت‌های اقتصادی نیست». همچنین دستاورد ارزشمند دیگر از منظر مقام‌معظم‌رهبری «حضور در میان مردم» و مواجهه مستقیم با مشکلات آنان است؛ که از نظر معظم له برکات زیادی داشته است: «از چند جهت مفید است؛ یکی این است که شما (دولت) اطلاعات دست‌اول پیدا می‌کنید، فواید دیگر هم دارد. ارتباط نزدیک و متواضعانه و صمیمی با مردم... (چرا که) ما حق نداریم با مردم از جایگاه استعلا و استکبار برخورد کنیم و حرف بزنیم؛ ما کسی نیستیم؛ آنچه هست متعلق به مردم است».

دستاورد دیگر دولت از نگاه رهبرمعظم‌انقلاب «ساده‌زیستی» و «کاهش تشریفات» است. نکته قابل توجه اینکه از دیدگاه ایشان این ویژگی هم به شخص رئیس‌جمهور برمی‌گردد و هم به دولت: «برای من چشمگیر است و چیز مهم و قابل توجهی است. مواضع انقلابی که در دولت گرفته می‌شود، روحیه جهادی که نشان داده می‌شود، به‌کارگیری جوانان در رده‌های گوناگون مدیریتی»

دستاورد مهم دیگر از نگاه رهبرمعظم‌انقلاب، در حوزه سیاست خارجی در اثر تحرک و تلاش خستگی‌ناپذیر دولت حاصل شده و آن هم تبدیل مناقشات با همسایگان کشور به همکاری و ارتباط با دولت‌های دنیا که مایل به ارتباط با ایران هستند؛ با یک استثنای محدود. این مسأله از آن جهت اهمیت دارد که تنوع جغرافیایی، اقلیمی، ظرفیت‌های اقتصادی و فرهنگی متفاوت و متنوع دولت‌ها ظرفیت‌های جدیدی پیش روی کشور قرار می‌دهد. نکته قابل تأمل اینکه رهبرمعظم‌انقلاب تمایل دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی برای همکاری با ایران را ناشی از واقع‌بینی برآمده از محاسبات و ارزیابی‌های دقیق آنها از قدرت و جایگاه ایران می‌دانند و نه تمایلات دوستانه و آرمان‌گرایانه؛ این بدان معناست دولت سیزدهم باعث قدرتمندتر شدن کشور شده است که چنین اقبالی از سوی دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی یافته است.

در مجموع خصوصیات و عملکرد شهید رئیسی در کلام مقام‌معظم‌رهبری بسیار برجسته و حایز اهمیت توصیف شده است. برخی از این توصیفات مربوط به ویژگی‌های شخصیتی شهید رئیسی فارغ از جایگاه ریاست جمهوری ایشان و برخی هم مربوط به خصوصیات و عملکرد ایشان به‌عنوان رئیس‌جمهور می‌باشد.

«برای من

چشمگیر است

و چیز مهم و

قابل توجهی

است. مواضع

انقلابی که در

دولت گرفته

می‌شود،

روحیه جهادی

که نشان

داده می‌شود،

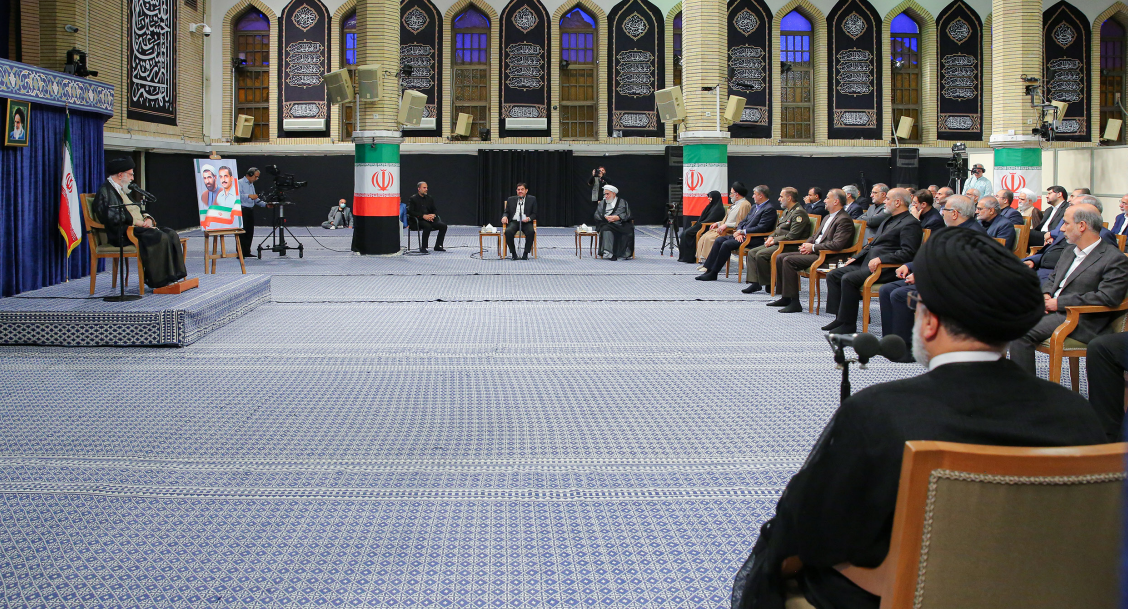
به‌کارگیری

جوانان در

رده‌های

گوناگون

مدیریتی»

خصوصیات شخصیتی شهید دکتر رئیسی

♦ تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم در طول مدت مسئولیت

همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم و به کشور و به اسلام سپری شد. رئیسی عزیز خستگی نمی‌شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و باارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت، از این رو آزرده‌گی‌هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه روزیش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی‌شد. (پیام تسلیت رهبری، ۱۴۰۳/۲/۳۱)

♦ کارآزموده در مدیریت‌های کلان

اکنون که جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای طبیبی رحمة‌الله‌علیه پس از سالها تلاش مخلصانه و موفق در خدمتگزاری به بارگاه مبارک و منور حضرت علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحیه و الثناء به سرای باقی شتافته و در جوار مضجع شریف آرمیده‌اند، جنابعالی را که خود نشأت‌یافته آن دیار پربرکت، و برخوردار از صلاح و امانت، و کارآزموده در مدیریت‌های کلان می‌باشید، به تولیت آن آستان نورانی و مقدس منصوب می‌کنم. (انتصاب دکتر رئیسی به تولیت آستان قدس رضوی، ۱۳۹۴/۱۲/۱۷)

همه مدت

مسئولیت این

انسان بزرگوار

و فداکار چه

در دوران کوتاه

ریاست جمهوری

و چه پیش از آن،

یکسره به تلاش

بی‌وقفه در خدمت

به مردم و به

کشور و به اسلام

سپری شد. رئیسی

عزیز خستگی

نمی‌شناخت

♦ مزین به پرهیزکاری و خردمندی

خداوند علیم و قدیر را سپاس می‌گوییم که با فضل و عنایت خود، ایران را بار دیگر در آزمون سیاسی و اجتماعی انتخابات سرفراز فرمود و ملت عظیم‌الشان در شرایط پیچیده و دشوار، با حضور پُرمعنا و عزت‌آفرین خود، حاکمیت رأی مردم بر اداره امور کشور را نمایان ساخت، و با انتخاب شخصیتی مردمی و عالی‌قدر از تبار سیادت و علم، و مزین به پرهیزکاری و خردمندی، و دارای سوابق درخشان مدیریت، عزم راسخ خود را بر بیمودن مسیر نورانی انقلاب که مسیر عدالت و پیشرفت و آزادی و عزت است نشان داد... اکنون با تشکر از مردم عزیز و با پیروی از گزینش آنان، رأی به عالم فرزانه و خستگی‌ناپذیر و کارآموده و مردمی، جناب حجت‌الاسلام آقای سیدابراهیم رئیسی را تنفیذ و ایشان را به ریاست جمهوری اسلامی منصوب می‌کنم. (حکم) تنفیذ سیزدهمین دوره ریاست جمهوری، ۱۴۰۰/۵/۱۲

♦ برخورداری از تحصیلات حقوقی در کنار فقاقت

آغاز دهه پنجم انقلاب و گذشت چهل سال از تشکیل دادگستری مبتنی بر فقه و حقوق اسلامی، ایجاب می‌کند که با تکیه بر تجربه‌ها و دستاوردها و رهنمودهای انباشته در این نصاب زمانی، تحوّل متناسب با نیازها و پیشرفت‌ها و تنگناها در قوه قضائیه صورت گیرد و دستگاه عدالت با نقسی تازه و انگیزه‌ای مضاعف و نظم و تدبیری حکمت‌آمیز، دوران جدیدی را که زبینه گام دوم انقلاب است، با قدرت و جدیت آغاز کند. اینجانب برای تحقق این مقصود حیاتی، جناب‌عالی را برگزیده‌ام که دارای سوابق طولانی در سطوح مختلف قوه قضائیه و آشنا با همه زوایای آن می‌باشید و از طرفی در کنار فقاقت از تحصیلات حقوقی و دانش و تجربه در این عرصه مهم برخوردارید، و سلامت و امانت و کارآمدی خود را در مقاطع گوناگون خدمت نشان داده‌اید. (انتصاب دکتر رئیسی به ریاست قوه قضائیه، ۱۳۹۷/۱۲/۱۶)

♦ مسئول کارآمد، با کفایت، صمیمی و جدی

ما شخصیت برجسته‌ای را از دست دادیم. برادر بسیار خوبی بود. مسئول کارآمد و با کفایت و صمیمی و جدی‌ای بود در کشور. (دیدار نخست‌وزیر عراق با رهبر انقلاب، ۱۴۰۳/۳/۲)

ما شخصیت

برجسته‌ای

را از دست

دادیم. برادر

بسیار خوبی

بود. مسئول

کارآمد و با

کفایت و

صمیمی و

جدی‌ای بود

در کشور.

(دیدار

نخست‌وزیر

عراق با رهبر

انقلاب

عنوان

دولت جناب

آقای رئیسی

هم مردمی

بودن است.

عدالت‌ورزی

است،

فسادستیزی

است، احیای

اعتماد و امید در

مردم بویژه در

جوان‌ها، انسجام

دولتی، اقتدار

دولتی، اشراف

دولتی؛ اینها

سرفصل‌های

مهمی است

رویکردها و عملکرد شهید دکتر رئیسی

♦ تمسک به ارزش‌های اساسی انقلاب

در بیانات رئیس‌جمهور محترم، جناب آقای رئیسی، در تبلیغات انتخابات و غیره، تکیه بر روی ارزش‌های اساسی انقلاب، مکرر انجام گرفت -ایشان بر ارزش عدالت، مبارزه با فساد و امثال اینها تکیه کردند- این مسیر درستی است... آن مسیری که کشور را، ملت را به حقوق اساسی خودش می‌رساند، کشور را در جایگاه اساسی خود قرار می‌دهد، همین تمسک به ارزش‌های اساسی انقلاب است... در شعارهای ایشان مسئله مردمی بودن و از مردم شنیدن و در میان مردم بودن تکرار شده... این چیز بسیار مهمی است. (بیانات در مراسم تنفیذ، ۱۴۰۰/۵/۱۲)

عنوان دولت جناب آقای رئیسی هم مردمی بودن است. عدالت‌ورزی است، فسادستیزی است، احیای اعتماد و امید در مردم بویژه در جوان‌ها، انسجام دولتی، اقتدار دولتی، اشراف دولتی؛ اینها سرفصل‌های مهمی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۰/۶/۶)

♦ تلاشگری و حرکت جهادی

برای اینکه اقتصاد کشور شکوفا بشود، همه‌ی چرخ‌دنده‌های بزرگ و کوچک کشور باید به کار بیافتند؛ همه باید تلاش کنند. که بحمدالله دولت کنونی، دولتی است که از لحاظ تلاش و تحرک و فعالیت، انصافاً نمره بالایی می‌گیرد و تلاششان، تلاش خوبی است. (سخنرانی نوروزی در جمع اقشار مختلف مردم، ۱۴۰۳/۱/۱) بحمدالله تلاش خیلی خوب و متراکم دارد [توسط دولت سیزدهم] انجام می‌گیرد؛ حقا و انصافاً انسان این را می‌بیند و به معنای واقعی کلمه دارد کار می‌شود. (بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۴۰۳/۱/۱۵)

♦ مردم مداری

در بخش مدیریتی کارهای بسیار خوبی در دولت انجام گرفته... یکی از آنها حضور در بین مردم و مواجهه مستقیم با مشکلات مردم است. اینکه شما می‌روید در بین مردم، از مردم می‌شنوید، به آنها پاسخ می‌دهید، مطرح می‌کنند مشکلاتشان را، این کار خیلی خوبی است، این کار بسیار مفیدی است. این حضور بی‌واسطه و پرچم آقای رئیس‌جمهور در میان مردم خیلی برکات دارد، آثار خیلی خوبی دارد؛ همچنین مسئولان دیگر دولت. (بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸) مردمی بودن مقوله گسترده‌ای است و جلوه‌هایی دارد. یک جلوه همین رفتن میان مردم و شنیدن بی‌واسطه از مردم است. این حرکت بسیار خوب و مستثنی که جناب آقای رئیسی انجام دادند که رفتند خوزستان در میان مردم، با مردم، از آنها شنیدند، با آنها حرف زدند، این یک جلوه از مردمی بودن است که بسیار کار خوبی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۶)

♦ ساده‌زیستی در سلوک شخصی و حکومتی دولت

ساده‌زیستی و کاهش تشریفات در سلوک شخصی و حکومتی دولت، بخصوص شخص آقای رئیس‌جمهور، برای من چشمگیر است و چیز مهم و قابل توجهی است. این زنی مردمی خیلی چیز با ارزشی است. اینکه با مردم، صمیمی و خصوصی و متواضعانه حرف می‌زنید، رفت‌وآمد می‌کنید، داخل خانه‌هایشان می‌روید، روی فرششان می‌نشینید، خیلی چیز خوبی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸)

ساده‌زیستی
و کاهش
تشریفات در
سلوک شخصی
و حکومتی
دولت،
بخصوص
شخص آقای
رئیس‌جمهور،

برای من
چشمگیر است
و چیز مهم و
قابل توجهی
است

♦ اتخاذ مواضع انقلابی

مواضع انقلابی‌ای که در دولت گرفته می‌شود؛ روحیه جهادی‌ای که نشان داده می‌شود در بخشی از کارها... به کارگیری جوانان در رده‌های گوناگون مدیریتی که بسیار چیز مهمی است، چیز لازمی است و بحمدالله در این دولت [سیزدهم] انجام گرفته. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸)

♦ زنده کردن امید و اعتماد در مردم

آنچه از نظر من واقعاً توفیقاتی است که برای شما پیش آمده؛ غیر از این گزارشی کارهای عملی و عملیاتی به نظر من مهم‌ترینش، زنده کردن امید و اعتماد در مردم است؛ این بزرگ‌ترین توفیق شما است. مجموع عملکرد دولت - چه شخص رئیس‌جمهور محترم، چه مسئولین در بخش‌های مختلف - به مردم این احساس را داد که دولت وسط میدان است، مشغول کار است، دارد تلاش می‌کند و برای آنها خدمت می‌کند، می‌خواهد خدمت‌رسانی بکند؛ این [کار]، امید مردم را و اعتماد مردم را تا حدود زیادی احیا کرد. در مواردی، این تلاشها نتایج محسوسی هم داشت که مردم به چشم دیدند، مثل بخش سلامت، بخش‌های دیپلماسی، بعضی بخش‌های فرهنگی و غیره که نتایج روشن و مشخصی هم داشته؛ بعضی از آنها هم نتایجی داشته است برای مردم باید این نتایج نشان داده بشود. در بعضی از کارها هم هنوز تلاشها به نتیجه نرسیده، لکن احساس می‌شود که کار دارد انجام می‌گیرد. این به نظر من بزرگ‌ترین توفیق شما است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

♦ همدلی صادقانه با مردم و نظارت میدانی در سفرهای استانی

یک توفیق دیگر این سفرهای استانی است؛ این خیلی حادثه درخشانی است، حادثه مهمی است. اینکه ۳۱ سفر در ۱۱ ماه انجام بگیرد به سرتاسر کشور، نقاط محروم، دورافتاده، صحنه‌های کم‌نظیری اتفاق بیافتد و دیده بشود از همدلی صادقانه با مردم و نظارت میدانی به مسائل گوناگون مردم، خیلی چیز مهمی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

مجموع
عملکرد دولت
- چه شخص
رئیس‌جمهور
محترم، چه
مسئولین در
بخش‌های
مختلف - به
مردم این
احساس را
داد که دولت
وسط میدان
است، مشغول
کار است، دارد
تلاش می‌کند
و برای آنها
خدمت می‌کند،
می‌خواهد
خدمت‌رسانی
بکند

♦ سرعت عمل در قبال حوادث و هم‌دردی با مردم

توفیق دیگر... سرعت عمل شما [دولت سیزدهم] است در قبال حوادث پیش‌بینی‌نشده مثل سیل، مثل حوادثی که اتفاق می‌افتد. این سرعت عمل خیلی چیز مهمی است. اینکه یک جایی زلزله بشود، سیل بیاید، بلافاصله مسئولین خودشان را برسانند آنجا و بالای سر کار بایستند و کار را سامان بدهند، این خیلی چیز بارزشی است. رئیس‌جمهور محترم از سفر خارجی برگشتند، بلافاصله رفتند کرمان سراغ سیل‌زده‌ها؛ یا وزیر محترم چند روز می‌رود بالای سر یک کاری می‌ایستد؛ اینها مهم است. این یکی از توفیقات شما است که نشان‌دهنده هم‌درد بودن دولت با مردم و در میدان بودن دولت است. (بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۱۸)

امروز که دشمن در صدد تخریب مسئولان انقلابی است، وظیفه قدرشناسی وظیفه سنگینی است؛ باید از مسئولین قدرشناسی کرد. اینکه انسان می‌بیند در قضیه آبادان یک وزیر سه چهار روز، شبانه‌روز بر سر آن کار می‌رود، خودش می‌ایستد، این خیلی کار مهمی است؛ اینکه رئیس‌جمهور محترم یا معاون او می‌روند با آسیب‌دیدگان قضیه ملاقات می‌کنند، به آنها تسلی می‌دهند، به دل‌های آنها آرامش می‌دهند، اینها خیلی بارزش است؛ از اینها باید قدرشناسی بشود. (بیانات در مراسم سالگرد امام خمینی(ره) - ۱۴۰۳/۳/۱۴)

♦ ایجاد همدلی بین قوا

توفیق دیگر [دولت سیزدهم]، زدودن رقابت‌های منفی از روابط بین قوا است؛ به نظر من این یکی از مسائل مهم است. اینکه دولت، مجلس و قوه قضائیه دائماً با هم مناقشه داشته باشند و حرف و گفت‌وگله و شکایت داشته باشند، چیز بدی است، ذهن مردم را آشفته می‌کند. امروز احساس می‌شود که یک توافقی، یک همدلی وجود دارد. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

♦ مسئولیت‌پذیری و دوری از بهانه‌تراشی

این دولت از فراقکنی و بهانه‌تراشی احتراز کرده و مسئولیت‌پذیر بوده. ما در این مدت از مسئولین محترم دولتی نشنفتیم که بگویند: «نمی‌گذارند کار کنیم، اختیار نداریم، اختیارات دست ما نیست»؛ از این حرف‌ها نشنفتیم از شما. مسئولیت‌پذیری

توفیق دیگر...
سرعت عمل
شما [دولت
سیزدهم]

است در
قبال حوادث
پیش‌بینی‌نشده
مثل سیل،
مثل حوادثی
که اتفاق

می‌افتد. این
سرعت عمل
خیلی چیز
مهمی است

خیلی چیز خوبی است؛ می‌گویند «ما هستیم، باید کار کنیم و کار هم می‌کنیم»؛ این نقطه مثبت بسیار مهمی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

♦ جوان‌گرایی در مجموعه اجرایی

یک توفیق دیگر شما، جوان‌گرایی در مجموعه اجرایی کشور است؛ این خیلی چیز خوبی است. این موجب می‌شود که حلقه فرسوده مدیران باز بشود، یک نفس تازه‌ای به دستگاه‌های اجرایی کشور دمیده بشود. البته بنده می‌دانم و مشاهده می‌کنم، قبلاً هم که دائم اسم جوان‌ها را می‌آوردیم، این را می‌دانستیم که جوان‌ها هم در مواردی اشتباه می‌کنند؛ جوان‌ها، هم در دولت، هم در مجلس اشتباهاتی دارند، یک خطاهایی هست اما می‌ارزد؛ اینکه بنده اجرایی یا تقنینی کشور با روح جوان اداره بشود، حفظ این معنا می‌ارزد که حالا چهار تا خطایی هم در یک مواردی اتفاق بیافتد. این خطاها بتدریج برطرف خواهد شد ان‌شاءالله؛ مدیران قوی خوبی تربیت خواهند شد. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

یک توفیق دیگر شما،

جوان‌گرایی در

مجموعه اجرایی

کشور است؛ این

خیلی چیز خوبی

است. این

موجب می‌شود

که حلقه

فرسوده مدیران

باز بشود، یک

نفس تازه‌ای به

دستگاه‌های

اجرایی کشور

دمیده بشود

♦ تحول در قوه مجریه

یکی از کارهای لازمی که در برنامه‌های جناب آقای رئیسی و بعضی از آقایان بود، این است که تحول ایجاد بشود در قوه مجریه، تحول در قوه مجریه کار مهمی است؛ این تحول یک نیاز همیشگی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۶)

♦ تکیه بر ظرفیت‌های داخل کشور

یک توفیق دیگر این دولت این بود که جامعه را از حالت چشم‌انتظاری و نگاه به بیرون خارج کرد. از این حالت که همیشه منتظر باشیم ببینیم دیگران درباره ما چه می‌گویند، چه تصمیم می‌گیرند، چه کار می‌خواهند بکنند خارج شده؛ به ظرفیت‌های داخل کشور اهمیت داده شده، روی آنها تکیه شده، کار دارد می‌شود. اینکه حالا باید حتماً با فلان کشور ارتباط برقرار کنیم تا مشکلاتمان حل بشود یا فلان گره باید از فلان جا باز بشود تا مشکلات ما حل بشود، این خیلی برای کشور مضر است؛ این شرطی کردن حوادث کشور و در انتظار دیگران نگه داشتن، چیز بدی است که این الحمدلله در دولت شما به میزان زیادی کاسته

شده است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

♦ برجسته کردن شعارهای اسلام و انقلاب

برجسته شدن شعارهای انقلاب، شعارهای اسلام، مثل عدالت‌طلبی، مثل پرهیز از اشرافی‌گری، حمایت از مستضعفان، استکبارستیزی که اینها شعارهای اصلی انقلاب است؛ اینها در زبان‌ها برجسته‌تر شده، واضح‌تر شده، و این خیلی چیز خوبی است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸)

♦ تحرک خوب در سیاست خارجی

تحرک دولت در سیاست خارجی تحرک بسیار خوبی است. این سیاستی که شما اتخاذ کرده‌اید که عبارت است از ارتباط با همسایگان، بسیار سیاست خوبی است... یا ارتباط با همه دولت‌هایی در دنیا که مایل به ارتباط با ما هستند، با یک استثنای محدودی که حالا مشخص است. ارتباط با قاره‌های مختلف؛ آمریکای جنوبی، آفریقا، آسیا، شرق آسیا، همه جا. این سیاست ارتباط متعدد و متنوع با کشورهای مختلف کار درستی است. عضویت در دو پیمان مهم بین‌المللی در فاصله کوتاه، موفقیت خیلی خوبی بود که خود این نه فقط مفید برای کشور است، بلکه حکایت از یک حقایقی هم می‌کند. این نشان‌دهنده این است که کشور در وضعی قرار دارد که مشتریان و مؤسسان این پیمان‌های بین‌المللی راغبند، مایلند و بلکه گاهی مصرند که کشور عزیزمان جزو آنها بشود. (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸)

تحرک دولت
در سیاست
خارجی تحرک
بسیار خوبی
است. این
سیاستی که
شما اتخاذ
کرده‌اید که
عبارت است
از ارتباط با
همسایگان،
بسیار سیاست
خوبی است

♦ رشد شاخص‌های اقتصاد کلان

در بخش اقتصاد، کارهای خوبی در دولت انجام گرفته، تعداد قابل توجهی از شاخص‌های اقتصاد کلان، رشد را نشان می‌دهد، پیشرفت را نشان می‌دهد، تغییرات مثبت را نشان می‌دهد. البته تا مسائل مربوط به اقتصاد کلان برسد به معیشت مردم و زندگی مردم یک مقداری فاصله وجود دارد؛ یعنی زمان باید بگذرد. طبیعت بعضی از دولت‌ها این است که فردا را قربان امروز می‌کنند؛ این دولت این کار را نکرده؛ کارهای بزرگ و زیربنایی را انجام داده که اثرش ممکن است امروز به طور

کامل ظاهر نشود، اما بالاخره ظاهر خواهد شد. حالا من تعداد محدودی از آنها را عرض می‌کنم: افزایش رشد اقتصادی، بخصوص در بخش صنعت؛ مهم است. افزایش رشد سرمایه‌گذاری که جزو مهم‌ترین مسائل اقتصادی ما است و مشکل اساسی ما در بعضی از دوره‌های گذشته، مسئله سرمایه‌گذاری بود. کاهش رشد نقدینگی... کاهش بیکاری، کاهش ضریب جینی، رشد قابل توجه صادرات کالا، تقویت نظام مالیاتی که درآمدهای مالیاتی دولت توانسته بخش قابل توجهی از بودجه جاری دولت را تأمین کند. رشد قابل توجه تولید محصولات پتروشیمی که این مسئله محصولات پتروشیمی جزو چیزهای مهم کشور است. اقدامات ارزنده‌ای در زمینه نفت و گاز که یکی همین مرحله یازدهم پارس جنوبی بود که... آقای رئیس‌جمهور آن را افتتاح کرد. راه‌اندازی کارگاه‌های تعطیل شده یا نیمه‌تعطیل که عددی که ذکر کردند عدد بالایی است، چند هزار است؛ چند هزار کارخانه‌ی تعطیل یا نیمه‌تعطیل راه افتاده؛ این خیلی مهم است. فعالیت‌های مهم در زمینه آب‌رسانی یا شبکه‌های آبیاری و زهکشی در جاهای مختلف... نزدیک به پنجاه قلم از این قبیل اقدامات به ما گزارش شده که اتفاق افتاده - که اینها خیلی باارزش و مهم است - منتها دیده نمی‌شود. (بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸)

توفیقات دولت سیزدهم از منظر رهبر معظم انقلاب در نزدیک به سه سال خدمت جهادی در دیاگرام روبرو صورت‌بندی شده است:

گامی
حرف

دولت مردمی ایران قوی

اقدامات شاخص
دولت سیزدهم

پانزدهمین
روز چهارم

اقدامات شاخص در حوزه سلامت

♦ مدیریت مقابله با کرونا و تأمین واکسن

همه‌گیری کرونا تأثیرات گسترده و شدیدی بر نظام بهداشت و اقتصاد دولت‌ها گذاشت. در ایران، با توجه به فوت روزانه ۷۰۰ نفر به دلیل شیوع کرونا در روزهای اولیه آغاز به کار دولت سیزدهم، کارگروه ویژه‌ای برای مقابله با این بیماری تشکیل شد. در مدت کوتاهی «طرح جامع سازکارهای مقابله با کرونا» تدوین و آغازی برای تحولات در مقابله با کرونا شد. این در شرایطی بود که دولت در این حوزه با ضعف‌های مدیریتی و کاستی‌های زیادی مواجه بود. کمبود دارو و اقلام مورد نیاز همچون سرم، کمبود برخی اقلام تجهیزاتی و بیمارستانی، صف‌های طولانی و شلوغی مراکز مایه‌کوبی (واکسیناسیون)، سلب اعتماد بخشی از مردم از دولت، همگی حکایت از بحران در مهار و مدیریت کرونا داشت.

دولت کار را با تحول‌گرایی در مدیریت بیماری کرونا آغاز کرد. این تحول‌گرایی شامل بازنگری در شیوه‌ها و روش‌ها برای اطمینان از بهینه بودن آن‌ها، توجه خاص به استان‌ها و تفویض اختیار به سطوح مدیریتی پایین‌تر، فعال‌سازی ظرفیت‌های نهادهای مردمی در مقابله با همه‌گیری بود. در نتیجه اقدامات دولت، حدود ۱۰۰ میلیون دوز واکسن در سه ماه اول فعالیت دولت وارد کشور شد و ۹۰ درصد مردم کشور واکسینه شدند و باعث کاهش ۷۰ درصدی فوتی‌های کشور شد. همچنین با حمایت از تولید واکسن‌های داخلی، دولت توانست به ذخیره مناسبی از واکسن کرونا از جمله ۶۰ میلیون دوز واکسن برکت دست یابد و نیاز خود را از داخل تأمین کند. تقویت و بازطراحی طرح شهید سلیمانی و غربالگری فعال بیماری و همچنین استفاده از ظرفیت هوشمندسازی، از دیگر اقدامات توجه‌برانگیز دولت در این زمینه بود.

در نتیجه

اقدامات دولت،

حدود ۱۰۰ میلیون

دوز واکسن در سه

ماه اول فعالیت

دولت وارد کشور

شد و ۹۰ درصد

مردم کشور

واکسینه شدند و

باعث کاهش ۷۰۰

درصدی فوتی‌های

کشور شد

**یکی از مطالبات
مهم بخش درمان،
تعرفه گذاری
خدمات پرستاری
بود که پس از ۱۴
سال تحقق یافت؛
مطالبه‌ای که سال
۱۳۸۶ در مجلس
تبدیل به قانون شد**

♦ تحول در مایه کوبی (واکسیناسیون) عمومی

پیگیری تأمین واکسن کرونا و اجرای طرح مایه کوبی عمومی به دستور شخص رئیس‌جمهور و همت دولتمردان از روز نخست فعالیت دولت به صورت جدی در دستور کار قرار گرفت که نتیجه آن، تأمین گسترده واکسن و اجرای مطلوب طرح مایه کوبی عمومی بود. با ورود ۱۲۰ میلیون دوز واکسن کرونا در ۱۰۰ روز نخست فعالیت دولت و تزریق آن به صورت شبانه‌روزی، آمار جان‌باختگان کرونا ۷۰۰ درصد کاهش یافت. دولت با سیاست‌گذاری صحیح، تدوین شیوه‌نامه‌ها، تعیین اولویت‌ها و نظارت بر اجرای مایه کوبی و تکیه بر ظرفیت مردمی و نیروهای مسلح، توانست در اوضاع سخت جنگ اقتصادی، در تولید واکسن داخلی و تأمین واکسن خارجی، عملکرد موفقی نشان دهد. واکسن‌های برکت، فخرا، پاستوکوک جزو واکسن‌های تولید داخل است که در روزگار سخت به دست مردم رسید.

♦ اجرای قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری

یکی از مطالبات مهم بخش درمان، تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری بود که پس از ۱۴ سال تحقق یافت؛ مطالبه‌ای که سال ۱۳۸۶ در مجلس تبدیل به قانون شد، اما ۱۴ سال با وجود صراحت در قوانین و سیاست‌های بالادستی (از جمله سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی رهبر انقلاب و قانون برنامه‌های پنجم و ششم توسعه)، دولت‌ها به سبب بار مالی از اجرای آن طفره می‌رفتند تا زمانی که این قانون بر زمین مانده با تأکید رهبر انقلاب در روز پرستار، در دولت سیزدهم عملی شد. براساس این مصوبه، سهم سازمان‌های بیمه‌گر پایه برای بسته خدمات و مراقبت‌های پرستاری، در بخش بستری و بستری فوریت‌های پزشکی (اورژانس) ۹۰ درصد و در بخش سربایی ۷۰ درصد تعیین شده است. این طرح در راستای اجرای عدالت در پرداخت‌ها موثر بود و براساس آن پرستاران متناسب با هر یک از ۵۰۰ نوع خدمتی که می‌دهند یا ۵۶ بسته خدمتی تعریف شده، کارانه می‌گیرند. در ابتدای اجرا، ردیف بودجه ۵ هزار میلیارد تومانی برای اجرای قانون تعرفه‌گذاری اختصاص یافت که حدود ۲۰۰ هزار نفر را شامل می‌شد.

♦ افزایش ظرفیت دانشجویان پزشکی و رفع انحصار در حوزه پزشکی

سرانه پزشک در ایران ۱۱/۷ به ازای ۱۰ هزار نفر جمعیت است که این عدد در

بسیاری از کشورها بیش از ۲۰ و در کشورهای پیشرو در حوزه سلامت عموماً بین ۳۰ تا ۵۰ است. بررسی افزایش جذب دانشجویان رشته‌های پزشکی و تدوین سند تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی در دستور کار دولت سیزدهم قرار گرفت و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی با افزایش سالیانه جذب ۲۰ درصد دانشجوی پزشکی نسبت به سال قبل به مدت ۴ سال موافقت کردند. بدین ترتیب در سال ۱۴۱۱ به سرانه بیش از ۲۰ پزشک به ازای ۱۰ هزار نفر جمعیت خواهیم رسید. (در سال ۱۴۰۲ تعداد ۱۹۲۰ نفر، در سال ۱۴۰۳ تعداد ۲۳۰۴ نفر، در سال ۱۴۰۴ تعداد ۲۷۶۵ نفر به جمع دانشجویان پزشکی کشور اضافه شد. با توجه به این افزایش ظرفیت، آمار دانشجویان رشته پزشکی تا چهار سال آینده نزدیک به دوبرابر خواهد شد).

این اقدام که یکی از نیازها و مطالبات جامعه، به خصوص علاقه‌مندان رشته‌های پزشکی بود، می‌تواند با ایجاد تناسب بین تعداد پزشکان و جمعیت، موجب کاهش آسیب‌پذیری نظام سلامت، به‌ویژه در بحران‌ها، شود. ضمن اینکه در قالب این طرح، دانشجو در همه دانشگاه‌های کشور جذب می‌شود، اما به مناطق محروم براساس بومی‌گزینی اختصاص می‌یابد.

♦ افزایش ظرفیت دانشجویان رشته دندان پزشکی

سرانه دندان پزشکی به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر در کشور ۳۲ و میانگین سرانه کشورهای پیشرو در حوزه سلامت ۸۰ دندان پزشکی است. به همین منظور با توافق شورای عالی انقلاب فرهنگی، افزایش پلکانی و سالیانه دانشجویان دندان پزشکی (تا سال ۱۴۰۴ برای بررسی افزایش ظرفیت‌ها) تا حداکثر ۹۰ درصد صورت گرفت.

مجموع ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برای رشته دندان پزشکی در مقطع عمومی در سال ۱۴۰۱ به میزان ۱۰ درصد نسبت به سال قبل، در سال ۱۴۰۲ به میزان ۱۵ درصد نسبت به سال قبل، در سال ۱۴۰۳ به میزان ۲۰ درصد نسبت به سال قبل، در سال ۱۴۰۴ به میزان ۲۵ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش خواهد یافت.

سرانه پزشک در

ایران ۱۱/۷ به ازای ۱۰

هزار نفر جمعیت است

که این عدد در بسیاری

از کشورها بیش از ۲۰ و

در کشورهای پیشرو در

حوزه سلامت عموماً

بین ۳۰ تا ۵۰ است

♦ نسخه‌نویسی الکترونیکی

یکی از قوانین برزمین‌مانده که در برنامه ششم توسعه هم بر اجرای آن تأکید شده بود، اجرای طرح نسخه‌نویسی الکترونیکی است. هنگام روی کار آمدن دولت سیزدهم مقدمات لازم برای اجرای این طرح فراهم نبود، اما با تلاش و همت همه دست‌اندرکاران در مرحله اجرا قرار گرفت. این طرح با توجه به اهمیت شفافیت در نظام سلامت و نیز عزم و اراده جدی دولت در رویکرد تحول‌گرایانه و تأکید و دستور رئیس‌جمهور، با وجود برخی مشکلات، امروز به یکی از طرح‌های لازم‌الاجرا تبدیل شده و به صورت موفقیت‌آمیزی در حال اجراست.

براساس آخرین بررسی سامانه‌های سازمان بیمه سلامت ایران، در سال ۱۴۰۱، با مشارکت افزون بر ۱۰۶ هزار پزشک، بیش از ۱۰۰ میلیون نسخه، به صورت الکترونیکی تجویز شده است؛ به عبارتی ۹۲/۵ درصد پزشکان نسخه الکترونیکی تجویز کرده‌اند که آمار بسیار خوبی پس از استقرار طرح نسخه الکترونیک است (این آمار در سال ۱۴۰۰ حدود ۵۰ میلیون نسخه با مشارکت ۸۵ هزار پزشک بود. در سال ۱۴۰۲ این تعداد به بیش از ۱۴۱ هزار پزشک افزایش یافت؛ البته از این تعداد تقریباً ۹۴ درصد به صورت تمام‌الکترونیک نسخه را تجویز کرده‌اند.

کنترل هزینه‌های زائد و غیرضروری سلامت، جلوگیری از قاچاق دارو، یکپارچگی اطلاعات، جلوگیری از تجویز داروهای اشتباه، سقف‌گذاری خدمات‌رسانی، جلوگیری از همپوشانی‌های بیمه‌ای، صرفه‌جویی در مصرف کاغذ و در نهایت اجرای کامل پرونده پزشک خانواده در کشور، از دستاوردهای این طرح به شمار می‌رود.

♦ اجرای طرح دارویار (مدیریت منابع از طریق نظام بیمه)

طرح جامع «دارویار» را وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بیمه‌ها به اجرا گذاشتند تا ضمن جلوگیری از قاچاق معکوس دارو، مانع آسیب به حوزه صنعت داروسازی شوند و چرخه تأمین و توزیع دارو نیز روند مطلوب‌تری داشته باشد. درخصوص رویکردهای تحولی و مردمی‌سازی بارانه‌ها و سیاست‌های کلی نظام سلامت مبنی بر مدیریت منابع از طریق نظام بیمه‌ای، در طرح «دارویار»، بارانه داروها به انتهای زنجیره منتقل شد و از طریق بیمه‌ها به مصرف‌کننده نهایی تخصیص می‌یابد.

در سال ۱۴۰۱، با

مشارکت افزون

بر ۱۰۶ هزار

پزشک، بیش

از ۱۰۰ میلیون

نسخه، به صورت

الکترونیکی

تجویز شده

است

اجرای این طرح مزایایی برای جلوگیری از قاچاق معکوس دارو به کشورهای همسایه، تقویت صنایع داروسازی، جلوگیری از هدررفت منابع ارزی کشور، تسریع در پرداخت بدهی‌های بیمه‌ای به بخش دارو، تقویت صادرات داروهای ساخت داخل، اختصاص یارانه سلامت به مصرف‌کننده واقعی را در پی داشت. همچنین اجرای این طرح توانست بیش از گذشته دغدغه مردم و بیماران را برای تأمین دارو برطرف سازد و آرامش نسبی را به بازار دارو و تجهیزات پزشکی بازگرداند.

♦ اجرای طرح برنامه سلامت خانواده و نظام ارجاع

از ابتدای دی ۱۴۰۱ مقرر شد با تشکیل قرارگاه نظام ارجاع در وزارت بهداشت، اتصالات ارجاع از سطح ۱ خدمات به سطح ۲ یعنی ارجاع به متخصص و فوق تخصص برقرار شود و اگر نیاز به خدمت بستری باشد، فرانشیز آن صفر و رایگان محسوب شود. در ادامه اجرا و گسترش طرح پزشک خانواده از اردیبهشت ۱۴۰۲، مقرر شد پوشش برنامه پزشکی خانواده برای همه جمعیت شهری بیش از ۲۰ هزار نفر که شامل بیش از ۵۵ میلیون نفر جمعیت باشد، محقق شود. طبق گزارش وزارت بهداشت و درمان، این طرح در ۵۹ شهر با بیش از ۲۰ هزار نفر اجرایی شد و تا پایان سال ۱۴۰۲ به میزان ۷۰ درصد جمعیت ۵۵ میلیون نفری زیرپوشش برنامه پزشکی قرار گرفتند. همچنین با رونمایی از «سامانه نظام ارجاع»، هم‌زمان می‌توان یک بیمار را به چند متخصص ارجاع داد.

هدایت و ساماندهی بیماران، کاهش هزینه‌ها و جلوگیری از مراجعه غیرضرور به پزشکان متخصص، از مزیت‌های این طرح برای مردم است. اجرای نظام ارجاع در وزارت بهداشت سبب شد دست‌کم ۵۰ درصد صرفه‌جویی اقتصادی داشته باشیم. به طور قطع، اجرای نظام ارجاع نه‌تنها مزایای اقتصادی داشته، بلکه در پیشگیری از بیماری‌ها نیز موثر است و نتایج فراوانی به همراه داشته است.

♦ ابلاغ سند ملی بیماری‌های نادر به دستگاه‌های اجرایی

ابلاغ «سند ملی بیماری‌های نادر» به دستگاه‌های اجرایی در فروردین ۱۴۰۲، از کارهای مهم دولت سیزدهم به شمار می‌رود؛ اقدامی که پس از سال‌ها بلاتکلیفی، به سرانجام مشخصی رسید. در این سند، تمام مسائل مهم درباره پیشگیری، تشخیص، درمان،

در ادامه اجرا و

گسترش طرح پزشک

خانواده از اردیبهشت

۱۴۰۲، مقرر شد

پوشش برنامه پزشکی

خانواده برای همه

جمعیت شهری بیش

از ۲۰ هزار نفر که

شامل بیش از ۵۵

میلیون نفر جمعیت

باشد، محقق شود

توان بخشی، آموزش و... بیماران نادر قید شده تا به دنبال آن هر سازمان و نهادی وظایف خود را در قبال بیماران نادر ثبت شده در کشور (که شامل ۶۵۰۰ نفر هستند) بداند؛ آماري که به تخمین بنیاد ملی بیماری‌های نادر به حدود ۱/۵ تا ۲ میلیون نفر هم می‌رسد و همین آمار بر لزوم خدمات‌رسانی مدون به این بیماران صحه می‌گذارد.

به رسمیت شناختن بیماری‌های نادر و تسهیل امور درمانی و رفاه بیماران نادر، از دستاوردهای مهم این طرح است. همچنین تقویت حمایت‌های اجتماعی از افراد مبتلا به بیماری‌های نادر، بهره‌مندی از توانایی‌ها و ظرفیت‌های موجود در کشور برای مبتلایان به بیماری‌های نادر، کاهش موارد بروز بیماری نادر و ارتقای کیفی مراقبت‌های روانی - اجتماعی از بیماران نادر و خانواده‌های آنان، از دیگر مزیت‌های طرح است.

ابلاغ «سند ملی

بیماری‌های نادر»

به دستگاه‌های

اجرایی در فروردین

۱۴۰۲، از کارهای

مهم دولت

سیزدهم به شمار

می‌رود؛ اقدامی

که پس از سال‌ها

بلا تکلیفی، به

سرانجام مشخصی

رسید

♦ تشکیل صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج برای ۱۰۷ نوع بیماری

صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج برای نخستین بار در تاریخ ۳ آبان ۱۴۰۱ رونمایی شد و به دنبال آن فهرست بیماری‌هایی که قرار بود زیر پوشش این صندوق قرار گیرد در مرحله اول با ۲۷ گروه از بیماری‌ها آغاز شد تا این بیماران به صورت تدریجی خدماتی شامل ویزیت و دارو و پاراکلینیک و توان‌بخشی را بگیرند. در حال حاضر بیماری‌های تحت پوشش صندوق به ۱۰۷ نوع بیماری رسیده است.

خدماتی که بیماران مشمول در این صندوق در بخش‌های دولتی می‌گیرند، پوشش بیمه ۹۰ تا ۱۰۰ درصدی دارد و شامل ۳ بخش است: پوشش «بیمه پایه‌ای» که بیماران از قبل داشتند، پوشش «بیمه‌های تکمیلی»، پوشش «صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج». این صندوق حتی خدماتی که اجازه دریافت آن از بخش خصوصی داده شده، پوشش بیمه ۸۰ درصدی دارد که سبب کاهش چشمگیر پرداخت‌های این بیماران می‌شود. تسهیلات بانکی به صورت وام نیز برای بیماران خاص و صعب‌العلاج در ذیل این صندوق در نظر گرفته شده، به گونه‌ای که مبلغ ۲۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات از طریق بانک مرکزی برای این افراد پیش‌بینی شده است.

♦ به صفر رساندن صف کاشت حلزون

در دوره‌های گذشته، یکی از دغدغه‌های خانواده‌هایی که کودکانشان مشکل شنوایی

داشتند، از دست رفتن زمان طلایی برای کاشت حلزون بود، زیرا زمانی طولانی در فهرست انتظار دریافت کنندگان حلزون می‌ماندند؛ مشکلی که دولت سیزدهم آن را تا حد بسیار زیادی برطرف ساخت و به دنبال آن فهرست انتظار کاشت حلزون در کشور در سال ۱۴۰۱ به صفر رسید.

پیش از این نزدیک به ۲۰۰۰ کودک در صف انتظار کاشت حلزون بودند که با اقدامات انجام‌شده در وزارت بهداشت، تمام هزینه‌های کاشت حلزون رایگان و این ۲۰۰۰ کودک درمان شدند.

♦ بیمه رایگان ۲۰ میلیون روستایی

با پوشش جدید بیمه‌ای، بیش از ۴۶ میلیون نفر زیر پوشش بیمه سلامت ایران قرار دارند و ۲۰ میلیون نفر بیمه‌شدگان روستایی به صورت رایگان زیر پوشش هستند و فرانشیز ۳ دهک اول برای خدمات بستری به ۵ درصد و برای خدمات سرپایی به ۱۵ درصد کاهش یافته است. از دیگر اقدامات انجام‌شده می‌توان به تدوین و ابلاغ دستورالعمل اجرایی برنامه بیمه روستایی، شناسایی و معرفی مادران باردار و شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال اشاره کرد که براساس آزمون وسیع، نیازمند حمایت بوده‌اند. تهیه سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی رایگان ماهیانه و بیمه رایگان مادران باردار و کودکان تا پنج‌سالگی، از دستاوردهای اجرای این طرح است.

♦ اجرای قانون جوانی جمعیت و فرزندآوری

طرح جوانی جمعیت و فرزندآور، ثروت ملی پایدار و قدرت‌آفرین است که نقش آن در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور انکارناپذیر است. کشور ما طی دهه‌های اخیر با مشکل جمعیتی و کاهش شدید باروری مواجه شده؛ لذا این قانون جزو قوانینی است که با هدف اصلاح ترکیب هرم جمعیتی کشور تدوین شده است. با توجه به پیامدهای منفی کاهش جمعیت در زندگی خانواده‌ها و آثار منفی سالمندی و پیری جمعیت طی سال‌های آینده، تاکنون دولت به «قانون جوانی جمعیت» بیشتر از سایر قوانین اهتمام داشته و با هدف ترغیب خانواده‌ها، از همه طرح‌های تشویقی از جمله «رفع موانع و مشکلات درمان ناباروری»، «تسهیل

امر ازدواج با پرداخت بموقع وام ازدواج و اشتغال و مسکن»، «توجه ویژه به ساخت خوابگاه‌های متاهلی در دانشگاه‌ها»، «ایجاد دوره‌های آموزشی مهارت‌های زندگی در آموزش و پرورش و آموزش عالی با هدف کاستن از آمار طلاق» حمایت کرده است و دستگاه‌های مرتبط موظفاند طرح‌ها و مصوبات را به درستی اجرا کنند تا با رفع دغدغه‌های معیشتی و اشتغال جوانان با هدف حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، گام‌های مؤثری بردارند.

♦ برقراری بیمه درمان ناباروری برای ۴/۵ میلیون زوج

اجرای «قانون جوانی جمعیت» که به اذعان مسئولان وزارت بهداشت، سهم این وزارتخانه از اجرای آن تا ۶۰ درصد برآورد می‌شود، از دیگر اقدامات دولت سیزدهم است که با تشکیل «قرارگاه جوانی جمعیت» در وزارت بهداشت دنبال شد؛ روندی که برای اجرای آن، همگانی شدن بیمه درمان ناباروری را شاهد هستیم.

براساس این طرح، همه مراکز درمانی و بیمارستان‌های خدمات‌رسان درمان ناباروری موظف به بستن قرارداد با سازمان‌های بیمه‌گر پایه شدند تا ۴/۵ میلیون زوج نابارور کشور بتوانند بیشترین دسترسی را به خدمات درمان ناباروری با کمترین قیمت داشته باشند. در حال حاضر ۹۰ درصد هزینه‌های بستری و ۷۰ درصد هزینه‌های سرپایی برای خدمات درمان ناباروری را بیمه‌ها پوشش می‌دهند درحالی‌که در سال‌های گذشته، این خدمات زیر پوشش بیمه قرار نداشت.

همچنین از شهریور ۱۴۰۰ تا پایان مرداد ۱۴۰۲ تعداد ۶۷ مرکز سطح ۲ درمان ناباروری در کشور راه‌اندازی شد و فرایند دسترسی خدمات ناباروری و داروهای تخصصی آن برای زوج‌های نابارور را در نقاط مختلف کشور تسهیل کرد.

♦ اضافه شدن ۱۶۵۰۰ تخت بیمارستانی

با اقدامات جهادی و بی‌وقفه طی حدود سه سال گذشته، بیش از ۱۶۵۰۰ تخت بیمارستانی و ۲۰۰۰ خانه بهداشت به عرصه سلامت کشور اضافه شده است. در این زمینه، به اذعان مسئولان وزارت بهداشت حدود ۸۰ بیمارستان در کشور یا ساخته شده یا طرح توسعه داشته‌اند یا بازسازی و تکمیل و تجهیز شدند. همچنین افزودن

اجرای «قانون

جوانی

جمعیت» که به

اذعان مسئولان

وزارت بهداشت،

سهم این

وزارتخانه از

اجرای آن تا ۶۰

درصد برآورد

می‌شود

۶۴۰ تخت دیالیز، اختصاص ۱۸۱ تجهیزات سرمایه‌ای سنگین به مراکز درمانی به‌ویژه در مناطق محروم، از جمله دستاوردهای نظام سلامت در دولت سیزدهم بوده است. براساس همین رویکرد توسعه خدمتی، وزارت بهداشت فقط در طول سال ۱۴۰۱ با برداشتن حداکثر کارانه برای پزشکان، تعداد ۲۳۰۰ متخصص را به مناطق محروم کشور اعزام کرد.

تقویت و بازسازی زیرساخت‌های نظام سلامت، ارتقا و تعالی نظام سلامت، تحقق عدالت در سلامت و دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، رضایت‌مندی و رفاه مردم و افزایش سطح سلامت خانواده‌ها، بخشی از دستاوردهای این اقدام است.

♦ اجرای طرح ارتقای امنیت غذایی کودکان زیر ۵ سال

براساس این طرح، خانوارهای مشمول را وزارت بهداشت و درمان شناسایی می‌کند و پس از معاینه کودک در خانه‌های بهداشت و مراکز بهداشتی - درمانی، چنانچه مشخص شود کودک رشد استاندارد ندارد، به وزارت تعاون معرفی می‌شود.

در مرحله نخست این طرح ۱۴۵ هزار کودک شناسایی شدند که از این تعداد ۱۲۳۵۰۰ کودک در دهک‌های ۱ تا ۷ مشمول دریافت یارانه بودند. در حال حاضر به ازای هر کودک در دهک‌های ۱ تا ۵، مبلغ ۱ میلیون تومان و در دهک‌های ۶ و ۷ به ازای هر کودک ۶۰۰ هزار تومان به حساب سرپرستان خانوار واریز می‌شود.

در این طرح هیچ محدودیتی برای تعداد کودکان وجود ندارد و اگر در خانواده‌ای بیش از ۱ کودک زیر ۵ سال با اختلال رشد وجود داشته باشد نیز یارانه می‌گیرد. این طرح جدا از یارانه اصلی خانوار است و برای جبران اختلال رشد کودکان صرف می‌شود. خانه‌های بهداشت هر ۶ ماه یکبار کودکانی را که مشمول این طرح هستند می‌سنجند و نمودار رشدشان را بررسی می‌کنند.

همچنین در قالب این طرح مبلغ ۴۰۰ هزار تومان ماهانه برای مادران باردار و شیرده واریز می‌شود. میزان مشارکت مردم در این طرح اکنون به ۳۰ درصد رسیده که امید است تا پایان سال و با اطلاع‌رسانی بیشتر بیش از ۸۰ درصد از مادران در این طرح مشارکت کنند.

در مرحله

نخست، طرح

ارتقای امنیت

غذایی کودکان زیر

۵ سال، ۱۴۵ هزار

کودک شناسایی

شدند که از این

تعداد ۱۲۳۵۰۰

کودک در دهک‌های

۱ تا ۷ مشمول

دریافت یارانه بودند

♦ رونمایی از سند رایگان شدن درمان کودکان زیر ۷ سال

به سبب توجه ویژه دولت به حوزه سلامت مردم و انجام اقدامات پیشگیرانه بیشتر، درمان کودکان زیر ۷ سال در مراکز دولتی سراسر کشور رایگان شد. با اجرای این طرح، امکان تشخیص و درمان بموقع بسیاری از بیماری‌ها در کودکان فراهم شد. این اقدام گام بلندی برای حمایت از آینده‌سازان کشور و خانواده‌های آنان است و چنانچه خانواده‌ای تمکن مالی برای پرداخت هزینه‌های درمان فرزندش را نداشته باشند، وظیفه دولت است که آنان را رایگان درمان کند.

♦ حمایت از طب ایرانی - سنتی

حمایت از ترویج طب ایرانی - سنتی با تسهیل تأسیس دانشکده‌ها و مراکز آموزشی در کشور با یک رشته موافقت اصولی و با دو رشته مرتبط موافقت قطعی و تأسیس دانشکده طب ایرانی صورت گرفت. در دولت سیزدهم طب سنتی یک درس دانشگاهی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری شد و اکنون نزدیک به ۴۰۰ متخصص طب ایرانی - سنتی دوره‌دیده دانشگاهی در کشور وجود دارد. اجرای مرحله اول ادغام طب ایرانی - سنتی در نظام شبکه بهداشتی و درمانی کشور در ۱۴ دانشگاه علوم پزشکی و ادامه این مسیر در سایر دانشگاه‌ها، از دستاوردهای نظام سلامت در دولت سیزدهم است. حمایت از تولید داروهای سنتی با رویکرد علمی، رونمایی از دارونامه فراورده‌های طبیعی و سنتی برای اولین بار و رونمایی از صدور مجوز و تهیه ۱۰ محصول دانش‌بنیان طب ایرانی به بازار در زمینه درمان کرونا، از اقدامات انجام‌شده در این زمینه بود، به طوری که در این مدت کشورمان موفق به کسب رتبه چهارم دنیا در تولید دانش در حوزه طب سنتی شد.

♦ توسعه گردشگری سلامت و اعزام رایزن سلامت

تلاش دولت سیزدهم برای برقراری روابط و مذاکرات با سایر کشورها، زمینه‌ساز تعمیق و ارتقای روابط دوجانبه آن‌ها در تمام حوزه‌ها از جمله حوزه سلامت شد. در واقع تقویت دیپلماسی سلامت، یکی از سیاست‌های مهم دولت بود و رئیس‌جمهور هم در مذاکرات دوجانبه و چندجانبه و در دیدار با مقامات شماری از کشورها، زمینه

در دولت

سیزدهم طب

سنتی یک درس

دانشگاهی

در مقاطع

کارشناسی ارشد و

دکتری شد

افزایش صادرات دارو و تجهیزات پزشکی را فراهم آورد. اکنون بسیاری از کشورها، ایران را کشوری مرجع و برخوردار از فناوری و دانش پیشرفته در حوزه‌های گوناگون، به‌خصوص علم پزشکی، می‌شناسند و به پزشکی ایران اعتماد دارند و بر این باورند که دیپلماسی سلامت ایران تاکنون، رویکردی موفق و ابتکارآمیز داشته است. در واقع تقویت دیپلماسی سلامت باعث افزایش ورود گردشگران سلامت از کشورهای خارجی به ایران برای درمان بیماری شد. در زمان شروع دولت فقط ۱۳۰ مرکز درمانی مجوز گردشگری سلامت داشتند، اما هم‌اکنون این آمار به بیش از ۲۸۰ مرکز رسیده است. طی سال ۱۴۰۲ از ۶۴ ملیت گوناگون ۱/۲ میلیون گردشگر سلامت به کشور ما مراجعه کردند که منجر به ۱ میلیارد دلار ارزآوری برای کشور شد.

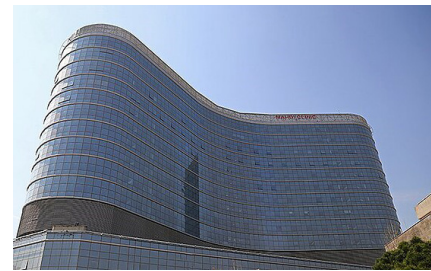
♦ تکمیل و افتتاح کلان بیمارستان مهدی کلینیک

به سرانجام رساندن برخی طرح‌های نیمه‌تمام حوزه بهداشت و درمان که از سال‌ها قبل بر زمین مانده بود، با تأکید و دستور رئیس‌جمهور، کار مهم دیگری در حوزه بهداشت و درمان محسوب می‌شود. کلان‌بیمارستان مدرن مهدی کلینیک، طرحی ملی و منحصر به فرد در تراز استانداردهای جهانی است که نمادی از اوج مشارکت خیران و دولت و بخش خصوصی محسوب می‌شود. تکمیل این طرح سال‌ها طول کشید تا اینکه از ابتدای سال ۱۴۰۱ با تلاش شبانه‌روزی وزارت بهداشت، هیئت‌امنای ارزی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره) تجهیزات بیمارستانی نصب و افتتاح شد.

احداث بیمارستان از اقدامات ضروری در ارتقا و تعالی و توسعه نظام سلامت کشور محسوب می‌شود و افتتاح این بیمارستان که با هدف گسترش و خدمات‌رسانی پزشکی به همه مردم ایران ساخته شد، بیانگر رویکرد عدالت‌محور دولت در حوزه سلامت مردم و نشان از عزم جدی در نهضت تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام بود و از جمله دستاوردهای آن، تقویت و بازسازی زیرساخت‌های نظام سلامت، تحقق عدالت در سلامت و دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، رضایتمندی و رفاه مردم، افزایش سطح سلامت خانواده‌ها و گامی در راستای تعیین تکلیف طرح‌های ناتمام بود.

در زمان شروع دولت فقط ۱۳۰ مرکز درمانی مجوز گردشگری سلامت داشتند، اما هم‌اکنون این آمار به بیش از ۲۸۰ مرکز رسیده است

افتتاح

کلان بیمارستان

غدیر در سال ۱۴۰۲

از اقدامات مهم

دولت مردمی بود

که بی شک گام

مهمی برای خدمت

به مردم و ارتقای

سطح سلامت در

کشور است

♦ افتتاح کلان بیمارستان غدیر

کلان بیمارستان مجهز غدیر با زیربنای ۶۲ هزار متر مربع در ۵ بلوک و ۱۳ طبقه با ظرفیت ۸۲۱ تخت در تراز و استانداردهای جهانی، از جمله اتاق عمل‌های جراحی هوشمند با ۲۴ تخت، بخش‌های ویژه، اورژانس پیشرفته مجهز به هلی‌پورت هوایی، آنژیوگرافی مغز، تصویربرداری، دیالیز، فیزیوتراپی، درمانگاه‌های فوق تخصصی و آزمایشگاه بخش‌های بستری زنان و مردان و کودکان، با به‌کارگیری نیروهای مجرب و بهره‌گیری از فناوری‌های روز جهان با رعایت استانداردهای درمانی در یکی از کلان بیمارستان‌های مطرح در غرب آسیا، طرحی مهم در تسهیل هرچه بیشتر فرایند درمان برای بیماران از سراسر ایران اسلامی است. افتتاح کلان بیمارستان غدیر در سال ۱۴۰۲ از اقدامات مهم دولت مردمی بود که بی‌شک گام مهمی برای خدمت به مردم و ارتقای سطح سلامت در کشور است.

♦ افتتاح دو بیمارستان ۶۴ تختخوابی شهرستان رستم و ۱۶۰ تختخوابی شهرستان فسا

رئیس‌جمهور در سفر به استان فارس، بیمارستان ۶۴ تختخوابی شهدای شهرستان رستم را افتتاح کرد. برای احداث این بیمارستان که در منطقه غرب استان فارس قرار دارد، ۸۰۰ میلیارد ریال اعتبار صرف شده است. این پروژه که از محل ردیف ملی و اعتبارات وزارت بهداشت با ۶۴ تخت بیمارستانی احداث شده، دارای بخش‌های داخلی، اورژانس، اطفال، زنان، جراحی، مراقبت‌های ویژه، اتاق عمل، زایشگاه، آزمایشگاه، رادیولوژی، داروخانه است. دکتر رئیسی همچنین به صورت هم‌زمان و از طریق ویدئوکنفرانس دستور افتتاح رسمی بیمارستان ۱۶۰ تختخوابی امام حسین (ع) شهرستان فسا را داد. بیمارستان ۱۶۰ تختخوابی امام حسین (ع) شهرستان فسا واقع در غرب استان فارس با اعتباری بالغ بر هزار میلیارد تومان تجهیز و تکمیل شده است. عملیات ساخت این بیمارستان از سال ۱۳۹۰ آغاز شده و همه امکانات مورد نیاز بیمارستان‌های عمومی را با تمام تخصص‌های لازم دارد.

♦ افتتاح بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی کودکان حکیم

بیمارستان آموزشی - پژوهشی - درمانی خیرساز کودکان حکیم با زیربنای حدود ۳۰

هزار متر مربع با ظرفیت ۲۶۶ تخت بستری و ۷۴ تخت ویژه افتتاح شد. بیمارستان کودکان حکیم با هدف افزایش کمی و کیفی خدمات درمانی کودکان در منطقه ۱۸ تهران ساخته شده و می‌توان آن را مثال مناسبی در زمینه همراهی و همدلی دولت و نهادهای اجتماعی دانست که در مدت ۳ سال با همکاری دانشگاه علوم پزشکی تهران و به همت یک خانواده نیکوکار ساخته شده و به مرحله بهره‌برداری رسیده است. بیمارستان حکیم امکانات پیشرفته‌ای دارد و خدمات گسترده‌ای می‌دهد که شامل ۱۹ درمانگاه تخصصی و بخش اورژانس است. این بیمارستان با توجه به نیازهای جسمی و روحی کودکان طراحی شده است. معماری داخلی آن دارای عرصه‌های تفریحی و عناصر متنوع است که با نگاه هنرمندانه به کاهش اضطراب کودکان در فضای بیمارستان کمک می‌کند. فضای سبز و نور طبیعی، دسترسی‌های راحت عمودی و افقی، گستردگی امکانات و خدمات رفاهی و درمانی برای کودک و همراهان، از مهم‌ترین ویژگی‌های طراحی این بیمارستان بوده است. این بیمارستان تصفیه‌خانه بیولوژیکی هم دارد که آن را در جایگاه نخستین بیمارستان سبز کشور قرار می‌دهد.

احداث این بیمارستان از اقدامات ضروری در ارتقا و تعالی و توسعه نظام سلامت کشور محسوب می‌شود که با هدف گسترش و خدمات‌رسانی پزشکی به کودکان کشور ساخته شده و بیانگر رویکرد عدالت‌محور دولت در حوزه سلامت مردم است.

♦ افتتاح بیمارستان امام خمینی(ره) شهریار پس از ۳۴ سال انتظار

بیمارستان ۳۱۳ تختی امام خمینی(ره) شهریار پس از ۳۴ سال انتظار مردم این شهرستان محروم، با حضور رئیس‌جمهور افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید. عملیات احداث این بیمارستان در شهریار از ۳۴ سال قبل آغاز شده بود و عملیات ساختمانی و تجهیز آن تا سال گذشته به پیشرفت ۷۶ درصدی رسیده بود. رئیس‌جمهور پس از سفر اردیبهشت ۱۴۰۱ خود به شهرستان شهریار و بازدید از این طرح، دستور داد مشکلات اداری و مالی آن تکمیل و در کوتاه‌ترین زمان رفع شود که پیرو این دستور ابتدا رفع اختلافات هیئت‌مدیره بیمارستان و سپس تأمین منابع مالی لازم در دستور کار قرار گرفت تا این طرح عمرانی - خدماتی هرچه سریع‌تر تکمیل شود. بیمارستان امام خمینی(ره) ۱۸ بخش بیمارستانی و در مجموع ۳۱۳ تخت در بخش‌های مختلف

**بیمارستان
کودکان حکیم
با زیربنای
حدود ۳۰ هزار
متر مربع با
ظرفیت ۲۶۶
تخت بستری و
۷۴ تخت ویژه
افتتاح شد**

دارد. ساخت این بیمارستان در مجموع ۸۷۰ میلیارد تومان هزینه داشت و از ابتدای آبان ۱۴۰۲ آغاز به کار کرده است. تسهیل دسترسی مردم برای دریافت خدمات پزشکی، از دستاوردهای اجرای چنین طرح‌های مهمی در حوزه بهداشت و درمان است.

♦ افتتاح بیمارستان شهید سلیمانی فردیس

بیمارستان شهید سلیمانی فردیس که نخستین بیمارستان در این منطقه محسوب می‌شود، تا سال ۱۴۰۱ فقط ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشت، اما سفر فروردین سال ۱۴۰۲ رئیس‌جمهور به استان البرز، نقطه عطفی برای جهش در تکمیل این بیمارستان و ده‌ها طرح نیمه‌کاره و خاک‌خورده دیگر استان بود. ۶۷ درصد اعتبارات ساخت این بیمارستان در طول ۲۰ ماه گذشته به دستور رئیس دولت سیزدهم تأمین شد و ۵۰ درصد عملیات ساخت تنها بیمارستان دولتی فردیس در یک سال اخیر محقق شد. افزایش تعداد تخت‌های بیمارستانی و ارتقای وضع درمان مردم منطقه فردیس پس از ۱۲ سال، از دستاوردهای این طرح بود.

♦ افتتاح بخش جدید بیمارستان فوق تخصصی کودکان بندرعباس

در ۱۲ بهمن ۱۴۰۲ با حضور رئیس‌جمهور ۳۲ طرح بهداشتی - درمانی در استان هرمزگان از جمله بخش جدید ۱۱۲ تختخوابی بیمارستان فوق تخصصی کودکان بندرعباس به بهره‌برداری رسید. بخش جدید این بیمارستان که عملیات اجرایی آن از سال ۱۴۰۰ و با شروع دولت مردمی آغاز شده بود، با اعتباری بالغ بر ۵۰۰ میلیارد تومان تکمیل و با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید. با افتتاح این بخش، ظرفیت تخت‌های بیمارستان کودکان بندرعباس از ۱۳۴ تختخواب به عدد ۲۴۶ رسید.

♦ افتتاح ساختمان جدید بیمارستان ۳۰۰ تختخوابی رازی قائمشهر پس از ۱۸ سال

رئیس‌جمهور در ادامه برنامه‌های سفر دولت مردمی به استان مازندران در اواخر اردیبهشت سال جاری (۱۴۰۳)، ضمن افتتاح ساختمان جدید مرکز آموزشی - درمانی -

در ۱۲ بهمن ۱۴۰۲ با
حضور رئیس‌جمهور
۳۲ طرح بهداشتی
- درمانی در استان
هرمزگان از جمله
بخش جدید
۱۱۲ تختخوابی
بیمارستان
فوق تخصصی
کودکان بندرعباس
به بهره‌برداری رسید

پژوهشی رازی شهرستان قائمشهر، ۵۷۴ تخت بیمارستانی جدید را در استان به صورت هم‌زمان و از طریق ویدئوکنفرانس افتتاح کرد.

ساختمان جدید بیمارستان رازی قائمشهر از طرح‌های نیمه‌تمام استان مازندران بود که پس از ۱۸ سال وقفه، با اهتمام دولت مردمی با اعتباری بالغ بر ۸۰۰ میلیارد تومان در فضایی به مساحت ۲۴ هزار متر مربع در ۶ طبقه و با همه امکانات تخصصی از جمله ۱۰ اتاق عمل تکمیل و تجهیز شد و با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید.

بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی اطفال شمال کشور، مرکز جامع دیالیز و دانشکده دندان‌پزشکی بابل، از طرح‌های بهداشتی و درمانی استان مازندران بود که هم‌زمان با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید.

بیمارستان
تخصصی و
فوق تخصصی
اطفال شمال
کشور، مرکز جامع
دیالیز و دانشکده
دندان‌پزشکی
بابل، از طرح‌های
بهداشتی و
درمانی استان
مازندران بود که
هم‌زمان با حضور
رئیس‌جمهور به
بهره‌برداری رسید

اقدامات شاخص در حوزه مسائل اقتصادی

زمانی که
از اقدامات
شاخص دولت
سخن به میان
می آید، مراد
اقدامات جهادی
و تأثیرگذاری
است که دولت
در زمینه های
مختلف
انجام داده و
دستاوردهای
چشمگیر
و تأثیرات
ملموسی در پی
داشته است

عملکرد اقتصادی دولت‌ها اساساً با شاخص‌های اقتصاد کلان سنجیده می‌شود. بر این اساس متغیرهای اقتصادی متعددی معیار ارزیابی اقتصاد در سطح ملی قرار می‌گیرد؛ از جمله تولید ناخالص داخلی، میزان رشد، میزان بیکاری، میزان تورم؛ بنابراین از منظر علم اقتصاد، سنجش عملکرد دولت‌ها در شاخص‌های مزبور، معیاری علمی و کمی و جهان‌شمول برای قضاوت درباره توفیق یا ناکامی دولت‌ها در حوزه اقتصاد در اختیار قرار می‌دهد. همین شاخص‌ها را به وضوح در عملکرد دولت‌ها می‌توان رهگیری کرد و سنجید. در عین حال، با توجه به ماهیت متفاوت و متمایز نظام اسلامی، شاخص‌های مزبور برای ارزیابی عملکرد دولت کفایت نمی‌کند و باید شاخص‌های متناسب با ماهیت نظام جمهوری اسلامی هم به شاخص‌های مزبور افزوده شود. مهم‌ترین منبع احصای این شاخص‌ها، بیانات مقام‌معمورهبری به مناسبت دو دیدار در هفته دولت در شهریور ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ با هیئت دولت است که به خوبی معیارهای ارزیابی عملکرد دولت را در اختیار قرار می‌دهد. اما زمانی که از اقدامات شاخص دولت سخن به میان می‌آید، مراد اقدامات جهادی و تأثیرگذاری است که دولت در زمینه‌های مختلف انجام داده و دستاوردهای چشمگیر و تأثیرات ملموسی در پی داشته است؛ اقداماتی که رؤس آن به این ترتیب از قول رئیس‌جمهور شهید در دیدار با مقام‌معمورهبری دسته‌بندی می‌شود: «رشد ۴ درصدی تولید در دو سال پیاپی، کاهش میزان بیکاری به ۸/۲ درصد، رونق بی‌سابقه تجارت کشور، افزایش تولید نفت و گاز و حل کامل مشکل باقی ماندن ۸۷ میلیون بشکه میعانات روی آب، برنامه‌ریزی برای حل ۲۲ هزار مگاوات ناترازی برق، تدبیر دولت برای رفع تنش آبی و

حل مشکل ۳۵۰۰ روستا، افزایش تولید گاز برای کاهش ناترازی در بخش گاز، برنامه‌ریزی برای اصلاح نظام بانکی، کاهش رشد نقدینگی از ۴۰ درصد به ۲۷ درصد، تمرکز بر روی اصلاح نظام و ساختار بودجه، افزایش بیش از ۱۵ هزار تخت بیمارستانی از ابتدای دولت، پوشش فراگیر بیمه سلامت، رشد کمی و کیفی شرکت‌های دانش‌بنیان، فعال شدن سامانه‌های شفافیت برای پیشگیری از بروز فساد، ورود ۸ میلیون گردشگر خارجی به کشور، بیش از ۱۰ میلیون تن خرید تضمینی گندم، هدف‌گذاری تولید ۱/۷ میلیون خودرو تا پایان سال و ...» مجموعه اقداماتی که افق‌های روشنی را پیش روی کشور قرار داده است که در ادامه براساس آمارهای منتشرشده به تشریح اهم آن‌ها پرداخته می‌شود.

♦ افزایش تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی

تولید ناخالص داخلی، شاخصی است که برای اندازه‌گیری ارزش پولی کالاها و خدمات نهایی تولیدشده در یک کشور طی یک دوره زمانی معین (معمولاً یک‌ساله) به کار گرفته می‌شود. رشد مثبت آن با لحاظ تعدیل تورمی (در نظر گرفتن میزان تغییرات قیمت و تورم) به معنای بزرگ‌تر شدن اندازه اقتصاد و رشد منفی آن به معنای کوچک‌تر شدن اندازه اقتصاد است. تولید ناخالص داخلی از این حیث اهمیت دارد که اطلاعاتی درباره اندازه و نحوه عملکرد اقتصاد یک دوره می‌دهد.

هنگامی که تولید ناخالص داخلی در حال رشد است، به‌خصوص اگر تورم زیادی وجود نداشته باشد، کسب‌وکارها به طور کلی وضع بهتری نسبت به زمانی دارند که این‌طور نیست؛ اشتغال به احتمال زیاد افزایش می‌یابد و مردم قدرت خرید و رفاه و کیفیت زندگی بیشتری دارند. میان میزان تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی رابطه مستقیم وجود دارد و رشد اقتصادی نتیجه افزایش میزان تولید ناخالص داخلی است.

بر این اساس، افزایش تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی از اهداف اصلی دولت سیزدهم در حوزه اقتصاد تعیین شد. نتیجه اتخاذ این رویکرد در ۲ سال اول خدمت دولت مردمی به صورت افزایش میزان رشد طی ۲ سال متوالی نمایان شد. در پایان سال ۱۴۰۱ میزان رشد با احتساب نفت به رقم ۴/۸ درصد و بدون احتساب نفت به ۴/۵ رسید. در پاییز ۱۴۰۲ میزان رشد بدون نفت ۲/۵ و با نفت ۵/۱ بود (مرکز آمار ایران). این رقم در مقایسه با رشد متوسط ۰/۵ درصدی (نزدیک به صفر) دهه ۹۰ افزایش چشمگیری را نشان

**در پایان سال
۱۴۰۱ میزان رشد
با احتساب نفت
به رقم ۴/۸ درصد
و بدون احتساب
نفت به ۴/۵
رسید. در پاییز
۱۴۰۲ میزان رشد
بدون نفت ۲/۵ و
با نفت ۵/۱ بود**

می‌دهد. بدین ترتیب همه بخش‌های اقتصاد نسبت به مدت مشابه سال پیش از آن رشد مثبتی داشتند. با این حال، همچنان رشد اقتصادی بخش کشاورزی منفی است که با توجه به اهمیت مسئله امنیت غذایی، توجه ویژه به این بخش ضروری است. چنانچه به گزارش مرکز آمار ایران ۲ سال ابتدایی فعالیت دولت‌ها معیار مقایسه قرار گیرد، رشد اقتصادی کشور از متوسط صفر درصد در ۲ سال ابتدایی دولت پیشین به متوسط ۴/۸ درصد در ۲ سال ابتدایی دولت سیزدهم افزایش یافت. همچنین رشد گروه صنعت از منفی ۳/۴ در ۲ سال ابتدایی دولت دوازدهم به ۶/۲ درصد در ۲ سال ابتدایی دولت سیزدهم رسید.

در سایه این سیاست‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی شاهد افزایش تولید بودیم که برای نمونه چند مورد را به استناد گزارش‌های مرکز آمار ایران اشاره کرده‌ایم:

- ♦ در بخش تولید فولاد خام، تولید در سال ۱۴۰۲ معادل ۳۲ میلیون و ۳۹۶ هزار تن بود که نسبت به ۳۰ میلیون و ۴۳۳ هزار تن تولیدی در سال ۱۴۰۱، رشد ۵۵٫۵ درصدی داشته است. تولید فولاد خام در سال ۱۴۰۱ نیز رشد بیش از ۷ درصدی نسبت به ۱۴۰۰ داشت.
- ♦ در بخش محصولات فولادی با تولید ۲۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ شاهد رشد بیش از ۱۲ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ بوده‌ایم. این رقم در سال ۱۴۰۲، حدود ۲۱ میلیون و ۵۸۵ هزار تن ثبت شده که نسبت به سال قبل کاهش ۰/۵ درصدی داشته است.
- ♦ در زمینه تولید آلومینیوم در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، رشد ۱ درصدی را شاهدیم. همچنین تولید این محصول در ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد بیش از ۱۲ درصدی داشته است.
- ♦ میزان تولید سیمان در سال‌های اخیر به دلیل ناترازی در بخش انرژی و فعالیت نداشتن این صنایع با ظرفیت حداکثری خود، دچار کاهش شده بود، اما با افزایش ۱۳ درصدی تأمین برق در این بخش، تولید سیمان شاهد افزایش ۱۲ درصدی و به تبع آن رونق صادرات ۱۰/۵ میلیون تنی آن طی ۹ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۲ بودیم. در حوزه تولید نفت و میعانات گازی هم عملکرد دولت رو به پیشرفت بوده است. میزان تولید نفت و گاز طبیعی طبق آمار مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ رشدی بیش از ۲۰ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین این حوزه در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ رشدی ۷ درصدی را نشان می‌دهد.

رشد گروه

صنعت از منفی

۳/۴ در ۲ سال

ابتدایی دولت

دوازدهم به

۶/۲ درصد در

۲ سال ابتدایی

دولت سیزدهم

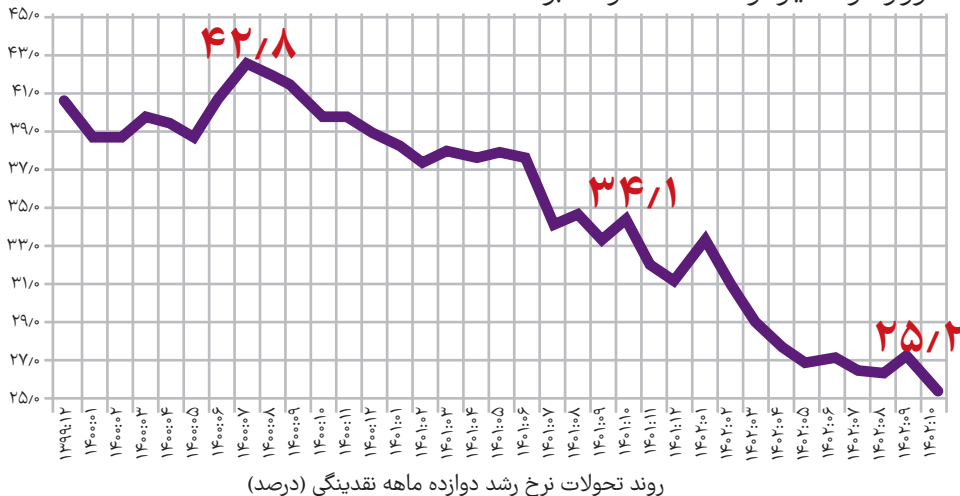
رسید

♦ کنترل رشد پایه پولی

یکی از روندهایی که کشور را در آغاز شروع به کار دولت سیزدهم دچار مشکل کرده بود، رشد شتابان پایه پولی و در نتیجه تورم افسارگسیخته بود؛ بنابراین یکی از اهداف اقتصادی دولت، کنترل تورم از طریق مدیریت رشد نقدینگی و پایه پولی بود.

در پی اتخاذ سیاست انضباط پولی و مالی، میزان رشد دوازدهماهه نقدینگی از ۳۴/۱ درصد در پایان دی ۱۴۰۱، طی یک روند نزولی به ۲۵/۲ درصد در پایان دی ۱۴۰۲ کاهش یافت و طبق آخرین گزارشها، میزان رشد دوازدهماهه نقدینگی از ۴۲/۸ درصد در مهر ۱۴۰۰ به ۲۴/۳ درصد در پایان اسفند ۱۴۰۲ و ۲۴/۱ درصد در فروردین سال ۱۴۰۳ کاهش یافت که دستیابی به این رقم برای اولین بار محقق شد.

نکته توجه برانگیز اینکه متوسط رشد نقدینگی در سالهای غیرتحریمی، یعنی ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶، کمی بیش از ۲۵/۲ درصد را به ثبت رسانده است. به عبارت دیگر، دولت سیزدهم در اوضاع تحریمی، رشد نقدینگی را به میزانی کمتر از دورههایی رساند که کشور زیر تحریمهای شدید نبود؛ بنابراین کاهش مستمر و چشمگیر رشد نقدینگی طی دو سال پیاپی و رسیدن آن به ارقام هدف گذاری شده، حاکی از توفیق دولت در کنترل رشد نقدینگی است. شایان ذکر است میزان رشد نقدینگی در زمانی که دولت سیزدهم مسئولیت اداره امور را در اختیار گرفت ۴۲/۸ درصد بود.

میزان رشد دوازدهماهه نقدینگی از ۴۲/۸ درصد در مهر ۱۴۰۰ به ۲۴/۳ درصد در پایان اسفند ۱۴۰۲ و ۲۴/۱ درصد در فروردین سال ۱۴۰۳ کاهش یافت که دستیابی به این رقم برای اولین بار محقق شد

♦ مهار نسبی تورم

مهم‌ترین پیامد رشد نقدینگی و پایه پولی را افزایش تورم تشکیل می‌دهد. تورم بالا تأثیرات مستقیمی بر رفاه طبقات متوسط و پایین جامعه دارد. تورم بالا و مستمر و صعودی طی چهار سال مدیریت دولت قبل - به ترتیب ۳۱/۲ درصد برای سال ۱۳۹۷، ۴۱/۲ درصد برای سال ۱۳۹۸، ۴۷/۱ درصد برای سال ۱۳۹۹، حدود ۶۰ درصد برای تابستان ۱۴۰۰ - آسیب شدیدی به رفاه اجتماعی وارد ساخت. میانگین تورم طی ۵۰ سال اخیر حدود ۲۰ درصد بوده، درحالی‌که از سال ۱۳۹۷ میانگین تورم به ۲ برابر تورم بلندمدت افزایش یافت و به بیش از ۴۰ درصد رسید؛ بنابراین مهار تورم یکی از اهداف اقتصادی اصلی دولت سیزدهم بود.

برای سیاست‌های پولی دولت، میزان تورم در اسفند ۱۴۰۲ به رقم ۴۰/۷ درصد رسید که گرچه با معیارهای اقتصادی، تورم زیادی محسوب می‌شود، در مقایسه با تورم ۶۰ درصدی در پایان کار دولت قبل، کاهش چشمگیری را نشان می‌دهد (مرکز آمار ایران).

همچنین براساس آخرین آمارها، شاهد تداوم روند کاهش در میزان تورم هستیم:

- ♦ میزان تورم سالیانه کشور (مصرف‌کننده) در اردیبهشت ۱۴۰۳ معادل ۳۷ درصد بود که نسبت به فروردین ۱/۸ واحد کاهش یافت.
- ♦ میزان تورم سالیانه کل کشور (مصرف‌کننده) در سال ۱۴۰۲ سیری نزولی داشت و از ۴۹/۱ درصد در اردیبهشت به ۴۲/۵ درصد در بهمن ۱۴۰۲ کاهش یافت.
- ♦ میزان تورم نقطه به نقطه مصرف‌کننده از ۵۵/۵ درصد در فروردین ۱۴۰۲ به ۳۱ درصد در اردیبهشت ۱۴۰۳ کاهش یافت.
- ♦ میزان تورم تولیدکننده از ۵۴/۳ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۴۴/۳ در سال ۱۴۰۱ و ۴۳/۸ درصد در پاییز ۱۴۰۲ کاهش یافت.

♦ کاهش بدهی‌های دولت

مجموع میزان ورودی‌های صندوق توسعه ملی ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فراورده‌های نفتی در دولت دوازدهم به طور متوسط سالیانه حدود ۸ میلیارد دلار و در دولت سیزدهم به طور متوسط سالیانه حدود ۹/۵ میلیارد دلار بود. در دولت سیزدهم، بیش از ۴ میلیارد دلار از مطالبات صندوق توسعه از بخش‌های

میانگین تورم
طی ۵۰ سال
اخیر حدود ۲۰
درصد بوده،
درحالی‌که از
سال ۱۳۹۷
میانگین تورم
به ۲ برابر تورم
بلندمدت
افزایش یافت
و به بیش از ۴۰
درصد رسید

مختلف وصول شد. این در حالی است که مجموع مطالبات وصول شده تا پیش از دولت سیزدهم و در دولت‌های مختلف، فقط ۱/۱ میلیارد دلار بود.

در زمینه تسویه بدهی‌ها هم عملکرد دولت در تسویه بدهی سازمان تأمین اجتماعی به شبکه بانکی و بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی به شرح زیر بوده است:

- ♦ تسویه بدهی سازمان تأمین اجتماعی به شبکه بانکی بابت استقراض دولت قبل (بدهی انباشته ۱۰۶ هزار میلیارد تومان سازمان تأمین اجتماعی به شبکه بانکی)؛
- ♦ وصول (تسویه) بدهی دولت از سازمان تأمین اجتماعی با رقمی بالغ بر ۱۷۰ همت در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و تسویه بخشی از بدهی در سال ۱۴۰۲ به مبلغ ۷۰ همت.

♦ کاهش میزان بیکاری

یکی از اولویت‌های راهبردی که دولت سیزدهم در قالب سیاست‌های بازآفرینی رشد اقتصادی در پیش گرفت، حمایت از تولید و اشتغال، جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و تسهیل در راه‌اندازی کسب‌وکار و حمایت از صادرات غیرنفتی بود. بر این اساس دولت از ابتدای استقرار ایجاد سالیانه ۱ میلیون شغل را هدف‌گذاری کرد. نتایج سیاست‌های دولت، تک‌رقمی ماندن میزان بیکاری، افزایش خالص ایجاد اشتغال و بهبود نسبی میزان مشارکت اقتصادی در سال‌های ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲ و دومایه اول سال ۱۴۰۳ بوده است.

میزان بیکاری در سال ۱۴۰۱ به ۹ درصد کاهش یافت. مرکز آمار ایران میزان بیکاری را در پاییز ۱۴۰۲ رقم ۷/۶ درصد (کمترین رقم در ۱۹ سال گذشته) و در زمستان رقم ۸/۶ اعلام کرد که نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهشی بود. بیکاری تحصیل‌کردگان نیز از ۱۲/۵ به ۱۱/۵ درصد در سال ۱۴۰۲ رسید و مرتبط با آن میزان مشارکت اقتصادی افزایش یافت. بدین ترتیب متوسط میزان بیکاری در ۲ سال خدمت دولت سیزدهم معادل ۸/۸ در مقایسه با متوسط میزان بیکاری در دولت‌های قبل (۱۱/۱ درصد در دولت روحانی، ۱۱/۷ درصد در دولت احمدی‌نژاد، ۱۲/۸ درصد در دولت خاتمی، ۱۰/۱ درصد در دولت هاشمی رفسنجانی) حد نصاب خوبی به حساب می‌آید.

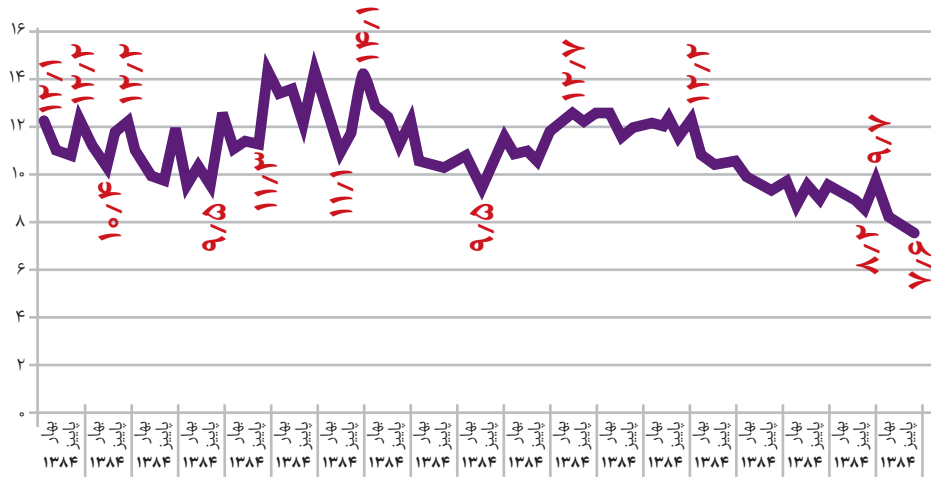
هم‌زمانی افزایش اشتغال و افزایش میزان مشارکت اقتصادی، نشان‌دهنده ادامه بهبود اوضاع اقتصادی و امیدواری به آینده است. براساس نمودار زیر می‌توان گفت در دولت سیزدهم، به‌ویژه در سال ۱۴۰۲، وضع بازار کار به طور چشمگیری بهبود یافت.

یکی از اولویت‌های راهبردی که دولت سیزدهم در قالب سیاست‌های بازآفرینی رشد اقتصادی در پیش گرفت، حمایت از تولید و اشتغال، جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و تسهیل در راه‌اندازی کسب‌وکار و حمایت از صادرات غیرنفتی بود

**در اقتصاد کلان،
مالیات یک
درآمد پایدار با
نوسان بسیار
اندک قلمداد
می‌شود. زمانی
که منابع
درآمدی باثبات
باشد، مخارج
هم باثبات
می‌شود**

روند نرخ بیکاری کل کشور (بهار ۹۵ تا پاییز ۱۴۰۲) (واحد: درصد)
منبع: آکو ایران

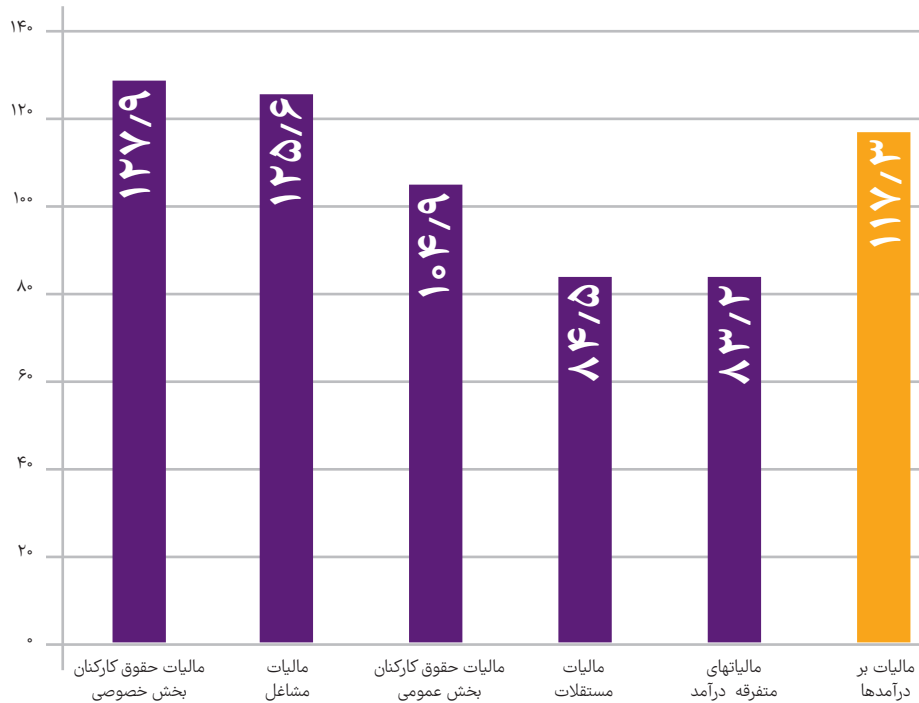
♦ تحول در نظام مالیاتی کشور

وابستگی به درآمدهای نفتی همواره محل انتقاد صاحب‌نظران سیاسی و اقتصادی بوده است. وابستگی به این درآمدها، دولت را در معرض آسیب‌های شدید سیاسی و اقتصادی قرار می‌دهد. از منظر اقتصاد کلان اساساً نوسان درآمدهای نفتی، بسته به شرایط بین‌المللی، بسیار زیاد است و این نوسان تمام اجزای اقتصادی را تحت الشعاع قرار می‌دهد. این مسئله، به‌ویژه زمانی پیامدهای اقتصادی حادتری پیدا می‌کند که کشور در وضع تحریمی قرار گیرد و درآمدهای پیش‌بینی‌شده از محل فروش نفت محقق نشود. در مقابل، در اقتصاد کلان، مالیات یک درآمد پایدار با نوسان بسیار اندک قلمداد می‌شود. زمانی که منابع درآمدی باثبات باشد، مخارج هم باثبات می‌شود. در این اوضاع، قاعده مالی هم موضوعیت پیدا می‌کند و اقتصاد به سمت پیش‌بینی‌پذیری می‌رود؛ بنابراین اتکای دولت به درآمدهای مالیاتی از موضوعاتی است که اتفاق نظر فراگیری میان اقتصاددانان درباره آن وجود دارد. در دولت سیزدهم، براساس گزارش سازمان امور مالیاتی بیش از ۵۰ درصد از منابع بودجه‌ای از محل درآمدهای مالیاتی تأمین می‌شود و سهم درآمدهای نفتی در بودجه به

کمتر از ۳۰ درصد رسیده است.

گزارش وزارت امور اقتصادی و دارایی نشان می‌دهد حصول درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد ۵۴ درصدی و مصوبات قانون بودجه ۱۴۰۱ در این زمینه تحقق ۱۰۴ درصدی داشته است. همچنین طبق آمار سازمان امور مالیاتی کشور، دولت توانست در ده‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۱۲ همت از محل «مالیات بر درآمدها» درآمدزایی کند، درحالی‌که در قانون بودجه ۱۴۰۲، پیش‌بینی دولت از کسب درآمد از محل «مالیات بر درآمد» در ده‌ماهه اول سال ۱۴۰۲ حدود ۹۶ همت بود؛ بنابراین دولت تا پایان آذر ۱۴۰۲ نزدیک به ۱۷ درصد بیشتر از آنچه در قانون بودجه پیش‌بینی کرده بوده، درآمد مالیاتی محقق کرد.

منبع: اکو ایران

تحقیق مالیات بر درآمدها در ۱۰ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ (واحد درصد)

طبق آمار سازمان امور مالیاتی کشور، دولت توانست در ده‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۱۲ همت از محل «مالیات بر درآمدها» درآمدزایی کند، درحالی‌که در قانون بودجه ۱۴۰۲، پیش‌بینی دولت از کسب درآمد از محل «مالیات بر درآمد» در ده‌ماهه اول سال ۱۴۰۲ حدود ۹۶ همت بود

براساس رویکرد

عدالت محور

دولت در

انتظام بخشی

درآمدهای

مالیاتی، مالیات

بیش از نیمی

از صاحبان

مشاغل و

اصناف (حدود

۴ میلیون

پرونده شغلی)

برای سال ۱۴۰۱

در محدوده

معافیت قرار

گرفت

نکته حائز اهمیت اینکه دولت همواره تأکید داشته افزایش درآمدهای مالیاتی به بهای فشار بر اقشار آسیب پذیر و مولد جامعه نیست و سیاست دولت برای تحقق درآمدهای مالیاتی با تمرکز بر شناسایی مؤدیان جدید و جلوگیری از فراریان مالیاتی در مشاغل خاص و وصول معوقات مالیاتی بوده است.

برخی از اقدامات دولت در تسهیل این سیاست عبارت‌اند از: ایجاد و امکان اجرای روش‌های داده‌کاوی و تقاطع‌گیری داده‌ها و اجرای الگوریتم‌های کشف فرار مالیاتی در پایگاه اطلاعاتی هویتی و عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی با هدف اجرای قانون «پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان»، تفکیک حساب‌های شخصی از حساب‌های تجاری براساس تعداد و مبلغ تراکنش با هدف جلوگیری از سوءاستفاده از حساب‌های شخصی افراد و همچنین تکمیل نظام شناسایی و ثبت‌نام مؤدیان در اجرای مواد ۱۰ و ۱۱ قانون «پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان»، اتصال حدود ۱۸.۸ میلیون پذیرنده بانکی (POS) ساماندهی شده و بیش از ۹.۳ میلیون پذیرنده به پرونده‌های مالیاتی، اجرای طرح ایجاد زیرساخت‌های تولید اظهارنامه پیش‌فرض الکترونیکی و ابلاغ الکترونیکی تمام اوراق مالیاتی به منظور تسهیل فرایندهای مالیات‌ستانی و حذف مراجعه حضوری مؤدیان در سراسر کشور.

براساس رویکرد عدالت‌محور دولت در انتظام بخشی درآمدهای مالیاتی، مالیات بیش از نیمی از صاحبان مشاغل و اصناف (حدود ۴ میلیون پرونده شغلی) برای سال ۱۴۰۱ در محدوده معافیت قرار گرفت. علاوه بر این ۵۰ درصد مؤدیان معاف از مالیات، نزدیک به ۳۰ درصد مؤدیان نیز مالیاتی کمتر از ۱۰ میلیون تومان پرداخت کردند. در همین خصوص، بیش از ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار مؤدی جدید مالیاتی شناسایی شد. همچنین میزان درآمدهای مالیاتی، به‌ویژه در زمینه تولید در سال ۱۴۰۳ افزایش نیافت و افزایش ۱ درصدی مالیات بر ارزش افزوده در بودجه ۱۴۰۳ نیز صرف اقشار آسیب‌پذیر جامعه خواهد شد (خبرگزاری صداوسیما، ۱۴۰۲/۱۰/۲۲).

♦ رشد تجارت خارجی

مقوله تجارت خارجی در دولت سیزدهم شاهد تحولی بنیادین در رویکرد و راهبرد تجاری دولت و به تبع آن تغییراتی چشمگیر در شرکای تجاری ایران بود. این

تحول نگرشی، متضمن توجه بیشتر دولت به دیپلماسی اقتصادی فراتر از کشورهای غربی، بهبود روابط تجاری و انعقاد تفاهم‌نامه‌های اقتصادی و تجاری با همسایگان و کشورهای آسیای میانه و قفقاز و کشورهای شرق، به‌ویژه چین و هند، بود؛ بنابراین تقویت دیپلماسی اقتصادی و به‌خصوص گسترش مبادلات با کشورهای همسایه در دستور کار دولت قرار گرفت و در این خصوص احیای روابط و برقراری گفت‌وگوهای اقتصادی و سفر رئیس‌جمهور به کشورهای همسایه و منطقه، رسمی شدن عضویت ایران در پیمان شانگهای و پیوستن ایران به بریکس و... انجام گرفت. به تبع این نگرش، تغییراتی در سیاست‌ها از جمله ایجاد تسهیلات در گمرک، رفع برخی موانع صادراتی، به‌ویژه در بازگشت ارز صادراتی، صورت گرفت که تأثیرات مثبتی در افزایش تجارت خارجی کشور داشت.

در اوضاع تحریمی و انسداد در دیپلماسی اقتصادی با غرب، تخصیص بخش چشمگیری از تجارت به توسعه روابط با کشورهای همسایه، تصمیم درستی برای از میان برداشتن آثار تحریم‌های ظالمانه بود که نتایج ملموسی هم به دنبال داشت، به‌گونه‌ای که براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۴۰۰ بیش از ۴۸/۶ میلیارد دلار کالا از کشور صادر و بیش از ۵۳ میلیارد دلار کالا به کشور وارد شد که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل، به ترتیب بیش از ۳۹/۶ درصد و ۳۶/۳ درصد رشد داشت. حجم تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۱ هم حدود ۱۱۳ میلیارد دلار بود که از این میزان حدود ۵۳ میلیارد دلار به کالاهای صادراتی و حدود ۶۰ میلیارد دلار به واردات اختصاص داشت که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب حدود ۱۰ و ۱۳ درصد رشد را نشان می‌دهد.

در ادامه، تجارت خارجی کشور (مجموع واردات و صادرات) در دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۲ با ۲/۶ درصد افزایش به رقم ۱۵۳ میلیارد و ۱۷۰ میلیون دلار رسید. از این میزان تجارت خارجی کشور، ۸۶ میلیارد و ۸۹۰ میلیون دلار به صادرات با احتساب نفت و برق و خدمات فنی مهندسی و تجارت چمدانی و ۶۶ میلیارد و ۲۸۰ میلیون دلار به واردات اختصاص داشت.

همچنین در سال ۱۴۰۲ پراکنش صادراتی کشور به قاره آفریقا از نکات توجه‌برانگیز بود و صادرات در شرق و غرب و شمال و جنوب این قاره به صورت خاصی توسعه

حجم تجارت

خارجی ایران

در سال ۱۴۰۱

هم حدود ۱۱۳

میلیارد دلار

بود که از این

میزان حدود ۵۳

میلیارد دلار به

کالاهای صادراتی

و حدود ۶۰

میلیارد دلار به

واردات اختصاص

داشت که در

مقایسه با مدت

مشابه سال

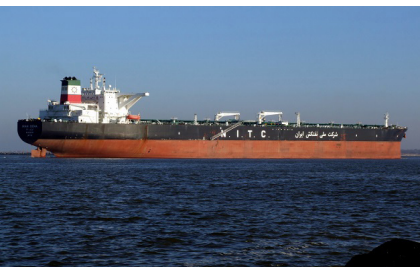
۱۴۰۰ به ترتیب

حدود ۱۰ و ۱۳

درصد رشد را

نشان می‌دهد

یافت و ۳۹ کشور از این قاره، به صورت مستقیم مقصد صادرات کالاهای ایرانی بودند و شاهد افزایش صادرات به کشورهای الجزایر، مصر، لیبی، تونس، جیبوتی، مراکش با وجود بحران حمل و نقل در دریای سرخ در این سال بودیم.

رقم درآمد

صادرات نفت

کشور در سال

۱۴۰۲ معادل ۳۵

میلیارد و ۸۷۰

میلیون دلار ثبت

شده است

♦ افزایش صادرات نفت

از ابتدای دولت سیزدهم، میزان صادرات نفت با وجود تشدید تحریمها، روند افزایشی داشت. ارزش صادرات نفت ایران در سال ۱۴۰۰ معادل ۲۵/۵ میلیارد دلار بود که در سال ۱۴۰۱ به ۴۲/۶ میلیارد دلار رسید. حجم صادرات گاز طبیعی کشور نیز افزایش ۲۲ درصدی داشت. در عین حال، ۵ برابر شدن وصول درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی، گاز طبیعی، فرآوردههای نفتی، محصولات پتروشیمی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل آن، نتیجه سیاستهای دولت در این حوزه بود. همچنین در این سال شاهد وصول ۶/۱ میلیارد دلار مطالبات معوق از عراق بابت صادرات گاز در دولت قبل و تسویه تمام صورت حسابهای جاری صادرات گاز و ایفای کامل تعهدات مالی در بودجه سال ۱۴۰۰ بودیم.

همچنین رقم درآمد صادرات نفت کشور در سال ۱۴۰۲ معادل ۳۵ میلیارد و ۸۷۰ میلیون دلار ثبت شده است. در سال ۱۴۰۲ رقم صادرات نفت نسبت به یک سال قبل از آغاز دولت سیزدهم ۲/۳ برابر شد و درصد تحقق درآمدهای نفتی به ۸۳ درصد رسید.

♦ رشد سرمایه‌گذاری خارجی

عملکرد تشکیل سرمایه ثابت (سرمایه‌گذاری) در اقتصاد بیانگر جهت‌گیری کلی اقتصاد و رفتار سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی است. مطابق با آمارهای مرکز آمار ایران، روند سرمایه‌گذاری طی دهه ۱۳۹۰ مناسب نبود و متوسط رشد سالیانه سرمایه‌گذاری در این دهه و طول اجرای برنامه ششم توسعه به ترتیب منفی ۵/۲ و منفی ۴/۵ درصد بود. این در حالی است که با روی کار آمدن دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰ شاهد تغییرات مثبتی در سرمایه‌گذاری در کشور و رشد ۴/۱ درصدی بودیم. رشد مثبت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۱ نیز ادامه داشت و ۲/۱ درصد بود.

شاخص‌های سرمایه‌گذاری در آمار نه‌ماهه ۱۴۰۲ هم رشد داشت و تشکیل سرمایه ۴/۷ درصد افزایش داشت که با احتساب ۲ سال اول فعالیت دولت، مجموعاً رشد بیش از ۸ درصدی را نشان می‌دهد.

آمار سرمایه‌گذاری خارجی در کشور در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۶ سال گذشته و معادل ۳۱۸ طرح خارجی با ارزش بیش از ۵/۵ میلیارد دلار بود. در این میان، چین و ترکیه و امارات بیشترین میزان سرمایه‌گذاری‌های خارجی را در بخش‌های مختلف کشورمان به خود اختصاص دادند که ۷۴ درصد این سرمایه‌گذاری در بخش صنعت، ۱۰ درصد در حوزه نفت، ۱۰ درصد در بخش کشاورزی، ۷/۵ درصد در حوزه خدمات و بقیه در حوزه‌های گردشگری و ساختمان و حوزه معدن بود (پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، ۱۴۰۳/۱/۱۴).

در سال ۱۴۰۱

میزان حمل‌ونقل

خارجی کشور در

حدود ۱۳/۰۳۲

میلیون تن بود

که نسبت به رقم

۱۲/۶۳۱ میلیون تن

در سال ۱۴۰۰، رشدی

۳/۱۷ درصدی داشته

است

♦ رشد حمل‌ونقل عمومی

با توجه به ظرفیت‌های فعلی زیرساخت‌ها و امکانات در بخش حمل‌ونقل کشور- اعم از پایانه‌های مرزی جاده‌ای و ریلی، بنادر، ناوگان، سایر تأسیسات حمل‌ونقل عمومی و همچنین سیاست‌ها و برنامه‌های دولت - ظرفیت‌سازی مناسبی برای رشد حمل‌ونقل عمومی، به‌خصوص با کشورهای همسایه و منطقه و سازمان‌های همکاری اقتصادی از جمله شانگهای، فراهم آمد.

براساس نتایج پایش عملکرد حمل‌ونقل عمومی، ۱۶/۱۲۲ میلیون تن حمل‌ونقل خارجی در یازده‌ماهه نخست ۱۴۰۲ انجام گرفت که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش ۳۴/۴۶ درصدی داشت. در سال ۱۴۰۱ میزان حمل‌ونقل خارجی کشور در حدود ۱۳/۰۳۲ میلیون تن بود که نسبت به رقم ۱۲/۶۳۱ میلیون تن در سال ۱۴۰۰، رشدی ۳/۱۷ درصدی داشته است.

همچنین شاهد رشد ۵۲ درصدی حمل‌ونقل عمومی و حمل‌ونقل بار بین‌المللی در بخش جاده‌ای نسبت به مدت مشابه در دولت هشتم (حمل‌ونقل عمومی ۲۸/۹۹ میلیون تن بار بین‌المللی از شروع دولت مردمی تا بهمن ۱۴۰۲).

♦ حذف امضاهای طلایی با تکمیل درگاه ملی صدور مجوزهای کسب‌وکار

تکمیل درگاه ملی صدور مجوزهای کسب‌وکار در دولت سیزدهم به طور جدی در

دستور کار قرار گرفت و به اجرا درآمد آمد. این طرح که از حدود ۱۵ سال پیش تاکنون در قالب ماده ۷ اصل ۴۴ قانون اساسی، یکی از تکالیف دولت‌ها تعریف شده است، طی آن همه دستگاه‌های اجرایی باید ضمن اینکه به درگاه ملی مجوزها متصل می‌شوند، مراحل صدور مجوزها را نیز تسهیل کنند. اتفاقی که باعث تغییرات مثبتی در فضای کسب‌وکار و بهبود رتبه جهانی ایران در فضای کسب‌وکار شد.

با اجرای این طرح، تقریباً همه دستگاه‌ها وضع مبهم و امضاهای طلایی خود را حذف یا شفاف‌سازی کردند. مجوز نانوائی از جمله مجوزهای پرتقاضایی بود که به صورت میلیاردي به فروش می‌رسید. با اجرای قانون تسهیل صدور مجوزها و تکمیل درگاه مجوزهای کسب‌وکار، این مجوزها به صورت عادلانه و آسان در اختیار متقاضیان قرار گرفت.

با روی کار آمدن

دولت سیزدهم،

رئیس‌جمهور در

جلسه ستاد اقتصادی

دولت در ۲۳ شهریور

۱۴۰۰ به معاون اول

مأموریت داد سامانه

جامع تجارت را در

زمان بندی مناسبی

پیگیری و به نتیجه

پرساند

♦ راه‌اندازی سامانه جامع تجارت

سامانه جامع تجارت ایران یا سامانه ثبت سفارش کالا، نقش مهمی در تسهیل تجارت هوشمند در عرصه جهانی دارد. سامانه جامع تجارت ایران، موضوع بند الف ماده ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا مصوبه سال ۱۳۹۲ است که کار خود را در سال ۱۳۹۵ در دولت یازدهم آغاز کرد اما به سرانجام نرسید. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، رئیس‌جمهور در جلسه ستاد اقتصادی دولت در ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ به معاون اول مأموریت داد سامانه جامع تجارت را در زمان بندی مناسبی پیگیری و به نتیجه برساند.

تخصیص مؤثر و کارآمد منابع دولتی، اصلاح و بهینه‌سازی منابع درآمدی دولت، افزایش امنیت، کاهش فساد و شفافیت در تجارت بین‌الملل، ایجاد امکان استفاده از فنون مدیریت خطرپذیری خصوصی، کاهش هزینه‌ها از طریق کاهش تأخیرها، تسریع در امور اظهار و ترخیص کالا، توضیح و تفسیر پیش‌بینی‌پذیر قوانین، تخصیص مؤثر و کارآمد منابع و افزایش شفافیت از دستاوردهای اجرای این طرح بود.

♦ راه‌اندازی سامانه سوت‌زنی برای مبارزه همگانی با فساد

در سال ۱۳۹۵ سامانه اموال دولتی (سادا) برای ثبت و شناسایی اموال دولتی

راه اندازی شد، اما با وجود تکلیف قانونی و گذشت ۶ سال، فقط ۵۴۱ هزار مورد از اموال دولتی ثبت شد که در برابر وسعت املاک دولتی رقم ناچیزی بود؛ بنابراین دولت سیزدهم سامانه «گزارش فساد» یا «سوت زنی» را راه انداخت. این طرح در راستای شناسایی فرارهای مالیاتی و مؤدیان جدید با جدیت اجرا شد. مبارزه با فساد و کم شدن فساد در برخی دستگاهها، جلوگیری از فرار مالیاتی و جلوگیری از پایمال شدن حق مردم، جزو دستاوردهای این طرح است.

♦ تعیین تکلیف کالاهای رسوبی و اموال تملیکی در گمرکات (به ویژه کالاهای اساسی)

هنگام آغاز به کار دولت سیزدهم هزاران تن انواع کالا از ۱ ماه تا بیش از ۱۰ سال در انبارهای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، بلا تکلیف مانده بود که با دستور رئیس جمهور ساماندهی و تعیین وضعیت این کالاها کلید خورد. رسیدگی به وضع انبارهای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی ۱۶ مهر ۱۴۰۰ با بازدید رئیس جمهور از انبارهای اموال تملیکی گمرک استان بوشهر آغاز شد. مزایده کالاها با راههای بهتر و شفاف سازی بیشتر به صورت حراج الکترونیک در ساماندهی انبارها، بدون آنکه انباری به تعداد انبارهای سازمان افزوده شود، ظرفیت آنها با قفسه بندی اصولی ۳ برابر شد و حداکثر فضای انبارها به بهره برداری رسید. اقداماتی از جمله کدگذاری و شناسه گذاری و حفظ کیفیت کالاها به دلیل امانت مردم، مورد توجه جدی بود.

♦ طرح مدیریت هوشمند یارانه آرد و نان (طرح مهیا)

این طرح که کنترل قاچاق یا عرضه خارج از شبکه آرد و نان و رساندن یارانه آرد به مصرف کننده نهایی را مدیریت می کند، هم اکنون در غالب نانوائیها که مجهز به کارتخوانهای مخصوص هم هستند، اجرا می شود. نصب کارتخوانهای هوشمند در نانوائیها و نظارت بر فعالیت این واحدها، اصلاح وضع موجود، توزیع درست و عادلانه یارانه آرد و نان که دست کم از انحراف در توزیع ۴ میلیون تن آرد در کشور جلوگیری کرد، جزو دستاوردهای این طرح است.

**رسیدگی به وضع
انبارهای سازمان
جمع آوری و فروش
اموال تملیکی؛ ۱۶
مهر ۱۴۰۰ با بازدید
رئیس جمهور از
انبارهای اموال
تملیکی گمرک استان
بوشهر آغاز شد**

با پیگیری‌های راسخ
رئیس‌جمهور و
تصویب شورای عالی
هماهنگی اقتصادی
سران قوا، هیئتی
با اختیارات ویژه
مأمور شدند تا
مصوبه مولدسازی
دارایی‌های دولت را
اجرای کنند

♦ تسریع در مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت

مولدسازی دارایی‌های دولت یا سرمایه‌های راکد مانده کشور سال‌ها در محافل قانون‌گذاری و اجرایی مطرح بود و مصوبات متعددی برای انجام آن به تصویب رسیده بود، اما این مصوبات یا ضمانت اجرایی کافی را نداشت یا اراده لازم برای انجام آن در بین مجریان نبود. از آنجا که حجم و مولدسازی این دارایی‌ها می‌تواند گره‌های طرح‌های نیمه‌تمام، طرح‌های ضروری اما بدون پشتوانه مالی که به دلیل کمبود یا نبود اعتبار متوقف شده است را باز کند، دولت سیزدهم تصمیم گرفت این مهم را اجرایی کند. با پیگیری‌های راسخ رئیس‌جمهور و تصویب شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا، هیئتی با اختیارات ویژه متشکل از معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر کشور، وزیر راه و شهرسازی، رئیس سازمان بودجه و برنامه، یک نماینده از طرف رئیس مجلس و یک نماینده از طرف رئیس قوه قضائیه، مأمور شدند تا مصوبه مولدسازی دارایی‌های دولت را اجرایی کنند. این هیئت که با محوریت دولت فعالیت می‌کرد به اجرای این مصوبه سرعت بخشید و دستاوردهای مهمی را در بر داشت.

اقدامات شاخص زیربنایی

۱. حوزه نفت و گاز

تأمین انرژی پایدار برای مصارف خانگی و صنعتی چالش بزرگی بود که در ابتدای کار دولت سیزدهم وجود داشت. گاز طبیعی اصلی‌ترین حامل انرژی کشور بوده و بیش از ۷۰ درصد از بخش مصرفی کشور به آن وابسته است. به دلیل وابستگی زیاد تأمین انرژی کشور به گاز طبیعی، ناترازی این حامل انرژی منجر به اعمال محدودیت زیادی در تأمین گاز همه بخش‌های اقتصادی شده بود.

در سال ۱۴۰۱، میزان ناترازی به صورت متوسط در سه ماه سرد سال و در سردترین ماه سال به ترتیب ۲۲۷ و ۳۱۵ میلیون مترمکعب در روز بود. در حال حاضر، ۸۰ درصد از سبد انرژی در بخش خانگی، ۶۱ درصد در بخش تجاری و خدمات عمومی، ۷۹ درصد در بخش صنعتی، ۱۳ درصد در بخش حمل‌ونقل، ۳۲ درصد در بخش کشاورزی و ۵۵ درصد از خوراک پتروشیمی وابستگی مستقیم به گاز دارد. همچنین وابستگی نیروگاه‌های کشور به گاز طبیعی بسیار بالا بوده و سبد تولید برق نیز متکی بر آن است. (مرکز پژوهش‌های مجلس، ناترازی گاز طبیعی در کشور، شماره گزارش ۱۹۵۲۹)

اگرچه حل زیربنایی ناترازی در حوزه نفت و گاز مستلزم اتخاذ سیاست‌های بلندمدت است اما دولت در حوزه مدیریت عرضه و تقاضای نفت و گاز با هدف جلوگیری از ایجاد وقفه و اختلال در تأمین آن به‌ویژه برای مصارف خانگی توفیقات چشمگیری داشت که ذیلاً مهم‌ترین اقدامات و دستاوردهای دولت مردمی در حوزه نفت و گاز را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

به دلیل
وابستگی زیاد
تأمین انرژی کشور
به گاز طبیعی،
ناترازی این حامل
انرژی منجر به
اعمال محدودیت
زیادی در تأمین گاز
همه بخش‌های
اقتصادی شده بود

♦ آغاز تولید گاز از فاز ۱۱ میدان مشترک پارس جنوبی در عسلویه

فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی، جنوبی‌ترین فاز این میدان بود که احداث و بهره‌برداری از آن به دلیل خلف وعده و نقض تعهدات مکرر شرکت‌های خارجی بیش از ۲۰ سال به طول انجامیده بود. پس از روی کار آمدن دولت مردمی، تکمیل و بهره‌برداری از این پروژه که مرز مشترک این میدان عظیم گازی با کشور قطر نیز بود، به‌عنوان یکی از پروژه‌های نیمه‌تمام اولویت‌دار، در صدر توجهات دولت قرار گرفت و با تکیه بر توان داخلی، پس از ۲ سال تلاش و مجاهدت، به بهره‌برداری رسید.

آغاز تولید گاز از این فاز اقدامی بزرگ و ماندگار در حوزه صنایع نفت و گاز کشور است. انتقال سکوی گازی از فاز ۱۲ میدان پارس جنوبی به این میدان و راه‌اندازی این طرح ۳ سال زودتر از زمان لازم برای اجرای چنین طرحی، از ویژگی‌های خاص این پروژه است. همچنین، در اجرای این طرح صرفه‌جویی‌های مالی قابل توجهی صورت گرفت. اجرای این طرح یک عملیات فنی پیچیده و به نوعی منحصر به فرد و درآمدزا برای کشور است که با راه‌اندازی این فاز بخش قابل توجهی از سهم کشورمان از میادین مشترک قابل حصول خواهد شد.

♦ کاهش هدررفت روزانه ۳۰ میلیون مترمکعب گازهای فلر

کاهش هدررفت انرژی برای دولت سیزدهم یک اولویت راهبردی بود و اقدامات قاطعی را با هدف افزایش بهره‌وری انرژی و بهره‌برداری بهینه از منابع انرژی کشور انجام داد. این اقدامات بر حوزه‌های کلیدی مانند جمع‌آوری گاز فلر و بهبود بهره‌وری انرژی در سراسر زنجیره ارزش نفت و گاز متمرکز شد.

در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۰ میلیون مترمکعب در روز و در سال ۱۴۰۲ معادل ۲۰ میلیون مترمکعب در روز سوزاندن گازهای همراه کاهش یافت و در نهایت منجر به کاهش هدررفت روزانه ۳۰ میلیون مترمکعبی گازهای فلر و انتقال روزانه فرآورده‌های نفتی با هزار کیلومتر خطوط لوله بهره‌برداری شد. در حال حاضر ۸۰ درصد گازهای مشعل استان خوزستان و برخی استان‌های همجوار جمع‌آوری می‌شود و برنامه وزارت نفت، جمع‌آوری ۱۰۰ درصدی است. بدین ترتیب در طی دولت سیزدهم بیش از نیمی از هدررفت گازهای همراه پایان یافت و با سرمایه‌گذاری انجام شده و

آغاز تولید گاز از
فاز ۱۱ میدان گازی
پارس جنوبی،
اقدامی بزرگ و
ماندگار در حوزه
صنایع نفت و
گاز کشور است.
انتقال سکوی گازی
از فاز ۱۲ میدان
پارس جنوبی به
این میدان و راه
اندازی این طرح ۳
سال زودتر از زمان
الزم برای اجرای
چنین طرحی، از
ویژگی‌های خاص
این پروژه است

قراردادهای نهایی شده، در پایان ۱۴۰۴ شاهد جشن خاموشی تمامی گازهای فلر خواهیم بود که همه این اقدامات و راهبردها به پشتوانه توجه ویژه دولت و شخص رئیس جمهور به مسئله افزایش بهره‌وری بوده است.

♦ افتتاح فاز دو پالایشگاه آبادان

بخش نخست فاز ۲ طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان به‌عنوان یکی از بزرگترین پروژه‌های پالایشی منطقه غرب آسیا در ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ مصادف با روز «ملی شدن صنعت نفت» از سوی رئیس‌جمهور افتتاح و به بهره‌برداری رسید. با افتتاح این طرح ظرفیت تولید پالایشگاه آبادان به طور چشمگیری افزایش یافت.

♦ افتتاح فاز ۱۴ پارس جنوبی

پالایشگاه فاز ۱۴ پارس جنوبی سیزدهمین و در واقع آخرین پالایشگاه میدان گازی پارس جنوبی است. این پالایشگاه که لقب ایرانی‌ترین پالایشگاه پارس جنوبی را به خود اختصاص داده است، در سفر اسفند ۱۴۰۱ رئیس‌جمهور به استان بوشهر افتتاح شد. با بهره‌برداری از این فاز روزانه ۵۰ میلیون مترمکعب گاز شهری (متان) و ۷۵ هزار بشکه میعانات گازی و ۴۰۰ تن گوگرد، همچنین سالانه یک میلیون تن گاز مایع (ال‌پی‌جی) و یک میلیون تن اتان به‌منظور تأمین خوراک واحدهای پتروشیمی تولید می‌شود.

♦ افزایش گازرسانی به نیروگاه‌ها

از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون، نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۱، شاهد رشد ۳/۵ درصدی گازرسانی به نیروگاه‌های کشور بوده‌ایم. در این مدت حجم صادرات گاز ۳ درصد افزایش داشته است. همچنین، در سایه تلاش‌های جهادی، امروز شاهد «رکوردشکنی تاریخی سطح ذخایر نفت و گاز نیروگاه‌ها» و رسیدن به سطح ۳۱۰۰ میلیون لیتر ذخیره نفت و گاز نیروگاه‌ها در تیرماه ۱۴۰۲ هستیم.

♦ **تأمین گاز مشترکان خانگی در ماه‌های سرد سال ۱۴۰۱ و تابستان ۱۴۰۲**
با وجود سرمایه‌گذاری ناکافی در دوره‌های گذشته برای توسعه صنعت نفت و گاز و ناترازی تولید و مصرف در این بخش، وزارت نفت توانست با تأمین مناسب گاز مشترکان خانگی و سوخت نیروگاه‌ها، ماه‌های سرد سال ۱۴۰۱ را بدون قطع گاز مشترکان خانگی و اعمال خاموشی برق پشت سر بگذارد.
در فصل گرم سال ۱۴۰۲ هم با توجه به افزایش دمای هوا نسبت به سالیان گذشته و علی‌رغم رکوردشکنی در مصرف برق خانگی، با تدابیر اندیشیده‌شده، سوخت نیروگاه‌ها تأمین و از قطعی برق جلوگیری شد.

♦ **تأمین بنزین مورد نیاز در داخل کشور**
در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱، به دنبال افزایش قابل توجه مصرف بنزین در کشور، با توجه به افزایش بی‌سابقه سفرهای بین‌شهری که موجب ناترازی در این بخش شده بود، بنزین مورد نیاز کشور تأمین شد، به گونه‌ای که در برخی روزها مصرف بنزین به بیش از ۱۴۰ میلیون لیتر در روز رسید، اما هیچ جایگاه سوختی با کمبود عرضه روبه‌رو نشد و جنگ ترکیبی دشمن نیز برای ایجاد چالش در تأمین گاز و بنزین با هدف گسترش نارضایتی عمومی، با همت صنعت نفت کشورمان خنثی و خلیلی خدمت‌رسانی به مردم ایجاد نشد.

♦ **بهره‌برداری از طرح ملی و عظیم محیط زیستی تصفیه گازوئیل (DHT) پتروپالایشگاه اصفهان**

در سفر رئیس‌جمهور به اصفهان بهره‌برداری از طرح عظیم و محیط زیستی واحد تصفیه گازوئیل (DHT) پتروپالایشگاه این شهر آغاز شد. از جمله دستاوردهای این طرح عظیم ملی می‌توان به تولید روزانه ۱۰۰ هزار بشکه گازوئیل و سوخت پاک مطابق با استاندارد یورو ۵، جلوگیری از انتشار ۳۰۰ تن گوگرد در روز در هوای کلان‌شهرهای کشور و کاهش گوگرد گازوئیل تولیدی پالایشگاه‌ها به کمتر از ppm ۲۶۳ اشاره کرد. در این واحد ۱۲۰۰ نفر مشغول کار هستند. ایجاد سود سالیانه ۲۶۳ میلیون دلار و بازگشت هزینه‌های طرح پس از گذشت ۴ سال از اجرای آن، از دیگر

مزایای این طرح عظیم ملی است. با بهره‌برداری از مجموعه طرح‌های پالایشگاه اصفهان، این پالایشگاه به پالایشگاهی کاملاً سبز تبدیل خواهد شد که این امر در پاک‌سازی هوای استان اصفهان نقش بسزایی خواهد داشت. میزان سرمایه‌گذاری انجام‌شده در این طرح ۶۷ هزار و ۸۴۸ میلیارد ریال و ۵۱۱ میلیون یورو است.

♦ بهره‌برداری رسمی از مرحله اول میدان‌های نفتی سپهر و جفیر

مرحله اول میدان‌های نفتی سپهر و جفیر با ظرفیت تولید روزانه ۵۰ هزار بشکه با دستور رئیس‌جمهور از طریق ویدئوکنفرانس افتتاح شد و به شکل رسمی به بهره‌برداری رسید. این میدان‌ها نخستین پروژه‌های نفتی هستند که به شکل کامل با سرمایه‌گذار و پیمانکار ایرانی اجرا می‌شوند. بدین منظور قرارداد بیست‌ساله‌ای بسته شده که براساس آن قرار است در مدت ۲۰ سال (از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۱۸) در مجموع ۲/۸ میلیارد دلار برای این میدان‌ها سرمایه‌گذاری صورت گیرد تا تولید آن‌ها به ۱۱۰ هزار بشکه در روز برسد. در مرحله اول این طرح تاکنون ۴۱۴ میلیون دلار سرمایه‌گذاری انجام شده است.

♦ رشد ۲۱۸ درصدی در حوزه استخراج نفت

بخش نفت به‌تنهایی رشدهای زیادی را برای خود ثبت می‌کند و این نشانگر شفافیت از توان کشور برای دور زدن تحریم‌ها و افزایش فروش نفت و خروج ایران از انزواست. رشد ۵۰۱ درصدی تولید ناخالص داخلی در پاییز ۱۴۰۲ ناشی از رشد ۲۱۸ درصدی در حوزه استخراج نفت و گاز طبیعی، ۰۲ درصدی در بخش سایر معادن، ۱۰۲ درصدی در صنعت، ۰۴ درصدی در ساختمان، ۴۰۶ درصدی در گروه خدمات است که رشد منفی در بخش کشاورزی و تأمین آب برق و گاز طبیعی را نیز پوشش داده است. میزان رشد اقتصادی در بخش صنعت در سال ۱۴۰۲ مثبت بوده و در پاییز به ۱۰۳ درصد رسیده است.

♦ رشد صدور پروانه اکتشاف

صدور پروانه اکتشاف در دولت مردمی، رشد ۱۴۰۲۵ درصدی و صدور گواهی کشف نیز رشد ۱۹۴ درصدی داشته است. همچنین صدور گواهی بهره‌برداری بخش معدن

در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش ۸.۶ درصدی داشت. احیا و بازگشت به چرخه فعالیت ۲۴۸ معدن یا محدوده معدنی در سال ۱۴۰۱ و ۴۰۳ فقره در نهم‌ماهه نخست ۱۴۰۲، افزایش ۲۶ درصدی استخراج از معادن در نهم‌ماهه اول ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۱، رشد ۴.۳۷ درصدی استخراج مواد معدنی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰، واگذاری و فعال‌سازی ۶۳۷ فقره معدن یا محدوده معدنی غیرفعال در سال ۱۴۰۱ و فعال‌سازی ۶۵۵۳ واحد تولیدی و صنعتی با تأمین مالی و رفع موانع حقوقی از سال ۱۴۰۰ تاکنون که منجر به احیای ۱۸۲ هزار میلیارد تومان سرمایه و ۱۴۵ هزار شغل شده، از دیگر اقدامات دولت مردمی در زمینه تولید و رشد اقتصادی بوده است.

♦ کشف بیش از ۲/۵ میلیارد بشکه ذخایر جدید نفت

در دولت سیزدهم بیش از ۲/۵ میلیارد بشکه منابع جدید هیدروکربنی (نفت خام و گاز) کشف و به ذخایر کشور اضافه شد. همچنین در ۳ سال گذشته تولید نفت بین ۶۰ تا ۷۰ درصد افزایش پیدا کرد.

در دولت قبل سالانه ۱.۶ میلیارد دلار در بالادست صنعت نفت قرارداد امضا شد ولی در ۳ سال گذشته بیش از ۱۵ میلیارد دلار قرارداد بسته شده است. امضای قرارداد توسعه یکپارچه آزادگان یک ابتکار بود که با سرمایه‌گذاری ۱۲.۵ میلیارد دلار تولید نفت را از روزانه ۱۹۰ به ۵۵۰ هزار بشکه می‌رسد. در این قرارداد برای نخستین بار ۶ بانک در بالادست نفت سرمایه‌گذاری مستقیم انجام می‌دهند. توسعه ۲۰ مخزن گازی با حجم سرمایه‌گذاری ۷ میلیارد دلار در اختیار شرکت‌های پتروشیمی قرار گرفته است.

خلاصه اقدامات انجام شده در راستای تأمین پایدار سوخت و انرژی مورد نیاز کشور:

- ♦ تکمیل و بهره‌برداری ۶ طرح کلان در صنعت پالایش نفت خام به ارزش ۷/۲ میلیارد دلار
- ♦ افزایش ۲۷۰ هزار بشکه در روز ظرفیت پالایشی نفت خام و میعانات گازی کشور از ابتدای فعالیت دولت مردمی (رشد ۱۲/۸ درصدی نسبت به شهریور ۱۴۰۰)
- ♦ افزایش ۱۸ میلیون لیتر در روز تولید بنزین و ۸ میلیون لیتر در روز تولید نفت

- ♦ گاز از ابتدای فعالیت دولت مردمی
- ♦ افزایش ۱۰ میلیون متر مکعب در روز تحویل گاز به صنایع عمده در ۸ ماهه ابتدایی ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۰
- ♦ افزایش ۲۲ میلیون متر مکعب در روز تحویل گاز به نیروگاه‌ها در ۸ ماهه ابتدایی ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۰
- ♦ رکوردشکنی تاریخی سطح ذخایر نفت گاز نیروگاه‌ها و رسیدن به سطح ۳۲۰۰ میلیون لیتر ذخیره نفت گاز نیروگاه‌ها در انتهای آبان ماه ۱۴۰۲
- ♦ افزایش ۸/۲ میلیون لیتر در روز ظرفیت تولید نفت گاز طی دو سال فعالیت دولت (رشد ۷/۸ درصدی نسبت به شهریور ۱۴۰۰)
- ♦ تکمیل و بهره‌برداری از ۱۸۰۰ کیلومتر خط لوله سراسری انتقال گاز با سرمایه‌گذاری ۱/۵ میلیارد دلار و احداث ۴۸۵ هزار کیلومتر شبکه گازرسانی ۵۰ شهر، ۶۳۵۴ روستا و ۱۵۲۳۸ واحد صنعتی
- ♦ پوشش ۹۸ درصدی از جمعیت شهری و ۸۵ درصدی از جمعیت روستایی قابل گازرسانی کشور
- ♦ رشد ۱۲ درصدی تحویل گاز به صنایع عمده و نیروگاه‌ها در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۰
- ♦ رشد ۳۶ درصدی ذخیره‌سازی گاز طبیعی با ذخیره بیش از ۳/۱ میلیارد متر مکعب در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال گذشته
- ♦ گازرسانی به بزرگترین نیروگاه سیکل ترکیبی استان سیستان و بلوچستان (نیروگاه ۵۸۰ مگاواتی چابهار) در مهر ماه ۱۴۰۲
- ♦ افزایش ۸۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور
- ♦ تبدیل بیش از ۲۷۰ هزار خودروی عمومی به دوگانه سوز به صورت کاملاً رایگان با فعالیت ۳۳۰ کارگاه تبدیل در کشور
- ♦ افزایش جایگاه‌های CNG کشور از حدود ۲۵۱۰ جایگاه در ابتدای دولت سیزدهم به ۲۵۶۲ جایگاه با محوریت بخش خصوصی
- ♦ سایر اقدامات دولت در حوزه توسعه و ارتقای صنعت نفت، گاز و پتروشیمی:
- ♦ تکمیل ۱۳۲ طرح کلان ناتمام به ارزش ۲۸/۵ میلیارد دلار از ابتدای فعالیت

تکمیل و بهره‌برداری از ۱۸۰۰ کیلومتر خط لوله سراسری انتقال گاز با سرمایه‌گذاری ۱/۵ میلیارد دلار و احداث ۴۸۵ هزار کیلومتر شبکه گازرسانی ۵۰ شهر، ۶۳۵۴ روستا و ۱۵۲۳۸ واحد صنعتی

- ♦ دولت مردمی
آغاز عملیات اجرایی ۵۰ طرح کلان جدید به ارزش ۴۷/۵ میلیارد دلار در دولت مردمی
- ♦ رشد اقتصادی گروه نفت و گاز در سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۰/۵ درصد (بالاترین رشد در بین همه بخش‌ها)، در سه ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲، برابر ۱۹/۸ درصد و در سه ماهه دوم ۱۴۰۲، برابر ۲۵/۶ درصد و در سه ماهه سوم ۱۴۰۲ معادل ۲۱/۸ درصد بوده.
- ♦ افزایش ۶۱/۳ درصدی تولید نفت خام در دولت مردمی از ۲/۲ میلیون بشکه در روز به ۳/۶ میلیون بشکه در روز
- ♦ افزایش تولید گاز خام به میزان ۵۰ میلیون متر مکعب در روز با سرمایه‌گذاری ۵/۳ میلیارد دلار (اضافه تولید ۳۰ میلیون متر مکعب در روز از میدان گازی مشترک پارس جنوبی)
- ♦ افزایش ۱۵ میلیون تن تولید عملیاتی محصولات پتروشیمی با سرمایه‌گذاری ۳/۵ میلیارد دلار (رشد ۲۲/۵ درصدی نسبت به شهریور ۱۴۰۰)
- ♦ تکمیل و بهره‌برداری از ۱۳۲ طرح کلان در راستای تولید نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی با ارزش سرمایه‌گذاری ۲۸/۵ میلیارد دلار
- ♦ شروع عملیات اجرایی ۵۰ طرح کلان در راستای افزایش تولید نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی با برآورد سرمایه‌گذاری ۴۷/۵ میلیارد دلار
- ♦ شروع عملیات اجرایی توسعه ۶ میدان نفتی مشترک با حجم سرمایه‌گذاری ۱۴/۵ میلیارد دلار (آزادگان، یادآوران، یاران، سهراب، آذر و لایه‌های نفتی پارس جنوبی)
- ♦ توسعه و نگهداشت میادین گازی کشور با حجم سرمایه‌گذاری ۴/۵ میلیارد دلار
- ♦ تکمیل و بهره‌داری ۸ طرح نگهداشت و افزایش تولید نفت با مجموع افزایش تولید روزانه ۴۸ هزار بشکه نفت خام و سرمایه‌گذاری ۴۰۰ میلیون دلار
- ♦ انعقاد نخستین قرارداد پالایش فراسرزیمینی (پالایشگاه ال پالیتو ونزوئلا) و احیای ظرفیت تولید این پالایشگاه از ۱۰ هزار بشکه در روز به ۱۴۰ هزار بشکه در روز و توافق با سایر کشورها از جمله کوبا، نیکاراگوا، سوریه و ... برای اجرای الگوی مشابه

افزایش ۶۱/۳

درصدی تولید

نفت خام در دولت

مردمی از ۲/۲

میلیون بشکه در

روز به ۳/۶ میلیون

بشکه در روز

- ♦ پیشرفت فیزیکی بیش از ۸۵ درصدی در فاز نخست توسعه میدان نفتی مشترک آزادگان جنوبی، افزایش ۷۰ درصدی ناوگان حفاری فعال در این میدان و تکمیل و بهره‌برداری از ۶۰ حلقه چاه با افزایش تولید روزانه ۶۰ هزار بشکه در دولت سیزدهم
- ♦ افزایش ۲۶ درصدی صادرات گاز طبیعی و ۴۰ درصدی صادرات گاز مایع نسبت به شهریور ۱۴۰۰
- ♦ افزایش سوآپ گاز طبیعی از حدود ۰/۵۲ میلیارد متر مکعب در سال ۱۴۰۰ به بیش از ۱/۵ میلیارد متر مکعب در سال ۱۴۰۱

۲. حوزه آب و آب‌رسانی

- ♦ مدیریت تنش آبی و طرح‌های انتقال آب
- کشور ایران در منطقه خشک و نیمه‌خشک قرار گرفته و متوسط بارندگی آن ۲۲۵ میلی‌متر در سال است. این رقم نزدیک به یک‌سوم متوسط بارشی است که در کل جهان به طور میانگین رخ می‌دهد، درحالی‌که این رقم در ۲۰ سال گذشته به طور متوسط ۱۳۰ میلیارد مترمکعب بود.
- بیش از ۹۲ درصد آب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود. با پیشی گرفتن مصرف آب‌های زیرزمینی از منابع موجود در دشت‌ها (آبخوان‌ها) سطح آب زیرزمینی افت پیدا کرده و شاهد فرونشست زمین به دلیل برداشت بی‌رویه از چاه‌های آب هستیم. بازده آبیاری در مزارع کشاورزی در برخی از مناطق کشور ۴۵ درصد است. در چنین اوضاعی، حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد با هدررفت آب در بخش کشاورزی مواجه هستیم. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، به موضوع آب و آب‌رسانی که مهم‌ترین عنصر

**پیشرفت
فیزیکی بیش از
۸۵ درصدی در
فاز نخست توسعه**

**میدان نفتی
مشترک آزادگان
جنوبی، افزایش
۷۰ درصدی
ناوگان حفاری
فعال در این
میدان و تکمیل
و بهره‌برداری از
۶۰ حلقه چاه با
افزایش تولید
روزانه ۶۰ هزار
بشکه در دولت
سیزدهم**

اجرای طرح‌های توسعه‌ای کشور به حساب می‌آید، توجه ویژه شد. بسیاری از این طرح‌های آب‌رسانی اجرا و افتتاح شده در دولت سیزدهم، طرح‌های نیمه‌تمامی بودند که بعضاً دولت‌های مختلف کلنگ آن‌ها را دهه‌ها قبل زده بودند، ولی برخلاف نیاز آبی مناطق، به دلیل پیگیری نکردن یا عدم تأمین منابع و... پیشرفت چندانی نداشته و معطل مانده بودند. با نیازسنجی‌های انجام شده و نیازمندی‌های جدید، طرح‌های عظیم آب‌رسانی به مناطق مختلف از جمله در مرکز و شرق و شمال شرق، در دولت مصوب و عملیات اجرایی آن‌ها آغاز شد.

از سوی دیگر، با توجه به سیاست همسایگی و منطقه‌گرایی متوازن دولت سیزدهم و فعال شدن دیپلماسی آب، پیگیری حق‌آبه ایران از رودخانه‌های مرزی (هیرمند و ارس و...)، از کشورهای همسایه طبق قوانین و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی، در دستور کار دستگاه‌های مسئول قرار گرفت. در طول ۲ سال فعالیت دولت، ابرطرح‌هایی برای تأمین آب آشامیدنی و صنعتی و کشاورزی مورد نیاز مناطق مختلف کشور از غرب تا شرق تا جنوب و مرکز و شمال غرب کشور اجرا شد یا در حال اجراست.

طراحی و تکمیل ۵ خط انتقال آب از خلیج فارس و دریای عمان در دستور کار قرار گرفت. طرح انتقال آب از دریای عمان و خلیج فارس قرار است در گام نهایی، منابع آبی جدید ۷ استان هرمزگان، کرمان، خراسان جنوبی، خراسان رضوی، یزد، اصفهان، سیستان و بلوچستان را تأمین کند. برخی از خطوط انتقال آب به بهره‌برداری رسیده و برخی دیگر (مثل خط انتقال آب به اصفهان) به پیشرفت‌های بالای ۶۰ درصد رسیده است.

بسیاری از این طرح‌های آب‌رسانی اجرا و افتتاح شده در دولت سیزدهم، طرح‌های نیمه‌تمامی بودند که بعضاً دولت‌های مختلف کلنگ آن‌ها را دهه‌ها قبل زده بودند

♦ احیای دریاچه ارومیه

تغییرات اقلیمی و استمرار خشکسالی‌ها، توسعه نامتوازن بخش کشاورزی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه و مصرف بیش از حد مجاز منابع آب تجدیدپذیر حوضه آبریز این دریاچه، وضع اسفباری برای آن به وجود آورده بود. دولت احیای این دریاچه را یکی از اولویت‌ها دانست و مهم‌ترین طرح احیای دریاچه ارومیه یعنی انتقال آب از سد کانی‌سیب به دریاچه ارومیه در اسفند ۱۴۰۱ با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید. یکی دیگر از طرح‌های نیمه‌کاره در سطح حوضه آبریز شامل انتقال پساب‌های تصفیه‌شده فاضلاب‌های بهداشتی شهرهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه، به‌خصوص

دو شهر بزرگ تبریز و ارومیه، انجام گرفت. در حال حاضر، بارش‌های معمولی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه و بهبود نسبی جریان آب در رودخانه‌های این حوضه و برداشت نکردن کشاورزان در فصل زمستان و رهاسازی آب از سدها به سمت دریاچه، ورودی آب دریاچه را افزایش داده است، به طوری که تراز دریاچه نسبت به ابتدای سال آبی، رشد ۵۰ سانتی‌متری داشته است.

♦ عملیات طرح آبرسانی غدیر (بزرگ‌ترین طرح آبرسانی خاورمیانه)

با اتمام طرح میان‌مدت آبرسانی غدیر، ۵۲ درصد از جمعیت استان خوزستان به یکی از بهترین منابع آبی واقع در سد دز دسترسی یافتند. در این طرح، آبرسانی به ۲۶ شهر و ۱۶۰۸ روستای مرکز و جنوب و غرب استان خوزستان، هدف اصلی بود. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، تکمیل طرح آبرسانی غدیر به صورت ویژه در دستور کار قرار گرفت و تسریع جهادی در روند تکمیل این پروژه، جزئی از فرایند تغییر ریل سیاست‌گذاری حوزه منابع آب تلقی شد. زمان اجرای این طرح در برآوردهای اولیه ۳۰ ماه بود اما پیرو سفر رئیس‌جمهور و تأکید وزیر نیرو، زمان اجرای این پروژه به ۹ ماه کاهش یافت (مشرق نیوز - ۱۴۰۱/۴/۲۰).

دسترسی مردم استان خوزستان به آب آشامیدنی، رفع بیماری‌های ناشی از مصرف آب آلوده در مردم این منطقه و گسترش سلامت مردم با استفاده از آب آشامیدنی مناسب، از دستاوردهای این طرح است.

♦ ابرپروژه ۱۴۰ کیلومتری آبرسانی به همدان

مرحله یک ابرپروژه آبرسانی (آب آشامیدنی) به همدان بعد از ۱۷ سال در ۲۲ شهریور ۱۴۰۱ به بهره‌برداری رسید و این وعده دولت سیزدهم نیز محقق شد و ۶۰۰ لیتر در هر ثانیه آب آشامیدنی بهداشتی باکیفیت روانه همدان شد. با این طرح مشکل آب همدان در بلندمدت رفع می‌شود.

♦ اجرای طرح آبرسانی به شهر میانه از سد گرمی

طرح آبرسانی به میانه از سد گرمی (شامل مرحله نخست سد گرمی چای،

با اتمام
طرح میان‌مدت
آبرسانی غدیر،
۵۲ درصد از
جمعیت استان
خوزستان به یکی
از بهترین منابع
آبی واقع در
سد دز دسترسی
یافتند

تصفیه‌خانه و خط انتقال ۴۹ کیلومتری) که به دلیل نبود یا کمبود اعتبار در گذشته تعطیل و نیمه‌راکد شده بود، پس از ۲۰ سال انتظار با حضور ریاست محترم جمهوری در ۱۹ خرداد ۱۴۰۲ به بهره‌برداری رسید.

♦ تکمیل و افتتاح طرح انتقال آب از سد طالقان به آبیگ قزوین

با تأمین اعتبار ۱۵۰ میلیارد تومانی برای تکمیل این طرح و پیگیری ویژه آن با دستور رئیس‌جمهور شهید، این پروژه جان دوباره گرفت و سرانجام در ۲۹ مرداد ۱۴۰۲، طرح آبرسانی از سد طالقان به شهر آبیگ افتتاح و آرزوی دیرینه مردم این شهر پس از ۱۶ سال برآورده شد.

♦ افتتاح مدرن‌ترین طرح آبرسانی کشور در سنندج (طرح انتقال آب از سد آزاد به تصفیه‌خانه سنندج)

این طرح با بودجه ۸۵۰ میلیارد تومانی و کار جهادی، در ۱۰ آذر ۱۴۰۱ با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید. این سامانه انتقال، سالانه ۵۷ میلیون مترمکعب آب آشامیدنی را با ظرفیت ۲/۵ مترمکعب در ثانیه برای جمعیتی معادل ۷۰۰ هزار نفر در سنندج برای افق ۱۴۲۵ تأمین خواهد کرد.

♦ ابرپروژه انتقال آب خلیج فارس به فلات مرکزی ایران

عملیات اجرایی خط دوم طرح انتقال آب خلیج فارس به یزد و ۲ استان دیگر فلات مرکزی (کرمان و اصفهان) ۲۲ دی سال ۱۴۰۲ با حضور رئیس‌جمهور آغاز شد تا مهم‌ترین مطالبه شهروندان یزد در دولت سیزدهم رنگ واقعیت به خود بگیرد.

♦ طرح انتقال آب دریای عمان به استان‌های شرقی (خراسان جنوبی، خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان)

طرح انتقال آب از دریای عمان جزو طرح‌های کلان تعریف‌شده برای تأمین بخشی از کسری آب در شرق کشور است. طول خط چهارم انتقال آب از دریای عمان برای

خراسان جنوبی بیش از ۱۸۰۰ کیلومتر است که ۵۰۰ کیلومتر آن در حوزه سرزمینی خراسان جنوبی است. در مرحله اول ۶۰ میلیون مترمکعب و در افق طرح تا ۱۸۰ میلیون مترمکعب امکان تأمین آب از طریق خط انتقال آب از دریای عمان برای خراسان جنوبی وجود دارد. افق اجرای طرح انتقال آب از دریای عمان به خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۴ است و در حال حاضر عملیات اجرایی آن با خط انتقال ۴۰۰ کیلومتری آغاز شده است.

♦ طرح انتقال آب خلیج فارس به کرمان

به طور کلی در دولت سیزدهم، سه طرح آبرسانی در استان کرمان برای کاهش تنش آبی در بخش آشامیدنی در حال اجراست: پروژه انتقال آب به شهرهای کرمان و رفسنجان، انتقال آب از سد جیرفت در جنوب استان که در سال ۱۴۰۲ کلنگ خورد، آبرسانی در شرق استان از سد نسا به طول ۵۷ کیلومتر که ۹ تیر ۱۴۰۲ مرحله نخست آن با آبرسانی به شهرهای بم و بروات با ۲۴۰ هزار نفر جمعیت با حضور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید.

♦ آبرسانی به استان سیستان و بلوچستان

دولت سیزدهم برای حل تنش آبی استان سیستان و بلوچستان دو طرح بزرگ و سراسری ویژه نیز در نظر گرفته و وارد فاز اجرا کرده است که یکی از آنها طرح ملی جهاد آبرسانی است که بیشترین حجم سرمایه‌گذاری‌ها و نیز روستاهای تحت پوشش آن مربوط به این استان است. در این طرح عملیات آبرسانی به ۱۷۵۱ روستای سیستان و بلوچستان در قالب طرح جهاد آبرسانی از ابتدای سال ۱۴۰۱ آغاز شده که تاکنون بیش از ۱۱۰۰ کیلومتر لوله‌گذاری خطوط انتقال و شبکه توزیع در سطح روستاها انجام شده است.

طرح دیگر نیز پروژه عظیم انتقال آب دریای عمان است که از این پروژه به‌عنوان گزینه پایدار آب آشامیدنی این استان و زاهدان یاد می‌شود که طبق برنامه زمان‌بندی قرار است ظرف ۵ سال اجرا و به بهره‌برداری برسد. تأمین آب برای اقصی نقاط سیستان و بلوچستان در حالی از مهم‌ترین برنامه‌های

تامین آب برای اقصى نقاط

سیستان و بلوچستان در

حالی از مهم ترین برنامه های دولت

مردمی است که

از همان ابتدای

فعالیت دولت

سیزدهم، مسئله

تامین آب برای این

استان مورد تاکید

قرارگرفت

دولت مردمی است که از همان ابتدای فعالیت دولت سیزدهم، مسئله تامین آب برای این استان مورد تاکید قرارگرفت. رئیس جمهور برای رفع محرومیت در جریان سفر به سیستان و بلوچستان که شهریورماه ۱۴۰۰ انجام شد و همچنین دو سفر پس از آن اجرای پروژه های صنعت آب را با نگاه ویژه برای سیراب کردن استان در دستور کار قرار داد.

در این راستا، بهره برداری از بزرگ ترین پروژه آب شیرین کن غیرساحلی به ظرفیت ۱۰۰ هزار مترمکعب در شبانه روز، برای تامین آب پایدار یک میلیون نفر از شهروندان زاهدان و شهرها و روستاهای شمال استان، در کنار ۴۱ طرح مختلف زیربنایی از دیگر خدمات ماندگار رئیس جمهور در سیستان و بلوچستان است.

♦ اجرای مرحله دوم انتقال آب از دریای عمان به اصفهان

مرحله دوم اجرای طرح ملی انتقال آب از دریای عمان به اصفهان صادر شد. در مرحله نخست انتقال آب، سالیانه ۷۰ میلیون مترمکعب و در مرحله دوم ۴۰۰ میلیون مترمکعب آب از دریای عمان به اصفهان انتقال داده می شود. هزینه اجرای مرحله نخست این طرح ۲۵/۵ هزار میلیارد تومان و مرحله دوم ۱۱۳ هزار میلیارد تومان اعلام شده و تمام هزینه اجرای این دو مرحله را صنایع بزرگ استان اصفهان تأمین خواهند کرد.

انتقال آب از دریای عمان، بخشی از طرح احیای زاینده رود است که با اجرای مرحله نخست، برداشت آب از زاینده رود از سوی صنایع قطع خواهد شد و در مرحله دوم علاوه بر آب صنایع، مازاد آب در بخش آشامیدنی و کشاورزی و حق آبه محیط زیست صرف خواهد شد.

♦ رفع مشکل آب آشامیدنی مردم شهرکرد

اواسط مرداد سال ۱۴۰۱ با گل آلود شدن چشمه کوه رنگ در استان چهارمحال و بختیاری، آب آشامیدنی بسیاری از محلات شهرکرد و ۷ شهر استان و ۳۴ روستا قطع و بحرانی گریبانگیر مردم و مسئولان استان شد که با اجرای طرح هایی این مشکل برطرف شد.

♦ ابرپروژه آب شیرین کن بوشهر

ساخت آب شیرین کن ۷۰ هزار مترمکعبی بوشهر را دولت دوازدهم در سال ۱۳۹۲ به مردم بوشهر وعده داده بود، اما با وجود گذشت ۹ سال، همچنان در حد یک وعده باقی مانده بود تا اینکه آیت الله رئیسی در سفر استانی خود، مأموریت اجرای طرح را به عهده سازمان انرژی اتمی - در جایگاه مسئولیت اجتماعی نیروگاه هسته‌ای بوشهر- گذاشت. قرار است این طرح با ظرفیت اولیه ۷۰ هزار مترمکعب و قابلیت توسعه تا ۱۰۵ هزار مترمکعب در روز و سرمایه‌گذاری ۱۹۰۰ میلیارد تومان بزرگ‌ترین آب شیرین کن بوشهر باشد که به دست شرکت سبا نوین (زیرمجموعه سازمان انرژی اتمی) در زمینی به مساحت ۹ هکتار با روش برداشت آب مستقیم از دریا به میزان ۲/۵ تا ۳ مترمکعب در ثانیه به اجرا درمی‌آید.

♦ افتتاح اولین طرح «آبیاری نوین زیرسطحی هوشمند»

این طرح که رئیس‌جمهور در ۱۸ اسفند ۱۴۰۲ آن را افتتاح کرد، با مشارکت شرکت کشت و صنعت کارون و نهاد پیشران مرکز راهبردی سپاه برای نخستین بار در صنعت نیشکر در زمینی به وسعت ۱۱۸ هکتار با استفاده از جدیدترین روش آبیاری در دنیا به بهره‌برداری رسید. این طرح در مرحله نخست در سطح ۱۴۰۰ هکتار و در مرحله دوم در سطح ۳۵۰۰ هکتار اجرا خواهد شد. کاهش مصرف آب و افزایش بهره‌وری در نهاده‌های کشاورزی و افزایش تولید محصول، از نتایج بهره‌برداری از این طرح خواهد بود.

♦ بهره‌برداری از مرحله نخست تصفیه‌خانه فاضلاب گنبدکاوس

با حضور دکتر رئیسی تصفیه‌خانه شهرستان گنبدکاوس که یکی از مهم‌ترین طرح‌های این شهرستان پس از ۳۰ سال وقفه بود، در ۳۰ آذر ۱۴۰۲ افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید. فراهم شدن ظرفیت انتقال و تصفیه فاضلاب جمعیتی افزون بر ۱۵۰ هزار نفر، از مزایای این طرح است.

♦ جهاد آبرسانی به روستاهای سراسر کشور

بنا به اعلام وزیر نیرو به دنبال عملکرد مناسب طرح جهاد آبرسانی، تعداد روستاهای هدف از ۱۰ هزار روستا به ۱۶ روستا افزایش یافت و در حال حاضر عملیات آبرسانی به ۳ هزار روستا تمام شده است. همچنین در این طرح، روستاهای با بیش از ۲۰ خانوار هدف‌گذاری شده‌اند، اما در مسیر خطوط انتقال اگر روستاهای کمتر از ۲۰ خانوار وجود داشته باشد، به آن‌ها هم آبرسانی می‌شود.

♦ بهره‌برداری از سد قیز قلعه‌سی

سد قیز قلعه‌سی از نوع خاکی با هسته رسی به ارتفاع ۳۷ متر از پی با طول تاج ۸۳۴ متر است و ۲/۱ میلیون مترمکعب حجم بدنه به صورت مشترک میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان روی رودخانه ارس در مرز دو کشور احداث شده است. این طرح با حضور رؤسای جمهور دو کشور به شکل رسمی به بهره‌برداری رسید. بهره‌برداری از این طرح پس از سپری شدن نزدیک به ۱۸ سال از آغاز عملیات اجرایی آن، تجربه کم‌نظیری در توسعه دیپلماسی آبی و نمایش اقتدار و توان مهندسان ایرانی بوده است. با بهره‌برداری از این سد، علاوه بر تأمین آب اراضی شبکه پایین‌دست و رونق کشاورزی، موجبات توسعه اقتصادی منطقه، افزایش کیفیت محصولات کشاورزی، تثبیت حق آبه جمهوری اسلامی و حقوق آبی کشور از منابع آب‌های مرزی و تأمین آب آشامیدنی شهرها و روستاها و توسعه گردشگری فراهم خواهد آمد.

سد قیز قلعه‌سی
جایگاه راهبردی‌ای
برای ایران دارد و
می‌تواند الگوی
موفقی در توسعه
همکاری‌های مرزی
میان کشورها بر سر
آب‌های مرزی به
حساب بیاید

سد قیز قلعه‌سی جایگاه راهبردی‌ای برای ایران دارد و می‌تواند الگوی موفقی در توسعه همکاری‌های مرزی میان کشورها بر سر آب‌های مرزی به حساب بیاید. از سوی دیگر، سند محکمی بر اثبات سطح مطلوب روابط ایران و جمهوری آذربایجان و تعمیق آن است. به دنبال بهره‌برداری از سد قیز قلعه‌سی حجم آب ذخیره‌شده در سد خداآفرین که در بالادست سد قیز قلعه‌سی قرار دارد از طریق کانال به دشت‌های آذربایجان شرقی و اردبیل و جمهوری آذربایجان به میزان ۲ میلیارد متر مکعب در سال به وسعت ۷۴ هزار هکتار انتقال خواهد یافت و علاوه بر تأمین ۲۷۰ گیگاوات ساعت برق در سال، زمینه توسعه بخش‌های گردشگری و کشاورزی را

نیز فراهم می‌کند. همچنین پیش‌بینی می‌شود بهره‌برداری از این طرح با توسعه و رونق کشاورزی و اقتصاد منطقه، زمینه ایجاد اشتغال بالغ بر ۴۰ هزار نفر را به شکل مستقیم و غیرمستقیم فراهم آورد.

♦ **بهره‌برداری رسمی از سد خداآفرین هم‌زمان با افتتاح سد قیز قلعه‌سی**
سد خداآفرین بخش اول طرح جامع خداآفرین است که در سال ۱۳۸۷ به بهره‌برداری رسید، اما برای بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت آب ذخیره‌سازی شده در این سد، نیاز به اجرای سد قیز قلعه‌سی به‌عنوان بخش دوم این طرح جامع وجود داشت. سد خداآفرین آب را ذخیره‌سازی می‌کند و در نبود سد قیز قلعه‌سی، این آب به سمت رود ارس رها می‌شد. سد خداآفرین در بالادست و سد قیز قلعه‌سی در ۱۲ کیلومتری پایین‌دست سد خداآفرین قرار دارد. با وجود سد قیز قلعه‌سی، امکان بهره‌برداری کامل و آبیگری از سد خداآفرین فراهم می‌آید، به‌طوری‌که آب مورد نیاز ۴۶ هزار هکتار در محدوده استان‌های آذربایجان شرقی و اردبیل تأمین می‌شود. این در حالی است که پیش از افتتاح سد قیز قلعه‌سی امکان تأمین آب برای این منطقه فراهم نبود. با افتتاح این سد، تأمین ۱ میلیارد مترمکعب آب فراهم شد و امکان آب‌اندازی کانال اصلی خداآفرین به طول ۱۴۴ کیلومتر نیز فراهم آمد.

۳. حوزه راه‌ها و حمل و نقل

توسعه و پیشرفت یک کشور بدون وجود زیرساخت‌ها و شبکه حمل و نقل سریع و کارآمد داخلی و بین‌المللی امکان‌پذیر نیست. توسعه زیرساخت‌ها پیش

با وجود سد قیز قلعه‌سی، امکان بهره‌برداری کامل و آبیگری از سد خداآفرین فراهم می‌آید، به‌طوری‌که آب مورد نیاز ۴۶ هزار هکتار در محدوده استان‌های آذربایجان شرقی و اردبیل تأمین می‌شود

نیاز رشد اقتصادی است. حمل و نقل برای رسیدن کالا به بازارهای هدف ضروری است و بازارهای بیشتری را برای فروش تولیدات در دسترس قرار می‌دهد. حمل و نقل علاوه بر مبادلات تجاری، برای اتصال مراحل مختلف فرآیند تولید به یکدیگر اهمیت تعیین‌کننده‌ای دارد. در راهبرد اقتصادی دولت سیزدهم ترانزیت جایگاه ویژه‌ای داشته است. بنابراین، تقویت بیش از پیش زیرساخت‌های حمل و نقل و نیز بهره‌گیری از ظرفیت‌های ترانزیتی کشور از جمله احیای مسیر جاده ابریشم در دستور کار دولت بوده است. در واقع، بهره‌گیری از ظرفیت‌های عضویت ایران در پیمان‌ها و اتحادیه‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای مهمی همچون سازمان همکاری شانگهای، بریکس، اوراسیا، اکو و ... و افزایش مبادلات اقتصادی و تجاری با کشورهای عضو، زمانی تحقق پیدا می‌کند که کشور از زیرساخت‌های پیشرفته و ناوگان حمل و نقل مناسبی برخوردار باشد. از این رو، تکمیل کریدورهای بین‌المللی شمال - جنوب و شرق - غرب در دستور کار دولت قرار گرفت. در ادامه به مهم‌ترین طرح‌ها و اقدامات دولت حوزه راه و حمل و نقل به شرح ذیل اشاره می‌شود:

♦ کریدور شمال - جنوب

کریدور شمال - جنوب پل ارتباطی کشورهای اروپایی با اقیانوس هند و خلیج فارس به‌شمار می‌رود. در این کریدور، ارتباط کشورهای شمال اروپا، اسکاندیناوی و روسیه از طریق ایران با کشورهای حوزه خلیج فارس، حوزه اقیانوس هند و جنوب شرقی آسیا برقرار می‌شود. این کریدور می‌تواند رقیبی جدی برای کانال سوئز در مبادلات تجاری بین شرق و غرب باشد. هزینه حمل کالاهای ترانزیتی از این مسیر، ۳۰ درصد نسبت به سایر مسیرهای منطقه ارزان‌تر است و زمان حمل و نقل کالاهای هندی به روسیه هم در مقایسه با مسیر کانال سوئز به نصف کاهش می‌یابد. این کریدور از مهم‌ترین مسیرهای ارتباطی اوراسیا با خلیج فارس است که با توجه به نگاه دولت سیزدهم به دیپلماسی همسایگی و توسعه ارتباطات و مناسبات با کشورهای منطقه، نقش مهمی در ترانزیت کالاهای کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و فعال کردن دیپلماسی سیاسی و اقتصادی ایران در قفقاز ایفا خواهد کرد.

تقویت بیش از

بیش زیرساخت‌های

حمل و نقل و

نیز بهره‌گیری از

ظرفیت‌های ترانزیتی

کشور از جمله احیای

مسیر جاده ابریشم

در دستور کار دولت

بود

♦ توافقنامه احداث راه آهن رشت - آستارا (تکمیل گذرگاه ریلی شمال - جنوب بعد از ۲۳ سال)

گذرگاه ریلی شمال - جنوب یکی از مسیرهای اصلی ترانزیت کالا از جنوب آسیا به شمال اروپا به شمار می‌رود که احداث آن از بیش از دو دهه پیش در دستور کار بوده و در دولت سیزدهم با شتاب بیشتری برای فعال‌سازی این ظرفیت ریلی تلاش شده است.

توافقنامه احداث راه آهن رشت - آستارا از سوی رؤسای جمهور ایران و روسیه در ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ به امضا رسید. اهمیت این توافقنامه از این جهت است که بعد از ۲۳ سال گذرگاه ریلی شمال - جنوب تکمیل می‌شود و جنوب آسیا را به شمال اروپا متصل می‌کند. همچنین درآمدزایی چشمگیر و پایدار ارزی این مسیر می‌تواند رقیبی برای صادرات نفت باشد.

در واقع مسیر غربی کریدور شمال - جنوب که کشورهای روسیه، ایران و جمهوری آذربایجان را شامل می‌شود از نظر ریلی دارای یک حلقه مفقوده‌ای به مسافت ۱۶۲ کیلومتر بین رشت و آستارا بود که با امضای این توافق و احداث این مسیر ریلی، عملاً جنوب آسیا به شمال اروپا متصل خواهد شد.

براساس این توافقنامه، فدراسیون روسیه ۱/۶ میلیارد یورو در این مسیر ریلی سرمایه‌گذاری خواهد کرد. قرار است این خط آهن راهبردی در مدت ۴۸ ماه احداث شود.

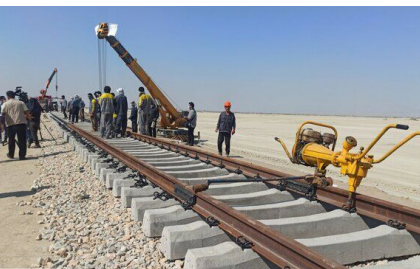
امضای توافقنامه میان ایران و روسیه مبنی بر سرمایه‌گذاری روسیه در طرح توسعه ریلی رشت به آستارا، زمینه‌ساز افزایش موقعیت ژئواکونومی ایران و تقویت و برجسته کردن بیش از پیش موقعیت ژئوپولیتیکی ایران خواهد شد. با اتصال این خط ریلی می‌توان ترکیه، عراق، افغانستان و پاکستان را از مسیر خلیج فارس به زاهدان وصل کرد و با این اقدام، ایران می‌تواند بهترین و قوی‌ترین موقعیت ژئوپولیتیکی منطقه را داشته باشد.

♦ افتتاح قطعه اول راه آهن چاه‌بهار - زاهدان در محدوده زاهدان - خاش

افتتاح قطعه اول راه آهن مسافری چاه‌بهار - زاهدان محدوده زاهدان - خاش به

**دیپلماسی
همسایگی و
توسعه ارتباطات
و مناسبات
با کشورهای
منطقه در دولت
سیزدهم، نقش
مهمی در ترانزیت
کالاهای کشورهای
منطقه‌ای و
فرامنطقه‌ای
و فعال کردن
دیپلماسی سیاسی
و اقتصادی ایران
در قفقاز ایفا
خواهد کرد**

**با راه‌اندازی قطعه
اول راه آهن چاه‌بهار -
زاهدان در محدوده
زاهدان - خاش ریلی،
اولین بندر اقیانوسی
کشور به شبکه ریلی
متصل می‌شود و
امکان ترانزیت کالا و
تردد های بین‌المللی
را در کریدور شمال -
جنوب فراهم می‌کند**

طول ۱۵۴ کیلومتر یکی از وعده‌های رئیس‌جمهور در سفر به این استان بود. عملیات احداث قطعه اول این مسیر ریلی از سال‌ها قبل آغاز شده بود، اما پس از حدود ۹ سال در ۲۳ خرداد ۱۴۰۲ اولین قطار مسافری در این مسیر ریلی به راه افتاد. راه آهن چاه‌بهار - زاهدان در راستای کریدور شمال - جنوب در قسمت شرقی کشور ایفای نقش می‌کند. با راه‌اندازی این پروژه ریلی، اولین بندر اقیانوسی کشور به شبکه ریلی متصل می‌شود و امکان ترانزیت کالا و تردد های بین‌المللی را در کریدور شمال - جنوب فراهم می‌کند.

اتصال بندر شهید بهشتی چاه‌بهار به‌عنوان تنها بندر اقیانوسی کشور به شبکه ریلی و کمک به توسعه سواحل مکران، اولین دستاورد افتتاح این مسیر ریلی خواهد بود، ضمن اینکه ساخت این مسیر ریلی اتصال کشورهای آسیای میانه و افغانستان به آب‌های آزاد اقیانوسی را از طریق ایران امکان‌پذیر می‌کند. با بهره‌برداری از راه آهن خاش - زاهدان امکان اتصال شهرستان خاش به شبکه ریلی سراسری فراهم شد. جابه‌جایی تعداد ۹۲۷ هزار نفر مسافر و ۲/۸ میلیون تن بار در سال اول بهره‌برداری و جابه‌جایی بیش از ۲ میلیون نفر مسافر و ۷/۷ میلیون تن بار در سال بیستم بهره‌برداری پیش‌بینی شده است.

♦ افتتاح راه آهن بستان‌آباد - خاوران (تبریز) بعد از ۲۲ سال

این مسیر ریلی به طول ۴۴ کیلومتر با هدف کاهش ۱۱۴ کیلومتر از طول مسیر اتصال مرکز شمال غرب به شبکه ریلی با اعتبار ۳ هزار میلیارد تومان طراحی و اجرا و در ۱۹ خرداد ۱۴۰۲ با حضور رئیس‌جمهور افتتاح شد. راه آهن دوخطه میانه- بستان‌آباد - خاوران به طول ۲۰۳ کیلومتر در ۱۰ قطعه با هدف کاهش مسیر ریلی از شمال غرب به مرکز کشور طراحی و اجرا شده که حداقل فاصله میانه تا بستان‌آباد به طول ۱۳۲ کیلومتر در سال‌های گذشته ساخته شده است. با افتتاح مسیر بستان‌آباد - خاوران علاوه بر افزایش ترانزیت کالا و مسافر از طریق ریل، کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و ارتقاء شاخص‌های حمل و نقل ریلی در منطقه را شاهد خواهیم بود. یکی از مهم‌ترین مزایای بهره‌برداری از راه آهن بستان‌آباد - خاوران کاهش ۴ ساعت

از زمان سفر با قطار از پایتخت به تبریز نسبت به مسیر ریلی موجود است که در حال حاضر ۱۲ ساعت زمان می‌برد.

خط آهن بستان‌آباد - خاوران اولین مسیر ریلی کشور است که از ابتدا دوخطه طراحی و اجرا شده است. احداث بزرگ‌ترین تونل دوخطه ریلی کشور در این محور به طول ۳ کیلومتر و بزرگ‌ترین پل قوسی دوخطه ریلی کشور به طول یک کیلومتر با ۲۰ دهانه ۵۰ متری و با ارتفاع ۴۰ متری ستون‌ها از ویژگی‌های بارز این خط آهن است. بهره‌مندی از توان و تخصص مهندسان ایرانی با استفاده از تولیدات داخلی در راه آهن بستان‌آباد - خاوران از ویژگی‌های این طرح است.

♦ اجرای ابرپروژه ریلی شرق کشور (بیرجند - یونسی)

با توجه به سیاست دولت سیزدهم در حوزه دیپلماسی منطقه‌ای و توسعه مناسبات اقتصادی و تجاری با همسایگان، اجرای خط ریلی شرق به‌عنوان یکی از اولویت‌های اصلی طرح‌های زیرساختی کشور مورد توجه دولت است.

راه آهن شرق کشور از بابت اتصال جنوب شرق به شمال شرق ایران دارای اهمیت است و چاه‌بهار را به سرخس متصل می‌کند و نقش مهمی در حمل و نقل مسافر و کالا و همچنین توسعه مبادلات تجاری با کشورهای همسایه به‌ویژه پاکستان و افغانستان دارد.

طول مسیر ریلی زاهدان - بیرجند - مشهد ۹۱۰ کیلومتر است که از این مقدار ۴۲۱ کیلومتر در جغرافیای استان خراسان جنوبی قرار دارد و اجرای طرح ریلی استان در ۱۳ قطعه تعریف شده است. مسیر حد فاصل بیرجند تا ایستگاه یونسی ۲۸۱ کیلومتر است.

اتصال بیرجند به ریل سراسری از مطالبات دیرینه مردم خراسان جنوبی به‌شمار می‌رود و به همین دلیل در دولت سیزدهم، تسریع در تأمین مالی راه آهن بیرجند - قاین - یونسی جزو مصوبات اولویت‌دار سفر استانی رئیس‌جمهور قرار گرفت و با پیگیری‌های انجام شده در دو سال گذشته، گشایش‌های خوبی در مورد تأمین اعتبار برای اجرای این طرح زیرساختی حاصل شده است.

راه آهن شرق کشور از بابت اتصال جنوب شرق به شمال شرق ایران دارای اهمیت است و چاه‌بهار را به سرخس متصل می‌کند و نقش مهمی در حمل و نقل مسافر و کالا و همچنین توسعه مبادلات تجاری با کشورهای همسایه به‌ویژه پاکستان و افغانستان دارد

♦ افتتاح راه آهن دوخطه رخس- چاه خاور- طبرکوه

افتتاح بخشی از خط دوم راه آهن بافق - یزد- زرین شهر و اردکان - ارژنگ به طول ۶۰ کیلومتر و خط دوم راه آهن اهواز - اندیمشک به طول ۷۰ کیلومتر از دیگر خطوط ریلی مورد بهره‌برداری در دولت سیزدهم است که در ۲۲ دی ۱۴۰۱ انجام شد. افتتاح راه آهن دوخطه رخس- چاه خاور- طبرکوه و خط دوم اردکان - ارژنگ مزایایی از جمله افزایش ظرفیت حمل بار از ۱۳ به ۳۰ میلیون تن در سال را برای استان یزد و شبکه ریلی کشور به همراه دارد. با توجه به اینکه استان یزد به عنوان قلب شبکه حمل و نقل ریلی کشور شناخته می‌شود، با افتتاح این دو پروژه به طول ۶۲ کیلومتر شاهد افزایش چشمگیر ظرفیت حمل و نقل ریلی بار از ۱۳ میلیون تن در سال به رقم‌های بالاتر خواهیم بود. از دیگر مزایای این طرح می‌توان به صرفه‌جویی سالیانه ۶۱۲ میلیارد تومان ناشی از کاهش مصرف سوخت اشاره کرد. این طرح در استان یزد ۴۱۵ نفر فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم را نیز ایجاد کرده است.

افتتاح راه آهن

دوخطه رخس-

چاه خاور- طبرکوه

و خط دوم اردکان

- ارژنگ مزایایی

از جمله افزایش

ظرفیت حمل بار از

۱۳ به ۳۰ میلیون

تن در سال را برای

استان یزد و شبکه

ریلی کشور به همراه

دارد

♦ تعیین تکلیف خط ریلی شلمچه - بصره پس از ۲۰ سال

خط ریلی شلمچه - بصره با وجود اهمیتی که از بُعد اقتصادی و گردشگری میان ایران و عراق در ۲۰ سال گذشته داشته و با وجود وعده‌ها، به دلایلی همچون حضور داعش در عراق و نبود اعتبار و عدم توافق با عراق برای واگذاری اراضی مورد نیاز، هیچ‌گاه مرحله اجرایی آن راه به جایی نبرده بود که در دو سال اخیر با توجه به رویکرد دولت سیزدهم در بحث دیپلماسی اقتصادی با همسایگان روند سریع‌تری به خود گرفته است.

در دو ماه اخیر، اراضی مورد نظر برای ساخت خط راه آهن شلمچه - بصره به منظور مین‌روبی در اختیار ایران قرار گرفته است و بنا بر اعلام وزیر راه و شهرسازی، تا دو سال آینده اجرای راه آهن مستقیم تهران - کربلا میسر خواهد شد.

♦ زیرسازی و روسازی محورهای ریلی کشور

راه آهن شیراز - بوشهر با ۵۰۰ کیلومتر طول در ۱۱ قطعه تعریف شده که دو قطعه

سخت این مسیر ریلی در استان بوشهر به طول ۲۵ کیلومتر قرار دارد. این قطعه از پروژه، ۱۰ تونل و ۹ دستگاه پل خاص دارد که موجب شده است از اهمیت خاصی برخوردار شود و تاکنون ۱۴/۸۶ کیلومتر از محور ریلی شیراز - بوشهر زیرسازی شده است.

زیرسازی محور ریلی رشت - کاسپین به طول ۱۶/۸ کیلومتر، زیرسازی محور ریلی گل گهر- شیراز و آنتنی داراب - زادمحمود به طول ۶/۵ کیلومتر، زیرسازی محور ریلی مبارکه - شهرکرد به طول ۱۲/۴ کیلومتر، روسازی محور ریلی یزد - اقلید به طول ۱۰/۹۸ کیلومتر و روسازی محور ریلی همدان - سنندج به طول ۱۸/۵۷ کیلومتر از دیگر اقداماتی است که در سال ۱۴۰۲ انجام شده است.

به طور کلی از آغاز به کار دولت سیزدهم تا پایان اردیبهشت سال جاری ۴۵۸ کیلومتر خط ریلی جدید به بهره‌برداری رسیده و ۱۸۰ کیلومتر از خطوط ریلی نیز بهسازی و بازسازی شده است.

**از آغاز به کار
دولت سیزدهم تا
پایان اردیبهشت
سال جاری ۴۵۸
کیلومتر خط ریلی
جدید به بهره‌برداری
رسیده و ۱۸۰
کیلومتر از خطوط
ریلی نیز بهسازی و
بازسازی شده است**

♦ افتتاح بندر خشک ریلی تهران (مرکز لجستیک آپرین)

افتتاح بندر خشک ریلی تهران به‌عنوان بزرگ‌ترین قطب وارداتی و صادراتی ریلی مرکز کشور از دیگر دستاوردهای دولت در این حوزه است. این مرکز با وسعت حدود ۵۵ هکتار در تقاطع کریدورهای بین‌المللی و ریلی شرق - غرب و شمال - جنوب در ۲۰ کیلومتری شهر تهران قرار دارد. ساخت این بندر خشک، جهشی در حوزه بار ریلی بین‌المللی محسوب می‌شود و ایجاد هاب‌های نظیر آپرین در مرکز کشور تأثیر شگرفی بر صادرات و واردات کشور خواهد داشت.

کاهش زمان ترخیص کالاهای وارداتی، کاهش مصرف سوخت، کاهش تولید آلاینده‌های زیست‌محیطی، کاهش زمان رسوب کالا در گمرک، انجام تشریفات کالاهای صادراتی در مجاورت پایتخت، اشتغال‌زایی و رونق تولید، از جمله مزایای این طرح راهبردی است.

♦ افتتاح پروژه مسیر رفت منطقه ۲ آزادراه تهران - شمال

مسیر رفت قطعه دوم آزادراه تهران - شمال به طول ۲۲ کیلومتر که دارای ۱۷

تونل و ۹ دستگاه پل است و آخرین تونل آن ۶/۵ کیلومتر طول دارد و بزرگ‌ترین تونل آزادراهی غرب آسیا محسوب می‌شود که در ۱۵ تیر ۱۴۰۲ توسط رئیس‌جمهور افتتاح شد.

با افتتاح این قطعه از آزادراه که عملیات احداث آن از سال ۱۳۹۶ آغاز شده بود، تردد از منطقه یک آزادراه از منتهی‌الیه بزرگراه آزادگان در منطقه ۲۲ تهران تا پل زنگوله در مازندران، از طریق مسیر آزادراهی انجام‌پذیر شده است.

برای احداث مسیر رفت منطقه ۲ آزادراه تهران - شمال، ۱۷ هزار میلیارد تومان هزینه شده و به نسبت جاده چالوس، ۵ کیلومتر از مسیر را کوتاه‌تر می‌کند. با بهره‌برداری از این مسیر، احتمال وقوع سوانح جاده‌ای به میزان قابل توجهی کاسته شده و سالانه ۱۲/۵ میلیون لیتر در مصرف سوخت صرفه‌جویی در پی خواهد داشت.

کاهش آلاینده‌ها به میزان ۵۱۱ تن در سال و همچنین کاهش استهلاک وسائل نقلیه عبوری، از دیگر پیامدهای مثبت این طرح است.

برای احداث مسیر رفت منطقه ۲

آزادراه تهران -

شمال، ۱۷ هزار

میلیارد تومان

هزینه شده و

به نسبت جاده

چالوس، ۵ کیلومتر

از مسیر را کوتاه‌تر

می‌کند

♦ افتتاح جاده ملی پاتاوه - دهدشت، پس از ۲۸ سال

جاده ملی پاتاوه به دهدشت که از مصوبات سفر سال ۱۳۷۳ مقام معظم رهبری به استان کهگیلویه و بویراحمد بوده و سال ۱۳۷۴ کلنگ‌زنی شد، جزو یکی از ۱۲ پروژه اولویت‌دار کشور محسوب می‌شد که در این سال‌ها به بوته فراموشی سپرده شد تا اینکه در دولت سیزدهم با رویکرد تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، این جاده مورد توجه قرار گرفت و با اقدامی جهادی و تأمین اعتبار لازم، طی دو سال گذشته تکمیل و آماده بهره‌برداری شد و در ۲۷ تیر امسال توسط رئیس‌جمهور افتتاح شد.

این طرح بزرگ ملی در ادامه محور اصلی شهرضا - سمیرم - بهبهان است که ارتباط استان‌های جنوب کشور از جمله خوزستان را به استان‌های مرکزی ایران برقرار می‌کند و نقطه ثقل و میانبر بین استان‌های قرارگرفته در کریدور شمال به جنوب کشور به حساب می‌آید. در این محور ترانزیتی ۱۳۶ کیلومتری، ۱۳ تونل به طول ۸۲۰۰ متر و تعداد ۱۸ دستگاه پل بزرگ با دهانه ۱۶ متری طراحی و اجرا شده است. کوتاه‌تر شدن مسیر اصفهان به بنادر جنوبی کشور و بهره‌مندی ساکنان بیش از ۴۰۰ روستای

محروم در دو شهرستان بویراحمد و کهگیلویه با جمعیتی افزون بر ۱۰۰ هزار نفر از نعمت راه مناسب، از جمله مزیت‌های این طرح ملی به‌شمار می‌رود.

♦ افتتاح ابرپروژه آزادراه شیراز-اصفهان

ابرپروژه آزادراه شیراز - اصفهان در ۶ قطعه به طول ۲۱۲ کیلومتر در مسیر شاهراه شمال - جنوب، ۲۰ مهر ۱۴۰۲ با حضور رئیس‌جمهور افتتاح و با بهره‌برداری از این طرح، علاوه بر مزیت‌هایی همچون کاهش مصرف سوخت، مسیر شیراز تا استان اصفهان و شهرهای مرکزی و شمال کشور ۱۳۵ کیلومتر کوتاه‌تر شد. عملیات اجرایی این پروژه که در سال ۱۳۸۹ آغاز شد، در مهر ۱۴۰۰ به پیشرفت ۸۵ درصدی رسیده بود و پس از تأمین اعتبار از سوی دولت به بهره‌برداری رسید و ارزش روز این پروژه بیش از ۲۵ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. این آزادراه در ۶ قطعه از دروازه ورودی شهر شیراز آغاز و تا ایزدخواست (اصفهان) ادامه دارد که قطعات ۱، ۲ و ۳ آن به طول ۱۰۷ کیلومتر حفاصل شهرهای سده تا ایزدخواست از مناطق سد ایزدخواست، کوه مروارید، روستای خسرو شیرین و رودخانه سفید می‌گذرد. مسیر فعلی شیراز به سمت اصفهان ۴۸۵ کیلومتر و مدت زمان سفر نیز ۵.۵ تا ۶ ساعت به طول می‌انجامد و با افتتاح آزادراه شیراز- اصفهان که برخلاف مسیر فعلی به شکل مستقیم است، طول مسیر ۱۳۵ کیلومتر کوتاه‌تر شد. در حقیقت مسیر فعلی تا ۲ ساعت کاهش می‌یابد. برنامه دولت این بوده که پس از افتتاح این مسیر با ادامه محور به سمت اتصال به بوشهر، شبکه کریدوری کشور از شمال از طریق مرکز کشور به دریا متصل کند.

♦ **بهره‌برداری از مرحله نخست آزادراه شهید سلیمانی (آزادراه شمالی کرج)** رئیس‌جمهور در دومین سفر به استان البرز، از طرح احداث کمربندی شمالی کرج و نیز پروژه پل بیلقان به‌عنوان بزرگ‌ترین پل غرب آسیا و پیچیده‌ترین عملیات مهندسی کشور بازدید کرد. کمربند شمالی کرج از انتهای آزادراه شهید همت، تقاطع جاده چالوس آغاز و به آزادراه کرج- قزوین منتهی می‌شود. این آزادراه که به طول حدود ۱۸ کیلومتر است، عملیات احداث آزاد راه شمالی

با بهره‌برداری از آزادراه شیراز- اصفهان، علاوه بر مزیت‌هایی همچون کاهش مصرف سوخت، مسیر شیراز تا استان اصفهان و شهرهای مرکزی و شمال کشور ۱۳۵ کیلومتر کوتاه‌تر شد

کرج که پس شهادت سردار سلیمانی به نام این شهید مزین شد در تیر ۱۳۹۵ آغاز شد و قرار بود سه سال بعد بهره‌برداری شود و اکنون حدود ۷۸ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. مرحله نخست این آزادراه به طول ۷/۶ کیلومتر از بخش میانی پروژه، در حد فاصل تقاطع طالقانی شمالی تا تقاطع بلوار انقلاب شمالی در جریان سفر رئیس‌جمهور به استان البرز مورد بهره‌برداری قرار گرفت. تکمیل قطعه نخست آزادراه شهید سلیمانی در مدت زمان ۲۰ ماه به صورت جهادی انجام شده است.

مرتفع‌ترین پیل

خاورمیانه به

ارتفاع ۱۳۶ متر و

به طول ۹۰۰ متر

روی رودخانه کرج

در آزادراه شهید

سلیمانی در حال

ساخت است. که

قرار است این پروژه

در سال ۱۴۰۳

به‌طور کامل تکمیل

شود

با تکمیل تمامی مراحل این پروژه که در واقع مکمل و ادامه آزادراه همت در استان البرز است، بیش از ۴۰ درصد از ترافیک ورودی به البرز کاهش می‌یابد. پیل بیلقان نیز بر پایه سامانه کابلی اکسترادوز با بیشینه دهانه ۱۷۶ متر و بلندترین ارتفاع پایه ۱۳۶ متر در حال احداث است. طول کل پیل ۱۰۵۰ متر، ارتفاع سازه فولادی آن از راس ۳۲ متر و عرض آن ۳۸ متر است. پیشرفت فیزیکی این پیل تا سال ۱۴۰۱ حدود ۲۳ درصد بود که بر اساس برنامه دولت مردمی برای تکمیل طرح‌های اولویت‌دار، اکنون به بیش از ۶۲ درصد رسیده است. این پروژه به علل مختلف مانند کمبود اعتبار و وجود املاک معارض سه سال با تعطیلی و رکود مواجه شد تا اینکه پس از سفر فروردین ۱۴۰۱ رئیس‌جمهور به استان البرز اعتبار مورد نیاز تکمیل آزادراه شهید سلیمانی حدود ۷۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد. در این سفر ۳۵ هزار میلیارد ریال از محل اعتبارات ملی برای تکمیل آزادراه شهید سلیمانی تصویب شد و مابقی آنها از سوی مدیریت شهری کرج پرداخت خواهد می‌شود. مرتفع‌ترین پیل خاورمیانه به ارتفاع ۱۳۶ متر و به طول ۹۰۰ متر روی رودخانه کرج در این آزادراه در حال ساخت است. که قرار است این پروژه در سال ۱۴۰۳ به‌طور کامل تکمیل شود.

♦ افتتاح آزادراه منجیل - رودبار

هم‌زمان با سفر معاون اجرایی رئیس‌جمهور و وزیر راه و شهرسازی به استان گیلان، آزادراه منجیل- رودبار به طول ۸/۲ کیلومتر افتتاح شد. این آزادراه به‌عنوان سومین وعده دولت در افتتاح مسیرهای آزادراهی کشور پس از افتتاح آزادراه شیراز- اصفهان به‌عنوان طولانی‌ترین و منطقه دو آزادراه تهران- شمال به‌عنوان سخت‌ترین پروژه‌های آزادراهی کشور محسوب می‌شود. آزادراه منجیل- رودبار بخشی از آزادراه

قزوین- رشت است و بهره‌برداری از آخرین بخش این آزادراه، موجب رفع گلوگاه ترافیکی بین پایتخت و استان گیلان است.

پس از گذشت ۱۲ سال، اکنون با افتتاح آن هموطنان می‌توانند به راحتی از این مسیر عبور کنند. این آزادراه به دلیل واقع شدن در منطقه کوهستانی سرتاسر پل و تونل و دیوارسازی است و به دلیل عبور بخشی از محور از مناطق مسکونی و لزوم حفظ بافت منطقه با پیچیدگی‌هایی همراه بوده است. همچنین، اعتبار هزینه شده برای ساخت این آزادراه ۲۰ هزار میلیارد ریال و ارزش روز آن معادل ۵۵ هزار میلیارد ریال است.

♦ بهره‌برداری رسمی از مترو شهر جدید پرند

رئیس‌جمهور با طی مسیر ایستگاه فرودگاه امام خمینی (ره) تا شهر جدید پرند، از متروی این شهر به صورت رسمی بهره‌برداری کرد. این طرح که با پیشرفت ۳۰ درصدی تحویل دولت سیزدهم شده بود، با اعتباری بیش از ۷۵۰ میلیارد تومان از محل اعتبارات وزارت راه و شهرسازی و ۲۰۰ میلیارد تومان از محل بودجه‌های عمومی دولت تأمین اعتبار و تکمیل شد.

با بهره‌برداری از این خط شهروندان می‌توانند از تجربه‌شان تا پرند و بالعکس را مستقیم و با مترو طی کنند.

مطالعات پروژه خط مترو تهران - پرند در سال ۱۳۸۴ از سوی وزارت راه و شهرسازی آغاز شد. عملیات اجرایی این پروژه سال ۱۳۹۰ شروع شد و در سال ۱۳۹۱ اجرای کل طرح به شهرداری تهران واگذار شد. بخشی از این طرح در محدوده حد فاصل ایستگاه شاهد تا شهر آفتاب به طول چهار کیلومتر در ابتدای سال ۱۳۹۵ و بخش دیگر از ایستگاه شهر آفتاب تا فرودگاه امام خمینی (ره) به طول ۲۶ کیلومتر در مرداد ۱۳۹۶ تکمیل و مورد بهره‌برداری قرار گرفت، اما قطعه دوم پروژه متروی شهر جدید پرند به طول ۱۹ کیلومتر از فرودگاه امام خمینی (ره) تا شهر جدید پرند به دلیل محدودیت‌های مالی و سایر مشکلات متوقف ماند.

رئیس‌جمهور آذر ۱۴۰۱ در سفر یک‌روزه خود به شهرستان رباط کریم، از روند احداث خط مترو شهر جدید پرند بازدید کرد. دکتر رئیسی همچنین در فروردین ۱۴۰۲ در

آزادراه منجیل
- رودبار به دلیل
واقع شدن در
منطقه کوهستانی
سرتاسر پل و تونل و
دیوارسازی است و
به دلیل عبور بخشی
از محور از مناطق
مسکونی و لزوم
حفظ بافت منطقه
با پیچیدگی‌هایی
همراه بوده است

سفر به رباط کریم به مسئولان دستور داد تا هرچه سریع‌تر موانع تکمیل خط مترو برداشته شود.

ایستگاه شهرپرنده در واقع آخرین ایستگاه در توسعه جنوبی خط یک محسوب می‌شود که هدف اصلی آن دسترسی و اتصال شهر جدید پرنده به شبکه سراسری متروی تهران و ارائه سرویس حمل و نقل به مسافران شهر جدید پرنده و مناطق اطراف است.

به طور کلی اهم اقدامات انجام شده در زمینه توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل کشور در دولت سیزدهم کشور عبارتند از:

- ◆ بهره‌برداری از ۳۵۰ کیلومتر خطوط اصلی ریلی (خاش- زاهدان، همدان- سنندج و بستان‌آباد- خاوران) و افزایش ۱۹۴ درصدی بهره‌برداری خطوط اصلی ریلی در دو سال اول دولت سیزدهم نسبت به دوره متناظر در دولت قبل
- ◆ احداث ۱۸۳۷ کیلومتر بزرگراه و راه اصلی (افزایش ۱۳ درصدی احداث بزرگراه و راه اصلی در دو سال اول دولت سیزدهم نسبت به دوره متناظر در دولت قبل)
- ◆ احداث ۳۵۰ کیلومتر آزادراه (افزایش ۳۴/۵ درصدی احداث آزادراه در دو سال اول دولت سیزدهم نسبت به دوره متناظر در دولت قبل)
- ◆ احداث و آسفالت ۶۸۶۷ کیلومتر راه‌های روستایی بالای ۲۰ خانوار (افزایش ۳۸ درصدی نسبت به عملکرد دولت قبل (عملکرد مشابه در دولت دوازدهم ۴۹۶۸ کیلومتر))
- ◆ افزایش ۵۰ فروند به ناوگان هوایی کشور
- ◆ افزایش ۸۲ درصدی توسعه و نوسازی ناوگان ریلی از شروع دولت تا پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ در مقایسه با مدت مشابه در دولت دوازدهم (توسعه و نوسازی ۳۹۴۱ دستگاه ناوگان ریلی)
- ◆ افزایش ۲۲ میلیون تن به ظرفیت اسمی بنادر بازرگانی کشور نسبت به ابتدای سال ۱۴۰۰ (۲۸۶ میلیون تن)
- ◆ سیر نخستین رام قطار ترانزیتی از شاخه شرقی کریدور شمال- جنوب از مبدا کشور روسیه به مقصد کشور هند در تیر ماه ۱۴۰۱ و فعال‌سازی این کریدور
- ◆ راه اندازی خط کشتیرانی بندر عباس- مصرته لیبی

ایستگاه شهرپرنده

در واقع آخرین

ایستگاه در توسعه

جنوبی خط یک

محسوب می‌شود

که هدف اصلی آن

دسترسی و اتصال

شهر جدید پرنده

به شبکه سراسری

متروی تهران و ارائه

سرویس حمل و

نقل به مسافران

شهر جدید پرنده و

مناطق اطراف است

۴. حوزه صنعت و اقتصاد دانش بنیان

♦ **افتتاح کارخانه فولاد زمزم ۳ (بزرگ‌ترین تولیدکننده آهن اسفنجی کشور)**
کارخانه زمزم ۳ در زمینی به مساحت ۲۱ هکتار ساخته شد و در احداث آن بیش از ۶۰ درصد از توانمندی‌های تولیدکنندگان داخلی از جمله شرکت‌های دانش بنیان ایرانی بهره‌گرفته شد. برای احداث این کارخانه در مجموع ۱۵۱ میلیون یورو سرمایه‌گذاری شده است. کارخانه زمزم ۳ که بزرگ‌ترین تولیدکننده آهن اسفنجی در کشور و یکی از بزرگ‌ترین واحدها در غرب آسیاست، در زیرمجموعه شرکت فولاد خوزستان احداث و راه‌اندازی شده است.

♦ **افتتاح کارخانه فولاد آتیه خاورمیانه**

طرح فولاد آتیه خاورمیانه اهواز با ظرفیت تولید ۶۰۰ هزار تن اجرا شده و محصول تولیدی آن، ورق‌های فولادی گرم است. ارزش سرمایه‌گذاری این طرح ۵۰ هزار میلیارد ریال است. احداث کارخانه فولاد آتیه خاورمیانه در مرحله اول برای تولید ۳۶۰ هزار تن نورد ورق عریض از سال ۱۳۹۹ آغاز شد و در مرحله دوم که با ساخت کوره دوم تکمیل خواهد شد، ظرفیت تولید به ۶۰۰ هزار تن در سال می‌رسد.

♦ **تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام**

تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، یکی از اولویت‌های مهم دولت مردمی و شخص رئیس‌جمهور برای آبادانی و پیشرفت ایران اسلامی بود که بارها بر آن تأکید کردند و ثمرات خوبی هم در رشد تولید داخلی و ایجاد اشتغال داشته است. براساس آخرین آمارها، حدود ۹ هزار واحد اقتصادی نیمه‌تعطیل در کشور تاکنون راه‌اندازی شده و

موجب ایجاد اشتغال چشمگیر در کشور شده است.

♦ ساماندهی وضعیت تولید و عرضه خودرو

به دنبال نابسامانی‌هایی که در حوزه تولید و عرضه خودرو طی سال‌های گذشته وجود داشت، اسفند ۱۴۰۰ رئیس‌جمهور پس از بازدید سرزده‌ای که از یکی از خودروسازی‌های کشور داشت ۸ دستور در حوزه تولید و عرضه خودرو صادر کرد و بر این اساس وزارت صمت مکلف به اصلاح وضع تولید و عرضه خودرو شد. وزارت صمت بلافاصله با هدف تحقق دستورهای رئیس‌جمهور اقداماتی را برای بهبود وضع تولید و عرضه خودرو آغاز کرد و ۳ گام را طی سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۴ با عناوین «تثبیت جریان تولید»، «طراحی و توسعه بن‌سازه‌های بومی متنوع همراه با اصلاحات ساختاری در معماری خودروسازی و قطعه‌سازی کشور»، «رسوخ به بازارهای جهانی» تعریف کرد. در گام اول با عنوان «تثبیت جریان تولید و آماده‌سازی و احیای ظرفیت‌های موجود» که بازه زمانی تحقق آن ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ تعریف شده بود، ۴ برنامه حل مسائل و اصلاح ساختار بنگاه‌ها، بالفعل کردن ظرفیت‌های موجود، دستیابی به ترکیب مناسب تولید، تعریف و آغاز پروژه‌های سرمایه‌گذاری را تعیین کرد و پیرو این اقدامات وزارت صمت در اواسط سال ۱۴۰۱ اعلام کرد «قرعه‌کشی خودرو تا پایان سال ۱۴۰۱ حذف می‌شود» که این اتفاق نیز افتاد و از اسفند سال ۱۴۰۱ نام‌نویسی برای عرضه خودرو از طریق سامانه یکپارچه براساس نوبت‌دهی آغاز شد.

این اقدامات باعث شد با وجود تحریم‌های ظالمانه، کشورمان رتبه ۱۴ تولید خودرو را در دنیا در سال ۲۰۲۲ میلادی کسب کند و در بین ۲۰ کشور برتر تولیدکننده خودرو در جهان، بیشترین رشد تولید را نسبت به سال ۲۰۲۱ داشته باشد. افزایش چشمگیر میزان تولید خودرو (براساس آمار وزارت صمت، تولید خودروی سواری در خرداد ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۹ درصد افزایش داشت).

همچنین در سال ۱۴۰۲ حدود ۱ میلیون و ۳۴۰ هزار دستگاه خودرو تولید شد که در مقایسه با سال ۱۴۰۱، افزایش ۶ درصدی را نشان می‌دهد. این بخش در سال ۱۴۰۱ با تولید ۱ میلیون و ۷۶ هزار خودرو نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد ۳۶ درصدی داشت.

در سال ۱۴۰۲
حدود ۱ میلیون
و ۳۴۰ هزار
دستگاه خودرو
تولید شد که در
مقایسه با سال
۱۴۰۱، افزایش
۶ درصدی را
نشان می‌دهد

♦ توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان

یکی از شعارها و برنامه‌های دولت، حمایت و تقویت اقتصاد دانش‌بنیان به منظور بی‌اثرسازی تحریم‌ها و همچنین وابستگی نداشتن کشور به اقتصاد تک‌محصولی است. این شعار و برنامه به طور ویژه با پیگیری‌ها و توجه رئیس‌جمهور به جوان‌گرایی و بهره‌گیری از استعدادها و نخبگانی کشور با رشد چشمگیر شرکت‌های دانش‌بنیان در ۲ سال فعالیت دولت تحقق یافت.

براساس آمارها، با رویکردهای دولت، شرکت‌های دانش‌بنیان روند رو به رشدی داشتند، به طوری که از ۶۶۳۲ شرکت در سال ۱۴۰۰ به ۸۲۶۰ شرکت در سال ۱۴۰۱ رسید. این روند در سال ۱۴۰۲ نیز افزایشی بود، به گونه‌ای که تا نیمه سال ۱۴۰۲ به ۸۸۳۱ شرکت رسید. همچنین بنا به گزارش معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، با دستاوردهای نوآورانه شرکت‌های دانش‌بنیان، رتبه ایران در حوزه نوآوری ۷ پله صعود کرد.

در تداوم حمایت دولت از شرکت‌های دانش‌بنیان در سال ۱۴۰۲، شبکه بانکی بیش از ۲۳۳ هزار میلیارد تومان تسهیلات به این شرکت‌ها پرداخت که نسبت به سال قبل از آن رشد ۶۱ درصدی را نشان می‌دهد. برای حمایت از «شرکت‌های دانش‌بنیان» در سال ۱۴۰۳ نیز در قالب قانون بودجه سال جاری، شبکه بانکی مکلف شده به میزان ۳/۲ هزار میلیارد تومان از طریق صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست‌جمهوری تسهیلات قرض‌الحسنه در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار دهد؛ البته این ارقام جدای از تسهیلات عادی است که همچون سنوات گذشته به شرکت‌ها پرداخت می‌شد.

سایر اقدامات حمایتی دولت در این زمینه به شرح زیر بوده است:

- ♦ توسعه بازار بین‌المللی محصولات و خدمات دانش‌بنیان و خلاق با معادل ریالی حمایت‌های انجام‌شده از مرداد ۱۴۰۰ تا مرداد ۱۴۰۱ برابر با ۲۶/۶۰۸/۰۰۰/۰۰۰ با ۱۱۷/۸۶۰/۴۷۵/۶۱۰.
- ♦ افزایش ۴۳۵ درصدی تعداد شرکت‌های صادراتی برای حمایت از صادرات دانش‌بنیان‌ها از ابتدای دولت مردمی تاکنون.
- ♦ افتتاح مراکز توسعه بازار بین‌المللی محصولات و خدمات دانش‌بنیان و خلاق در خارج از کشور، افتتاح خانه نوآوری و فناوری در کنیا، افتتاح خانه نوآوری

براساس آمارها،

با رویکردهای

دولت، شرکت‌های

دانش‌بنیان روند رو

به رشدی داشتند،

به طوری که از ۶۶۳۲

شرکت در سال

۱۴۰۰ به ۸۲۶۰

شرکت در سال

۱۴۰۱ رسید

- ♦ و فناوری در ترکیه، افتتاح خانه نوآوری و فناوری در ازبکستان، افتتاح مرکز نمایشگاهی ایران در اوگاندا.
- ♦ افزایش ۱۴۸ درصدی پروژه‌های تحقیقاتی مشترک بین‌المللی با هدف توسعه همکاری‌های فناورانه بین‌المللی از ابتدای دولت مردمی تا اسفند ۱۴۰۲.
- ♦ بستن ۷۵۱ قرارداد وزارت نفت با شرکت‌های دانش‌بنیان و ۸۱ طرح علمی/ تحقیقاتی با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مجموعاً به ارزش بالغ بر ۴۵۰ میلیون دلار و ۹/۵ همت.
- ♦ افزایش تعداد کل شرکت‌های دانش‌بنیان از ۶۴۷۴ شرکت در سال ۱۴۰۰ به ۹۲۱۵ شرکت.
- ♦ اعطای ۱۱۴۰ مورد اعتبار مالیاتی (معافیت از پرداخت حق بیمه قراردادها) به شرکت‌های دانش‌بنیان.
- ♦ حمایت مالیاتی از ۱۰۹۸ شرکت دانش‌بنیان با توجه به مصادیق فعالیت‌های دانش‌بنیان در سامانه یکپارچه مالیاتی و تقسیم حداکثری بدهی شرکت‌های دانش‌بنیان.
- ♦ تأسیس ۲۳ شرکت دانش‌بنیان در حوزه فناوری‌های نوظهور در کشور (افزایش ضریب نوآوری) با متخصصان بازگشتی.
- ♦ پرداخت ۲۱۱۸۶ فقره تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان در یازده ماهه سال ۱۴۰۲.

افزایش ۱۴۸

درصدی

پروژه‌های

تحقیقاتی

مشترک

بین‌المللی با

هدف توسعه

همکاری‌های

فناورانه

بین‌المللی از

ابتدای دولت

مردمی تا

اسفند ۱۴۰۲

مقایسه تسهیلات اعطایی به شرکت‌های دانش‌بنیان در ۵ سال گذشته

سال	تعداد (فقره)	ارزش (هزارمیلیاردریال)	رشد (درصد)
۱۳۹۹	۹۷۱	۳۲۱	۱۳۳
۱۴۰۰	۱۳۶۲	۶۶۹	۱۰۸
۱۴۰۱	۲۱۱۳	۱۷۷۴	۱۶۵
یازده ماهه سال ۱۴۰۲	۲۱۱۸۶	۲۲۹۰	۶۱

۵. حوزه تولید برق و نیروگاه ♦ رفع ناترازی در تولید و تأمین برق

صنعت برق جزو صنایع زیربنایی است که چرخ‌های اقتصادی و تأمین رفاه اجتماعی به پشتوانه آن به حرکت درمی‌آید. امروز بی‌تردید حرکت در مسیر خودکفایی با تکیه بر سند تحول دولت و همچنین تجربیات و دانش متخصصان صنعت برق بدون وابستگی به خارج، نقش مهمی در پیشرفت و بالندگی این صنعت داشته است. تأکید رئیس‌جمهور بر افزایش ظرفیت شبکه برق موجب شد وزارت نیرو در اقدامی کم‌سابقه تولید برق را تا ۳۵ هزار مگاوات ظرفیت در دستور کار قرار دهد. مقایسه آمار ساخت نیروگاه طی سال ابتدایی دولت سیزدهم با کل عملکرد دولت یازدهم و دوازدهم بیانگر آن است که فقط در ۱ سال دولت سیزدهم «معادل ۸۰ درصد کل دولت دوازدهم» و «۷۰ درصد کل دولت یازدهم» ظرفیت تولید برق افزایش یافته است. رفع خاموشی‌های مکرر در حوزه خانگی و صنعتی، از دستاوردهای بزرگ این طرح بود.

در ابتدای شروع کار، دولت سیزدهم با ناترازی در حوزه‌های مختلف روبه‌رو بود، به طوری که ناترازی موجود در شبکه برق، دوره‌ای از خاموشی‌ها در تابستان ۱۴۰۰ را رقم زد. دولت سیزدهم برای جبران این کاستی طرحی را با ۲ رویکرد در دستور کار قرار داد: یکی ساخت نیروگاه‌ها و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های نیروگاه‌های موجود و دیگری اصلاح در مدیریت مصرف. اقدامات دولت نتایج چشمگیری در پی داشت و منجر به عبور بدون خاموشی کشور در تابستان ۱۴۰۱ و کاهش ۳/۵ درصدی مصرف برق در بخش خانگی شد. ناترازی در این بازه حدود ۱۵ هزار مگاوات بود و در صورت انجام ندادن اقدامات جبرانی دولت، ناترازی‌ها به رقم ۲۰ هزار مگاوات، معادل ۶ ساعت خاموشی در تمام بخش‌ها،

**مقایسه آمار
ساخت نیروگاه
طی سال ابتدایی
دولت سیزدهم
با کل عملکرد
دولت یازدهم و
دوازدهم بیانگر
آن است که فقط
در ۱ سال دولت
سیزدهم «معادل
۸۰ درصد کل دولت
دوازدهم» و «۷۰
درصد کل دولت
یازدهم» ظرفیت
تولید برق افزایش
یافته است**

می‌رسید. میزان برقی که دولت طی ۲ سال در ۱۴۰۱ وارد مدار ساخت (۷ هزار مگاوات) تقریباً معادل میزان برقی بود که طی ۸ سال از سال ۱۳۹۲ وارد مدار شده بود. نکته توجه‌برانگیز اینکه خاموشی نداشتن در بخش خانگی به بهای قطع برق مصرفی صنایع تمام نشد، به طوری که برق تحویلی به صنایع در سال ۱۴۰۲ بدون محدودیت تأمین شد و رشد ۲۶ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ داشت. میزان انرژی تحویلی به صنعت فولاد نسبت به سال ۱۴۰۱ معادل ۱۷ درصد رشد و نسبت به سال ۱۴۰۰ معادل ۳۱ درصد رشد داشت. همچنین میزان انرژی تحویلی به صنعت سیمان در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل معادل ۹ درصد و نسبت به سال ۱۴۰۰ معادل ۲۳ درصد رشد یافت. انرژی تحویلی به سایر فلزات در سال ۱۴۰۲ هم نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد ۱۱ درصدی و نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد ۲۴ درصدی داشت. میزان انرژی تحویلی به مشترکان در سال ۱۴۰۲ هم رشد ۱۳ درصدی نسبت به سال قبل و ۲۶ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ داشت.

سال ۱۴۰۲ در

تولید برق هسته‌ای

سال بسیار موفق

برای نیروگاه اتمی

بوشهر بود و در این

سال نیروگاه اتمی

بوشهر بیش از ۷/۶

میلیارد کیلووات

ساعت برق تولید

کرد

♦ رکوردشکنی ایران در تولید برق هسته‌ای

سال ۱۴۰۲ در تولید برق هسته‌ای سال بسیار موفق برای نیروگاه اتمی بوشهر بود و در این سال نیروگاه اتمی بوشهر بیش از ۷/۶ میلیارد کیلووات ساعت برق تولید کرد. این مسئله برای کشور افتخارآمیز است و برگ زرینی محسوب می‌شود و حد نصاب تازه‌ای در بهره‌برداری از این نیروگاه را به ثبت رسانید.

♦ انتقال و تبادل انرژی

در چهارچوب سیاست همسایگی مبنی بر به‌کارگیری همه ظرفیت‌ها برای توسعه روابط با کشورهای مختلف، ارتقای ظرفیت تبادل برق با کشورهای همسایه در دولت برنامه‌ریزی شد. در این زمینه، ارتقای ظرفیت تبادل برق با پاکستان در دستور کار قرار گرفت و رکورد توسعه ظرفیت در کمترین زمان ممکن شکسته شد. این طرح، یک خط انتقال دومداره باندل دوتایی به طول ۸۰ کیلومتر است که ۵۰ کیلومتر آن در داخل ایران است و در این پروژه به طول ۸۰ کیلومتر اجرا شده و با ولتاژ ۱۳۲ کیلوولت برقرار می‌شود.

۶. حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

♦ حرکت از دولت الکترونیک به دولت هوشمند

یکی از اهداف و آرزوهای دیرینه در حوزه خدمات هوشمند در کشور، ایجاد یک پنجره واحد برای خدمات‌رسانی هوشمند دولت بوده است. تحقق این هدف سال‌های زیادی به طول انجامید تا سرانجام در دولت سیزدهم با تأکید و پیگیری رئیس‌جمهور به نتیجه رسید. تفاوت بین دولت الکترونیک و دولت هوشمند بسیار ظریف و نوع نگرش در این دو متفاوت است. در دولت الکترونیک استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای تسریع در امور مورد نظر دولتمردان قرار می‌گیرد، در حالی که در دولت هوشمند تلاش می‌شود تا همه زیرساخت‌های اساسی، هوشمندی ذاتی داشته باشند. در دولت سیزدهم تلاش شد دولت الکترونیک به سمت هوشمندی برود که در این راه به توفیقاتی نیز دست یافت که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

- ♦ پیشرفت ۷۴ درصدی شناسایی و احصای خدمات دارای قابلیت الکترونیکی شدن؛
- ♦ الکترونیکی کردن صدور مجوزها از طریق راه‌اندازی درگاه ملی مجوزها و فراهم شدن امکان صدور ۹۷ درصد مجوزهای کسب‌وکار در بستر درگاه ملی مجوزها؛
- ♦ تکمیل و بهره‌برداری شبکه ملی اطلاعات به‌عنوان زیرساخت فضای مجازی کشور (پیشرفت از ۲۳ درصد در ابتدای دولت سیزدهم به ۶۷ درصد در اسفند ۱۴۰۲)؛
- ♦ نصب و بهره‌برداری از سامانه الکترونیک تعیین صلاحیت و بازنگری و تعیین مشاغل حساس حدود ۲۰ دستگاه؛
- ♦ هوشمندسازی نظام مدیریت محیط‌زیست کشور و افزایش توان و دقت پایش عرصه‌های تحت مدیریت با اجرای مدیریت هوشمند مناطق به میزان ۴۶۰ هزار هکتار.

♦ ارتقای ۶ پله‌ای ایران در حوزه توسعه ارتباطات

مهم‌ترین شاخص ارزیابی توسعه ارتباطات در کشورها، شاخص اتحادیه بین‌المللی مخابرات (IDI) است که براساس ارزیابی‌های این اتحادیه در دو بخش پوشش فراگیر و کیفیت ارتباطات و میزان استفاده مردم از زیرساخت‌های ارتباطی، کشور رشد ۴۷ درصدی و ارتقای ۶ رتبه‌ای داشته است.

♦ آماده‌سازی ۵۰۰ خدمت دولتی هوشمندشده

نزدیک به ۱۲ درصد خدمات‌رسانی دولت یعنی حدود ۵۰۰ خدمت، هوشمندشده

نزدیک به

۱۲ درصد

خدمات‌رسانی

دولت یعنی حدود

۵۰۰ خدمت،

هوشمندشده است

و مطابق برنامه‌های

پیش‌بینی‌شده در

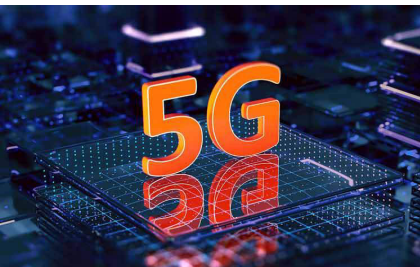
سال جاری باید این

خدمات دو برابر

شود

است و مطابق برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در سال جاری باید این خدمات دو برابر شود.

- ♦ افزایش سهم اقتصاد رقمی (دیجیتال) از تولید ناخالص به بیش از ۷ درصد
- ♦ افزایش سهم اقتصاد رقمی جزو موضوعاتی بود که از همان ابتدا دولت بر آن تأکید داشت. به همین منظور سهم اقتصاد رقمی از تولید ناخالص ملی در ابتدای دولت ۶.۴ درصد بود که در حال حاضر این سهم به ۷.۹ درصد رسیده است.

افزایش کیفیت

وسرعت

اینترنت با

راه‌اندازی ۸۴۰

سایت نسل

پنجم تلفن

همراه در دولت

سیزدهم، یکی

دیگر از خدمات

و دستاوردهای

وزارت ارتباطات

و فناوری

اطلاعات بوده

است

♦ افزایش زیرساخت‌های نسل پنجم تلفن همراه

با توجه به اینکه سرعت و کیفیت اینترنت همواره اهمیت زیادی داشته است، نسل پنجم تلفن همراه از جدیدترین نسل‌های تلفن همراه است که سرعت مناسبی دارد و به صورت عملی حداکثر سرعتی که در این نسل اجرا می‌شود ۱ تا ۳ گیگاهرتز است. با توجه به اینکه این موضوع برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اهمیت زیادی دارد، افزایش کیفیت و سرعت اینترنت با راه‌اندازی ۸۴۰ سایت نسل پنجم تلفن همراه در دولت سیزدهم، یکی دیگر از خدمات و دستاوردهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات بوده است.

♦ اتصال ۷/۵ میلیون خانوار به شبکه فیبر نوری و ۶ هزار روستای جدید به اینترنت پرسرعت

به منظور افزایش سرعت اینترنت، طرحی به نام فیبر نوری منازل و کسب‌وکارها در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات آغاز شد. امروز آمار پوشش فیبر نوری در کشور به ۷/۵ میلیون خانوار یعنی حدود ۲۵ میلیون نفر می‌رسد و برنامه این است که در سال جاری به دست کم ۱۴ میلیون خانوار برسد، به طوری که دوسوم شهرهای کشور زیر پوشش فیبر نوری قرار بگیرند. اجرای این پروژه می‌تواند زیرساخت ارتباطات کشور را تا دهه‌های آینده تأمین کند و به دلیل اهمیت زیاد آن، در قانون بودجه و برنامه هفتم توسعه قید شده است؛ بنابراین اجرای طرح فیبر نوری منازل و کسب‌وکارها برای وزارت ارتباطات و تمام دستگاه‌ها یک تکلیف است.

♦ پیشرفت شبکه ملی اطلاعات به ۶۰ درصد

شبکه ملی اطلاعات در ابتدای دولت و در حدود ۱ دهه فعالیت گذشته، حدود ۲۰ درصد پیشرفت داشت، اما اکنون با گذشت ۳ سال از عمر دولت به حدود ۶۰ درصد

رسیده و اکنون تمرکز بر افزایش کیفیت و بومی‌سازی تجهیزات است.

♦ بهبود ظرفیت هسته شبکه ملی اطلاعات

در سال ۱۴۰۲ شاخص‌های شبکه مادر مخابراتی که هسته شبکه ملی اطلاعات است، بهبود چشمگیری یافت. رشد ۵۴ درصدی ظرفیت پهنای باند شبکه انتقال کشور، رشد ۴۵ درصدی ظرفیت پهنای باند شبکه آی‌پی داخل کشور و همچنین نوسازی زیرساخت‌های نیرو و ایجاد ارتباطات چندگانه در مراکز زیرساختی، از گام‌های روبه‌جلو شرکت ارتباطات زیرساخت بود.

♦ توسعه حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات با فعالیت بیش از ۱۸۰۰ شرکت دانش‌بنیان

طبق آمار موجود، حوزه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و نرم‌افزار، حدود ۲۲ درصد شرکت‌های دانش‌بنیان را تشکیل می‌دهند؛ یعنی از ۸۷۰۰ شرکت دانش‌بنیان تقریباً بیش از ۱۸۰۰ شرکت در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات فعال هستند و اگر حوزه برق و الکترونیک و مخابرات را اضافه کنیم، این رقم به ۴۵ درصد شرکت‌های دانش‌بنیان خواهد رسید.

♦ اتصال ۷ هزار روستای جدید با بیش از ۲۰ خانوار به اینترنت

با آغاز به کار دولت سیزدهم، براساس معیارهایی که وزارت ارتباطات برای اتصال با کیفیت و پایدار روستاها به اینترنت در نظر داشت و با بررسی‌هایی که در این زمینه انجام داد، نزدیک به ۸ هزار روستا در کشور وجود داشتند که یا باید به اینترنت متصل می‌شدند یا زیرساخت‌های آن ارتقا می‌یافت تا دسترسی مردم تسهیل شود. روستاهای باقی‌مانده جزو روستاهایی بودند که اتصال آن‌ها به اینترنت با سختی‌هایی همراه بود. طبق آخرین آمار به‌دست آمده در پایان سال ۱۴۰۲ در دولت سیزدهم ۷ هزار روستا با بیش از ۲۰ خانوار به اینترنت با کیفیت متصل شدند. در این بین برخی از روستاهایی که کمتر از ۲۰ خانوار جمعیت داشتند و در این میان ۲ روستا با بیش از ۲۰ خانوار قرار داشتند نیز اتصالشان به اینترنت برقرار شد.

♦ پرتاب ۱۲ ماهواره به فضا

حوزه فضایی در دولت سیزدهم احیا و متحول شد، به طوری که از ابتدای فعالیت

از ۸۷۰۰ شرکت

دانش‌بنیان تقریباً

بیش از ۱۸۰۰

شرکت در حوزه

فناوری اطلاعات

و ارتباطات فعال

هستند و اگر حوزه

برق و الکترونیک

و مخابرات را

اضافه کنیم،

این رقم به ۴۵

درصد شرکت‌های

دانش‌بنیان خواهد

رسید

دولت تاکنون ۱۲ پرتاب ماهواره به فضا انجام شد که معادل ۱۲ سال پیش از آن است. آغاز ساخت بزرگ‌ترین پایگاه فضایی غرب آسیا در جمهوری اسلامی، یکی دیگر از دستاوردهای خوب فضایی در این حوزه است.

♦ رونمایی از پهپاد «مهاجر ۱۰» با قابلیت ۲۴ ساعت پرواز مداوم و شعاع عملیاتی ۲ هزار کیلومتری

رئیس‌جمهور به مناسبت روز «صنعت دفاعی» ضمن بازدید از نمایشگاه آخرین دستاوردهای صنایع دفاعی کشور، از پهپاد مهاجر ۱۰ با بیشینه مداومت پروازی ۲۴ ساعت در ارتفاع ۷ هزار متری با شعاع عملیاتی ۲ هزار کیلومتری رونمایی کرد. ظرفیت سوخت پهپاد مهاجر ۱۰ به مقدار ۴۵۰ لیتر و بیشینه وزن محموله آن ۳۰۰ کیلوگرم است. حداکثر سرعت این پهپاد ۲۱۰ کیلومتر بر ساعت است و قابلیت حمل انواع مهمات و بمب‌های قائم و الماس و دستواره را دارد و مجهز به سامانه‌های جنگ الکترونیک و اشراف اطلاعاتی است.

از ابتدای
فعالیت دولت
تاکنون ۱۲
پرتاب ماهواره
به فضا انجام
شد که معادل
۱۲ سال پیش
از آن است

♦ ساخت و تزریق موفق ماهواره ایرانی «نور ۳» به مدار ۴۵۰ کیلومتری زمین

موفقیت ملی ساخت و تزریق موفقیت‌آمیز ماهواره ایرانی نور ۳ به مدار ۴۵۰ کیلومتری زمین با ماهواره بر ایرانی قاصد، حاصل توجه دولت مردمی به صنعت فضایی و نشانه دیگری از ناکارآمدی تحریم و تهدید دشمن مقابل عزم و اراده متخصصان و دانشمندان کشور است. این موفقیت ملی، تجلی باور «ما می‌توانیم» و حاصل توجه دولت مردمی به صنعت فضایی بوده است.

۷. حوزه کشاورزی و امنیت غذایی

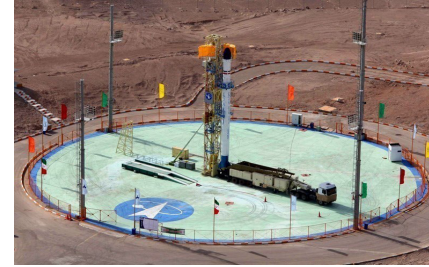
همواره مقام معظم رهبری بر مقوله امنیت غذایی، به‌ویژه خودکفایی گندم و ذرت

و نهاده‌های دامی، تأکید داشته‌اند، به گونه‌ای که این مسئله جایگاهی کمتر از پیشرفت صنعتی کشور از منظر معظم له ندارد.

دولت سیزدهم در شرایطی شروع به کار کرد که امنیت غذایی و وضع تأمین کالاهای اساسی در اوضاع مخاطره‌آمیزی قرار داشت. در پایان خرداد ۱۴۰۰ در زمینه تأمین روغن خام کشور، بیش از ۱ میلیون تن کسری وجود داشت. در زمینه تأمین شکر بیش از ۶۰۰ هزار تن کسری وجود داشت و ۱/۳ میلیون تن نیز برای تأمین برنج کمبود به چشم می‌خورد. در اواخر دولت گذشته، کسری گندم کشور هم ۶/۷ میلیون تن و نهاده‌های دامی ۱۲/۸ میلیون تن بود؛ بنابراین تکمیل ذخایر کالاهای راهبردی و تأمین امنیت غذایی، به‌ویژه خودکفایی در تولید گندم، از ابتدای کار دولت سیزدهم جزو دغدغه‌های اصلی دولت بود که از رهگذر سیاست‌های حمایتی از کشاورزان در تولید گندم و با اقداماتی همچون افزایش قیمت خرید تضمینی گندم، اجرای کشت قراردادی، جهش تولید در دیم‌زارها و تشویق کشاورزان به کشت گندم پیگیری شد، به گونه‌ای که برآثر تلاش‌های دولت پس از گذشت ۲ تا ۲/۵ سال، کشور در تولید گندم به خودکفایی رسید. دولت برای حمایت از کشاورزان و افزایش تولید داخلی، قیمت خرید گندم را حتی بیش از نرخ جهانی تعیین کرد.

میزان خرید تضمینی گندم در سال ۱۴۰۰ حدود ۴/۵ میلیون تن بود که در سال ۱۴۰۱ به رقم ۷/۵ میلیون تن رسید؛ بنابراین دولت در سال نخست با کاهش ۵ میلیون تنی واردات گندم، بیش از ۲ میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی داشت. در سال دوم فعالیت دولت، تولید گندم به حدود ۱۳ تا ۱۳/۵ میلیون تن رسید که دولت توانست بیش از ۱۰/۵ میلیون تن را به شکل تضمینی بخرد و واردات به کمترین میزان خود رسید. در نتیجه، حجم تولید گندم در کشور به بیش از ۲/۵ برابر افزایش یافت و میزان پرداخت دولت به گندم‌کاران به ۷ برابر رسید.

توفیق دولت در افزایش خرید گندم نسبت به سال‌های گذشته ریشه در تدابیر گوناگونی دارد: قیمت‌گذاری مناسب، اعلام بموقع قیمت، اجرای کشت قراردادی (تهیه کودهای پایه و بذر)، تغذیه گیاهی و حمایت کودی دولت. اقدامات حمایتی دولت سیزدهم فقط منوط به حمایت از کشاورزان در تولید محصول گندم نبود، بلکه در محصولاتی همچون برنج، جو، پنبه، چغندر قند و دانه‌های روغنی نیز روند افزایش تولید و عملکرد در واحد سطح رخ داد؛ بنابراین با توجه به اینکه تحریم‌ها بیشترین تأثیر را در بخش تولیدات کشاورزی و مواد غذایی کشور داشته است، اقدامات دولت باعث شد علاوه بر خنثی‌سازی تحریم‌ها، حمایت

میزان خرید تضمینی گندم در سال ۱۴۰۰ حدود ۴/۵ میلیون تن بود که در سال ۱۴۰۱ به رقم ۷/۵ میلیون تن رسید؛ بنابراین دولت در سال نخست با کاهش ۵ میلیون تنی واردات گندم، بیش از ۲ میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی داشت

لازم از افزایش تولید کالاهای اساسی و تأمین امنیت غذایی صورت گیرد و ذخایر راهبردی کشور از ۴۵ روز به بیش از ۵ ماه افزایش یابد.

۸. حوزه حمایت از نخبگان

با توجه به نگاه ویژه شخص رئیس جمهور به نخبگان کشور و تأکید ایشان بر نقش انکارناپذیر نخبگان در حل مسائل کشور، در زمینه حمایت از نخبگان اقدامات متعددی در دولت سیزدهم به سرانجام رسید که در ادامه به اهم آن اشاره می‌شود:

- ♦ تأسیس صندوق علوم، تحقیقات و فناوری با هدف تأمین اعتبارات لازم برای دوره‌های تحقیقاتی پسادکتری و پرداخت حقوق ماهیانه برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی دکتری؛
- ♦ ثبت ۱۰۶۵۱ مورد ایده، ۲۱۶۶ مورد ایده، ۱۶۴۹ طرح پژوهشی در سامانه نظام ایده‌ها و نیازها تا پایان آذر ۱۴۰۲؛
- ♦ اجرای طرح شهید شهریار و تأیید ۱۹۵ نخبه برای جذب در مؤسسات علمی و دانشگاه‌ها؛
- ♦ اجرای طرح شهید صیاد شیرازی و شناسایی ۵۰۶۱ نخبه مشمول خدمت نظام وظیفه؛
- ♦ اجرای طرح ایران گشت و برگزاری ۲۲۰ بازدید دانش آموزی؛
- ♦ همکاری مشترک سازمان اداری استخدامی و بنیاد ملی نخبگان برای جذب نخبگان در دستگاه‌های اجرایی کشور و جذب ۱۳۲۶ نخبه؛
- ♦ رشد ۶۰ درصدی پذیرش در مقطع دکتری تخصصی و ۳۰ درصدی کارشناسی ارشد از ابتدای دولت؛
- ♦ صدور مجوز استخدام ۲۳۶۳ عضو هیئت علمی جدید در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و کاهش محسوس زمان انتظار برای صدور رديف استخدامی؛
- ♦ اعطای ۶۲۴ بورس تحصیلی به متقاضیان بین‌المللی به منظور گسترش روابط علمی و فرهنگی با سایر کشورها.

ثبت ۱۰۶۵۱

مورد ایده،

۲۱۶۶ مورد

ایده، ۱۶۴۹

طرح پژوهشی

در سامانه نظام

ایده‌ها و نیازها

تا پایان آذر

۱۴۰۲

تحقق عدالت اجتماعی و مردم‌مداری

♦ رویکردها و برنامه‌های دولت برای افزایش مشارکت مردم

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مردمی‌سازی در قانون اساسی و نهادهای مردمی همواره مورد توجه بود، اما از آنجا که مهم‌ترین رویکرد دولت سیزدهم مردمی‌سازی بود، در این دولت به گفتمان غالب تبدیل شد. در دولت سیزدهم بر مبنای «سند تحول»، «عدالت‌محوری» و «مردم‌محوری» ۲ رویکرد اصلی دولت بود و در این مدت زمینه مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف بیش از پیش فراهم آمد. دولت بر مبنای آمایش سرزمینی، به مناطق مختلف کشور توجه داشت تا از ظرفیت‌های آن‌ها برای نقش‌آفرینی در رشد و پیشرفت کشور به‌درستی استفاده شود و ایران منحصر و محدود به پایتخت و چند کلان‌شهر نباشد. به اعتقاد رئیس‌جمهور، حضور مردم در صحنه اقتصادی نه تصنعی و نمادین و نمایشی، بلکه حضور مردم در صحنه اقتصاد حضور واقعی باید باشد و برنامه‌های دولت بر این اساس تنظیم و تدوین شد. تلاش برای اجرای درست اصل ۴۴ قانون اساسی به‌عنوان محمل قانونی حضور مردم در اقتصاد، بیش از پیش مورد توجه دولت قرار گرفت و نه‌تنها دولت خود را رقیب بخش خصوصی و مردمی ندانست، بلکه به منظور تقویت بخش خصوصی و تعاونی گام‌های بسیاری برداشت.

♦ تشکیل اولین اجلاس ملی مردمی‌سازی دولت

یکی از اقدامات آغازین و تأسیسی رئیس‌جمهور، برپایی نخستین اجلاس ملی

در دولت

سیزدهم بر مبنای

«سند تحول»،

«عدالت‌محوری» و

«مردم‌محوری» ۲

رویکرد اصلی دولت

بود و در این مدت

زمینه مشارکت

مردم در عرصه‌های

مختلف بیش از

پیش فراهم آمد

مردمی‌سازی دولت به اهتمام ستاد مردمی‌سازی دولت با حضور نخبگان و حلقه‌های میانی و شبکه دستیاران مردمی‌سازی و مسئولان و بخش‌های تخصصی با هدف حل مسائل کشور با محوریت مردمی‌سازی اقتصاد و بیان دیدگاه‌ها در زمینه حکمرانی مردمی بود. تلاش دولت همواره بر این قرار داشت که مردمی‌سازی امور را بر ریل اصلی خود برگرداند و حکمرانی مردم را در امور مختلف محقق سازد. هدف اصلی، ایجاد این شبکه حل مشکلات مردم با کمک خود مردم بود.

دولت سیزدهم تلاش کرد نه در شعار و حرف، بلکه در عمل به مردم میدان بدهد تا دولت به وظایف هدایتی و حمایتی و نظارتی خود بپردازد و کارها را مردم انجام دهند. رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه مدیران و مسئولان دستگاه‌ها در جهت مردمی کردن کارها باید یک حرکت تحولی انجام دهند و نیروهایی را به کار بگمارند که دیدگاه تحولی دارند، معتقد بودند اگر نیرویی تحول‌خواه نیست، حتماً از جلوی پای نیروهای تحول‌خواه کنار برود تا تحول در دستگاه‌ها پا بگیرد. ایشان اعتقاد قلبی داشت که همه دستگاه‌های اداری برای مردمی کردن مأموریت‌های خود برنامه دقیق داشته باشند و برای هر تصمیمی یک پیوست مردمی کردن کارها تهیه شود تا معلوم باشد مردم چگونه می‌توانند در آن نقش ایفا کنند.

دولت سیزدهم
تلاش کرد نه در
شعار و حرف، بلکه
در عمل به مردم
میدان بدهد تا
دولت به وظایف
هدایتی و حمایتی و
نظارتی خود بپردازد
و کارها را مردم
انجام دهند.

♦ تحقق عدالت در سطح ملی با آغاز سفرهای استانی

بارزترین نمود چهره مردمی دولت سیزدهم را سفر استانی تشکیل می‌دهد که از حیث تعداد و مصوبات استانی بی‌سابقه است. دولت در طول کمتر از ۳ سال خدمت ۴۸ سفر استانی رفت. سفرهای استانی دولت برای ۲ دوره طراحی شده بود. دور اول سفرهای استانی از شهریور ۱۴۰۰ آغاز شد و ظرف مدت کمتر از ۱ سال، سفر به همه استان‌ها انجام شد و حد نصاب ۳۱ سفر برای این دولت به ثبت رسید.

یکی از دستاوردهای این سفرها بازدید از طرح‌های نیمه‌تمام و کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی مشکل‌دار و نیمه‌تعطیل در سراسر کشور بود. این بازدیدها شامل فهرست بلندی بود از جمله: جزیره صنعتی صدرا و ساخت نفت کش اقیانوس‌پیما، کارخانه در حال ساخت کاغذ زاگرس فارس، کارخانه تعطیل‌شده تولید لوازم خانگی آزمایش، مجموعه کشت و صنعت مغان، کارخانه تولید لوازم خانگی سنگرکار، کارخانه سرچین

نتیجه سفرهای دور اول و دوم دولت تصویب بیش از ۴۵۰۰ مصوبه (مورد تعهد سازمان برنامه و بودجه کشور) با اعتباری بالغ بر ۲۸۸ هزار میلیارد تومان بود. طی ۲/۵ سال از عمر دولت سیزدهم با تخصیص اعتباری بالغ بر ۱۸۸ هزار میلیارد تومان، بیش از ۱۱۰۰ پروژه عمرانی در قالب مصوبات سفرهای استانی به مرحله تکمیل و بهره‌برداری رسید

بافت زنجان، کارخانه نیمه‌فعال روغن نباتی جهان، کارخانه یخچال‌سازی، کارخانه الکترو کوبیر و نیروگاه خورشیدی روستای فهرج یزد، کارخانه تولید محصولات بهداشتی فیروز، مجتمع گوگردی سردار شهید سلیمانی گنبدلی و افتتاح دو کارخانه از چهار کارخانه این مجتمع، واحد پرورش قارچ «کشت سبز اورامان» در روستای قلعه‌جی، مجموعه صنایع لبنی کاسپین، مجتمع صنایع آذراب، شرکت تولید تجهیزات سنگین هپکو، معدن و کارخانه تولید مس سونگون ورزقان، معدن طلای اندریان و معدن طلای شریف‌آباد، کارخانه تولید خودروهای ارس خودرو دیزل، کشتارگاه صنعتی جونقان، مجتمع نساجی حجاب شهرکرد که بزرگ‌ترین کارخانه تولید چادر مشکی کشور است، شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان.

همچنین آغاز عملیات اجرایی طرح‌های بر زمین مانده از جمله خط آهن دورود - خرم‌آباد - اندیمشک، سد معشوره، تکمیل عملیات اجرایی طرح توسعه فرودگاه خرم‌آباد، تعیین تکلیف مونوریل و فرودگاه قم، پیگیری رفع مشکل پسماندها و آب آشامیدنی و اشتغال، کشاورزی و صنایع در استان گیلان، احیای خلیج گرگان، لایروبی آبراهه‌های تأمین‌کننده آب استان گلستان، عملیات اجرایی مرحله دوم ذخیره‌سازی گاز شور در سرخس و... صورت گرفت.

نتیجه سفرهای دور اول و دوم دولت تصویب بیش از ۴۵۰۰ مصوبه (مورد تعهد سازمان برنامه و بودجه کشور) با اعتباری بالغ بر ۲۸۸ هزار میلیارد تومان بود. طی ۲/۵ سال از عمر دولت سیزدهم با تخصیص اعتباری بالغ بر ۱۸۸ هزار میلیارد تومان، بیش از ۱۱۰۰ پروژه عمرانی در قالب مصوبات سفرهای استانی به مرحله تکمیل و بهره‌برداری رسید (سازمان برنامه و بودجه، ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳).

♦ آزادسازی سواحل و حاشیه رودخانه‌ها به نفع مردم

موضوع آزادسازی سواحل میراث ماندگار شهید رئیسی است که از سال ۱۴۰۰ بحث آزادسازی سواحل و استفاده بهینه همه مردم را از موهبت دریا به صورت جدی پیگیری کرد. این موضوع از برنامه چهارم توسعه در برنامه‌های توسعه کشور قرار گرفت و طبق قانون باید اجرا می‌شد، اما به دلایل مختلف از جمله سرپیچی تصرف‌کنندگان، ناتوانی مجریان قانون یا نبودن اراده لازم، در حد حرف باقی ماند تا به برنامه توسعه

ششم و دولت سیزدهم رسید. این مهم در سفر استانی رئیس‌جمهور و هیئت دولت به استان گیلان و سخنرانی در جمع مردم گیلان اتفاق افتاد. در بهمن ۱۴۰۰، اراده رئیس‌جمهور و دولت بر اجرای قانون، باعث شد کار آزادسازی سواحل با سرعت آغاز شود و در مدت‌زمان مشخص‌شده پیش برود، به‌طوری‌که وزیر کشور، پیشرفت کار را در استان‌های گیلان و مازندران تا تاریخ ۲۸ بهمن ۱۴۰۰، ۹۰ درصد اعلام کرد. ازجمله دستاوردهای این طرح بهره‌مندی همه مردم و گردشگران از نعمت ساحل و دریا و سهولت حضور مردم در سواحل بود.

♦ طرح نهضت ملی مسکن؛ دغدغه مسکن اقشار پایین جامعه

تأمین مسکن مناسب برای اقشار پایین جامعه، از لوازم عدالت اجتماعی و از شعارهای اصلی و مورد توجه رئیس‌جمهور بود. برنامه دولت برای ساخت سالیانه ۱ میلیون واحد مسکونی از راهکارهای مختلفی دنبال شد؛ ازجمله نوسازی بافت‌های فرسوده، توسعه شهرهای جدید موجود، ساخت ۵۰ شهرک و ۲۷ شهر ساحلی، بهسازی واحدهای روستایی، مشارکت با بخش خصوصی برای افزایش ساخت‌وساز در شهرها. اقدامات عدالت‌محور و مردمی دولت در این زمینه شامل برآورد احداث ۴ میلیون واحد مسکونی شهری و روستایی، تشکیل صندوق ملی مسکن، تدوین آیین‌نامه تأسیس و توسعه و تسهیل مقررات فعالیت‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری برای تأمین مالی ساخت و اجاره و تخصیص زمین و افزایش تسهیلات بخشی می‌شود. تلاش‌های دولت مقرون به موفقیت‌هایی بود، به‌طوری‌که طبق اعلام وزارت راه و شهرسازی تاکنون بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار واحد نهضت ملی مسکن به مرحله ساخت رسیده و ۵۲ هزار هکتار زمین برای اجرای این طرح تأمین شده است. دولت سیزدهم همچنین اقدامات مؤثری برای تسریع ساخت و تکمیل واحدهای مورد نظر، به‌ویژه درخصوص تأمین مالی طرح‌ها، صورت داد. یکی از این اقدامات، تشدید نظارت بر نحوه عملکرد نظام بانکی در پرداخت تسهیلات به بخش مسکن و سپس جریمه بانک‌های متخلف بود. اقدام دیگر، کاهش نرخ سود بانکی تسهیلات نهضت ملی مسکن از ۲۳ درصد به ۱۸ درصد بود. پلکانی شدن اقساط نهضت ملی مسکن به منظور مساعدت بیشتر با متقاضیان، از دیگر اقدامات حمایتی دولت بود.

نرخ سود بانکی

تسهیلات نهضت

ملی مسکن از ۲۳

درصد به ۱۸ درصد

بود. پلکانی شدن

اقساط نهضت ملی

مسکن به منظور

مساعدت بیشتر با

متقاضیان، از دیگر

اقدامات حمایتی

دولت بود

♦ محرومیت زدایی از روستاها

نگاه ویژه به روستاها و مناطق محروم، جزو اهداف اساسی دولت مردمی بود. در همین زمینه، به ۱۵۰۰ روستای جدید آب‌رسانی شد و شاخص بهره‌مندی روستاها به آب آشامیدن از ۷۶ درصد به ۷۹/۴ درصد ارتقا یافت. در حوزه راه‌سازی روستایی نیز ۱۵۰۰ کیلومتر راه روستایی ایجاد شد و ۱۵۰۰ کیلومتر نیز روکشی مجدد انجام گرفت و شاخص برخورداری تعداد روستاها از راه آسفالته از ۷۸ درصد به ۸۲ درصد ارتقا یافت. با اجرای طرح‌های مسکن روستایی، شاخص مقاوم‌سازی منازل روستایی از ۴۹ درصد به ۵۱ درصد بهبود یافت و در حوزه مدارس روستایی هم ۴۳۵۰ کلاس درس جدید ساخته شد.

♦ توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات در حوزه درمان و سلامت

از اقدامات چشمگیر دولت در حوزه عدالت اجتماعی می‌توان توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات بهداشتی و درمانی را ذکر کرد. نسبت تعداد پزشک به میزان جمعیت، شاخصی برای سنجش عدالت در حوزه بهداشت و درمان به حساب می‌آید. همانطور که قبلاً اشاره شد، یکی از گام‌هایی که دولت در این زمینه برداشت، افزایش ظرفیت دانشجویان پزشکی و دندان‌پزشکی است.

از اقدامات دیگر دولت در مسیر تحقق عدالت در پرداخت کارکنان حوزه بهداشت و درمان، اجرای قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری بود که پس از ۱۴ سال با هدف برخورداری پرستاران از هویت حرفه‌ای و استقلال حرفه‌ای پرستاران و حرکت به سمت عدالت در پرداخت‌ها در نظام سلامت اجرا شد. براساس این طرح، مبنای پرداخت تعرفه‌ها، تولید خدمت و مبتنی بر عملکرد در نظر گرفته شد و پرداختی کارانه پرستاران به شکل مساوی نیست و مبتنی بر میزان خدمتی که می‌دهند، عادلانه تعیین شده است.

با توجه به اینکه توزیع عادلانه فرصت‌های حوزه بهداشت و درمان، به‌ویژه برای اقشار پایین جامعه، همواره دغدغه اصلی دولت به شمار می‌رفت، طرح تشکیل صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج از اقدامات عدالت‌محور دیگر در حوزه

مبنای پرداخت

تعرفه‌ها، تولید

خدمت و مبتنی

بر عملکرد در

نظر گرفته شد و

پرداختی کارانه

پرستاران به

شکل مساوی

نیست و مبتنی بر

میزان خدمتی که

می‌دهند، عادلانه

تعیین شده است

بهداشت و درمان برای اولین بار بود.

در عین حال بیمه سلامت رایگان ۲۰ میلیون روستایی که از سال ۱۳۸۴ اجرا شده است در دولت سیزدهم با تغییرات مثبتی با هدف افزایش خدمات به روستاها و مناطق مرزنشین و عشایری، به‌ویژه در زمینه خدمات روان و تغذیه، به مرحله اجرا درآمد. تهیه سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی رایگان ماهیانه و بیمه رایگان مادران باردار و کودکان تا پنج‌سالگی، از جمله دستاوردهای تغییرات مثبت در اجرای این طرح است. همچنین دولت سعی داشته پزشکان متخصص را با تمرکز بر مناطق محروم و کمتربرخوردار توزیع کند که در این زمینه رشد ۱۰ درصدی صورت گرفته است.

♦ عدالت در پرداخت‌ها با اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان

سال ۱۳۹۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را تصویب کرد. در این سند با هدف ارتقای منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه‌های معلمان به استقرار نظام سنجش صلاحیت‌های عمومی و تخصصی و حرفه‌های تعیین ملاک‌های ارزیابی و ارتقای مرتبه (نظام رتبه‌بندی) علمی و تربیتی معلمان و تقویت انگیزه ارتقای شغلی در آنان براساس نظام معیار اسلامی اشاره می‌شود. تهیه لایحه و اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان در دولت‌های قبل بارها به دلیل بار مالی آن به تعویق افتاد. دولت سیزدهم به منظور ارتقای شأن و منزلت معلمان و برقراری نظام عادلانه پرداخت مبتنی بر شایستگی‌ها، با وجود بار مالی زیاد آن برای دولت، با تدوین آیین‌نامه اجرایی این طرح از شهریور ۱۴۰۰ اقدام به اعمال نظام رتبه‌بندی و بهبود نظام دریافت معلمان کرد. اجرای این طرح منجر به افزایش میانگین ۳۷ درصدی حقوق فرهنگیان نسبت به قبل از اجرای رتبه‌بندی شد.

♦ توجه به عدالت آموزشی

ترک تحصیل و بازماندن تعداد زیادی از دانش‌آموزان از تحصیل در سنین مختلف در دوره‌های پیشین به دلایلی نظیر بیماری کرونا و دسترسی نداشتن به وسایل ارتباطی برای دریافت آموزش و نیز فقر و... از معضلات اجتماعی بود که دولت با هدف اجرای عدالت آموزشی و توزیع برابر فرصت‌ها و امکانات، اقداماتی برای بازگرداندن این

دولت سیزدهم
به منظور ارتقای
شأن و منزلت
معلمان و برقراری
نظام عادلانه
پرداخت مبتنی بر
شایستگی‌ها، با
وجود بار مالی زیاد
آن برای دولت، با
تدوین آیین‌نامه
اجرایی این طرح
از شهریور ۱۴۰۰
اقدام به اعمال
نظام رتبه‌بندی و
بهبود نظام دریافت
معلمان کرد

دانش‌آموزان انجام داد. از جمله اقدامات، شناسایی حدود ۲۴۰ هزار کودک و ۱۹۷۶۹۰ دانش‌آموز (۱۴-۱۲) سال و ۵۵۶۹۹۴ دانش‌آموز (۱۷-۱۵) سال جامانده از تحصیل، جمعاً به تعداد ۹۹۴۶۸۴ نفر و برنامه‌ریزی برای بازگشت آنان به تحصیل از طریق طرح شهید محمودوند بود. با پیگیری‌های انجام‌شده در سال ۱۴۰۲ تعداد ۶۰ هزار ترک تحصیل و بازمانده از تحصیل به چرخه آموزش بازگشتند.

♦ **برقراری عدالت اجتماعی و حمایت بیشتر از گروه‌های آسیب‌پذیر**
چند برابر شدن کمک‌های پرداختی به اقشار کم‌برخوردار جامعه، یکی از اقدامات مهم دولت سیزدهم در راستای حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر است. افزایش یارانه افراد در قالب طرح کالابریگ الکترونیکی و پرداخت ۳ مرحله یارانه تشویقی در قالب طرح کالابریگ فجرانه از دیگر اقدامات دولت در این زمینه بود.

♦ **حمایت از زنان سرپرست خانوار**
به منظور حمایت از نهاد خانواده و توانمندسازی زنان و به‌ویژه زنان سرپرست خانوار، توجه به اشتغال و کارآفرینی بانوان در اولویت قرار گرفت. بنا بر اعلام معاون زنان رئیس‌جمهور، ۶ میلیون نفر زن سرپرست خانوار در کشور داریم که نزدیک به ۴ میلیون نفر آن‌ها نیاز به حمایت دارند. دولت برای تحقق سیاست‌های خود در قبال این قشر چندین برنامه مهم مانند ایجاد صندوق ضمانت در حوزه اشتغال برای زنان سرپرست خانوار بدون پوشش حمایتی در دهک ۱ تا ۵ درآمدی، تخصیص اعتبار ۶۰۰ میلیارد ریالی توسعه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون و صدور ضمانت‌نامه برای زنان سرپرست خانوار برای اعطای تسهیلات تا سقف هزار میلیارد ریال در حوزه اشتغال را اجرایی کرد.

♦ **اجرای عدالت فرهنگی و تقویت زیرساخت‌های فرهنگی**
در حوزه زیرساخت‌های فرهنگی نیز همچون دیگر حوزه‌ها شاهد دستاوردهای چشمگیری هستیم که به اختصار اشاره می‌شود:

♦ افزایش حدود ۴۰ درصدی ظرفیت سالن نمایش در مناطق محروم و بدون

**افزایش حدود
۴۰ درصدی ظرفیت
سالن نمایش در
مناطق محروم و
بدون سالن نمایش
فیلم و افزایش
تعداد ۱۳۹۲۷
صندلی به ظرفیت
نمایشی فیلم‌کشور
در ۲ سال ابتدایی
فعالیت دولت
مردمی**

راه‌اندازی و افتتاح

و تکمیل ۳۹ طرح

عمرانی و مجتمع

فرهنگی و هنری

کم‌نظیر در ۲۶

استان

- ♦ سالن نمایش فیلم و افزایش تعداد ۱۳۹۲۷ صندلی به ظرفیت نمایشی فیلم کشور در ۲ سال ابتدایی فعالیت دولت مردمی؛
- ♦ رشد ۶ درصدی سرانه صندلی سینما به ازای هر ۱۰ هزار نفر در ۲ سال ابتدایی فعالیت دولت مردمی؛
- ♦ راه‌اندازی و افتتاح و تکمیل ۳۹ طرح عمرانی و مجتمع فرهنگی و هنری کم‌نظیر در ۲۶ استان؛
- ♦ بازسازی و نوسازی خط تولید ۲ کارخانه کاغذ تولید داخل (مازندران و فارس) و افزایش تولید کاغذ داخلی از ۵ هزار تن در ابتدای دولت به ۸ هزار تن؛
- ♦ برگزاری جشنواره ملی رسانه‌های ایران و نمایشگاه بازی‌های رایانه‌ای بعد از ۱۰ سال وقفه؛
- ♦ رشد ۵۴ درصدی اعضای صندوق هنرمندان نسبت به ابتدای فعالیت دولت مردمی؛
- ♦ اجرای طرح پرداخت مستمری به ۲۶۲۴ هنرمند؛
- ♦ رشد ۴ درصدی تعداد عنوان فیلم سینمایی تولیدشده نسبت به ابتدای فعالیت دولت مردمی؛
- ♦ رشد ۵۷ درصدی تعداد تماشاگران فیلم‌های سینمایی اکران‌شده نسبت به ابتدای فعالیت دولت مردمی.

اقدامات شاخص در حوزه سیاست خارجی

♦ رویکردهای تحولی دولت در حوزه سیاست خارجی

حوزه سیاست خارجی و دیپلماسی جزو فعالترین بخشهای عملکردی دولت سیزدهم به حساب می‌آید، به‌گونه‌ای که تحرکات و اقدامات دولت در این حوزه تحولی آشکار از حیث نظری با دستاوردهای عینی و قابل ارزیابی پیش روی مخاطب قرار می‌دهد.

اساس سیاست خارجی دولت سیزدهم به ۳ محور «سیاست همسایگی»، «سیاست خارجی متعادل و متوازن»، «دیپلماسی فعال اقتصادی» استوار بوده است. تحرک و پویایی سیاست خارجی دولت عمدتاً در چهارچوب محورهای مذکور صورت گرفت.

در راستای سیاست خارجی متوازن و متعادل، دیپلماسی دولت شاهد کنشگری فعال در سطح رؤسای دولت‌ها و وزیران خارجه بود. اقداماتی که به‌طور عینی در این باره صورت گرفت عبارت از انجام ۲۸ سفر خارجی رئیس‌جمهور و سفردها تن از سران کشورهای خارجی به ایران بود.

از سوی دیگر، شاهد ابتکار عمل دولت در مدیریت بحران‌های منطقه‌ای و مسائل داخلی مرتبط با آن بوده‌ایم. مدیریت پیامدهای روی کار آمدن طالبان در افغانستان و موج پناهجویان، مدیریت بحران قفقاز، مدیریت بحران سوریه، مدیریت بحران‌ها در یمن و لبنان و عراق، مدیریت بحران نفتکش‌ها، مدیریت بحران در روابط با اوکراین، مدیریت بحران‌های زیست‌محیطی، جلوه‌هایی از عملکرد موفق دولت در این زمینه بود.

درخصوص سیاست همسایگی، تحرکات دیپلماتیک دولت عمدتاً معطوف به تنظیم و هماهنگی سفر سران و وزیران خارجه اکثر کشورهای همسایه به ایران و سفر متقابل

اساس سیاست

خارجی دولت

سیزدهم به ۳

محور «سیاست

همسایگی»

«سیاست خارجی

متعادل و متوازن»

«دیپلماسی فعال

اقتصادی» استوار

بوده است. تحرک

و پویایی سیاست

خارجی دولت

عمدتاً در چهارچوب

محورهای مذکور

صورت گرفت

رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه به برخی کشورهای منطقه، توسعه روابط با کشورهای حوزه آسیای میانه و قفقاز از نظر سیاسی و اقتصادی، عادی‌سازی روابط با عربستان و کشورهای عربی همسو با ریاض، توسعه روابط با ترکیه، امضای اسناد جدید همکاری، افزایش بسیار زیاد تعاملات تجاری با کشورهای همسایه بود که دستاوردهای مهمی داشت؛ از جمله: بهبود و ارتقای روابط با همسایگان، جلوگیری از گسترش عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با برخی همسایگان، از سرگیری روابط دوجانبه با عربستان سعودی، بازگشایی سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های دو کشور ایران و عربستان، ارتقای سطح روابط با کویت و امارات (با اعزام سفیر از این کشورها)، رایزنی‌های غیررسمی برای عادی‌سازی روابط با بحرین و مصر و لیبی و سودان، در دستور کار بودن توسعه روابط با سایر کشورهای منطقه و کشورهای مسلمان شمال آفریقا، برگزاری هفتمین شورای عالی راهبردی همکاری‌های ایران و ترکیه، سفر رئیس‌جمهور ترکیه به تهران، امضای سند همکاری جامع بلندمدت ایران و ترکیه، برگزاری بیست‌وهشتمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی، امضای اسناد همکاری اقتصادی با کشورهای همسایه، اجرای توافقات تجاری با کشورهای همسایه، برنامه‌ریزی برای رفع و کاهش موانع تجاری با کشورهای همسایه.

درخصوص سیاست دیپلماسی اقتصادی، دولت سیزدهم تحرکات دیپلماتیک زیادی صورت داد که اهم آن‌ها عبارت‌اند از: ایجاد هماهنگی بین‌دستگاهی در حوزه اقتصاد خارجی، برگزاری ده‌ها اجلاس کمیسیون همکاری‌های مشترک اقتصادی، ایجاد بانک اطلاعات اقتصادی کشورها برای کمک به بخش‌های اقتصادی، کمک به تقویت تبادلات خارجی ایران با کشورهای هدف، کمک به انتقال فناوری به داخل و صادرات محصولات دانش‌بنیان، پیگیری و اجرایی کردن همکاری تجاری تهاتری با سایر کشورها، اقتصاد سلامت و گردشگری، پیگیری و تسهیل همکاری‌های بانکی و پولی، پیگیری جذب سرمایه‌گذاری خارجی، پیگیری فعال‌سازی خطوط حمل‌ونقل بین‌المللی از مسیر ایران.

اقدامات یادشده دستاوردهای چشمگیری در پی داشت؛ از جمله: برنامه‌ریزی و تسهیل سفر هیئت‌های تجاری گوناگون از استان‌های کشورمان به دیگر کشورها و برعکس، برنامه‌ریزی سفر عده‌ای از سفیران خارجی مقیم تهران به استان‌های کشور،

مدیریت

پیامدهای روی

کار آمدن طالبان

در افغانستان و

موج پناهجویان،

مدیریت بحران

قفقاز، مدیریت

بحران سوریه،

مدیریت بحران‌ها

در یمن و لبنان

و عراق، مدیریت

بحران نفتکش‌ها،

مدیریت بحران در

روابط با اوکراین،

مدیریت بحران‌های

زیست‌محیطی،

جلوه‌هایی از

عملکرد موفق

دولت در این زمینه

بود.

امضای تفاهم‌نامه‌های همکاری اقتصادی استانی، برگزاری ده‌ها وبینار استانی بین بخش خصوصی و مقامات استانی با طرفین متناظر در کشورهای خارجی، معرفی ظرفیت‌های شرکت‌های گردشگری، کمک به افزایش ۳۱ درصدی درآمد حاصل از گردشگران خارجی، استفاده از پول‌های ملی در تبادلات تجاری با کشورهای مختلف، فعال شدن کانال مالی در چین و پرداخت عواید حاصل از فروش نفت به خریداران ایرانی، برقراری ارتباط بین بانک‌های داخلی با بانک‌های خارجی، جذب سرمایه‌های خارجی، تسهیل و ساماندهی سرمایه‌گذاری خارجی خصوصاً اتباع افغانستان و عراق در ایران، نهایی کردن تفاهم‌نامه سرمایه‌گذاری ۴۰ میلیارد دلاری روسیه در صنایع نفت ایران، مذاکرات با چین درباره اجرای سازکار مالی ۱ به ۳ با هدف اجرای طرح‌های مهم، بهره‌گیری از مزیت‌های حمل‌ونقل عمومی کشور در رقابت‌های منطقه‌ای موجود و ارزآوری و تقویت اقتصاد ملی، افزایش سهم و مشارکت در شبکه حمل‌ونقل منطقه‌ای و بین‌المللی، حذف موانع استقرار کامل کریدور شمال - جنوب و کریدور شرق - غرب (انعقاد قرارداد ساخت راه‌آهن رشت - آستارا و شلمچه - بصره)، تلاش برای تقویت نقش محوری در تراسیکا و کسب میزبانی اجلاس وزیران حمل‌ونقل در تهران و به دست آوردن ریاست دوره‌ای از ابتدای سال ۲۰۲۴، تجهیز و فعال‌سازی و بین‌المللی کردن بندر حمل‌ونقل عمومی چابهار، فعال‌سازی کریدورهای تعریف‌شده در چهارچوب سازمان اکو، فعال‌سازی کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی خلیج فارس - دریای سیاه، فعال‌سازی موافقت‌نامه کریدور عشق‌آباد، تقویت حضور در کریدور تراسیکا.

همچنین برای پیشبرد سیاست چندجانبه‌گرایی، دولت اقدامات متعددی را صورت داد که اهم آن‌ها عبارت‌اند از: تبیین مواضع کشور در نشست‌های چندجانبه و منطقه‌ای، ارتقای جایگاه ایران با میزبانی نشست‌های چندجانبه در تهران، پیگیری و نهایی کردن عضویت کشورمان در سازمان همکاری شانگهای و ارسال درخواست و طی روند عضویت در بریکس، مقابله با تلاش‌های مخالفین برای ایران‌هراسی و اجماع‌سازی برضد کشورمان در نهادهای بین‌المللی، تدوین و پیشبرد چهارچوب برنامه‌های همکاری جمهوری اسلامی ایران با نهادهای زیرمجموعه سازمان ملل متحد در حوزه‌های مختلف، تصویب پیشنهاد ایران برای برگزاری نشست بین‌المللی مقابله با طوفان‌های گردوغبار از سوی سازمان ملل در تهران (تابستان ۱۴۰۲) و تصویب قطعنامه تعیین روز جهانی

دستگاه

سیاست خارجی در

زمینه‌هایی تحرکات

دیپلماتیک مؤثری

داشته است؛

از جمله: حمایت

از جبهه مقاومت،

مذاکرات رفع

تحریم‌ها، پیگیری

جدی توسعه

روابط با کشورهای

آمریکای لاتین،

پیگیری توسعه

روابط با قاره آفریقا،

ارتقا و تسهیل

خدمات رسانی به

ایرانیان خارج از

کشور، بهینه‌سازی

استفاده از سرمایه

انسانی و تحول در

ساختار سازمانی

وزارت امور خارجه

مقابله با گردوغبار (۲۱ تیر)، پیگیری موضوعات و پرونده‌های حقوقی بین‌المللی در مراجع مربوط.

در کنار این فعالیت‌ها، دستگاه سیاست خارجی در زمینه‌ها و حوزه‌های دیگری نیز تحرکات دیپلماتیک مؤثری داشته است؛ از جمله: حمایت از جبهه مقاومت، مذاکرات رفع تحریم‌ها، پیگیری جدی توسعه روابط با کشورهای آمریکای لاتین، پیگیری توسعه روابط با قاره آفریقا، ارتقا و تسهیل خدمات‌رسانی به ایرانیان خارج از کشور، بهینه‌سازی استفاده از سرمایه انسانی و تحول در ساختار سازمانی وزارت امور خارجه. در ادامه، به تشریح بخشی از دستاوردهای دولت در حوزه روابط خارجی پرداخته می‌شود:

♦ عضویت در سازمان همکاری شانگهای

نخستین سفر خارجی رئیس دولت سیزدهم به تاجیکستان بود. سازمان شانگهای با پیوستن ایران اهمیت بیشتری یافت. ۴۲ درصد جمعیت جهان با بیشترین مصرف‌کننده و تولیدکننده انرژی و همچنین با ۳ کشور بسیار مهم اقتصادی برتر دنیا یعنی روسیه و چین و هند و ۴ کشور اتمی یعنی روسیه و چین و هند و پاکستان که از نظر جمعیت و قدرت و فناوری علمی، از نظر سرمایه و منابع و هم از نظر قدرت نظامی خیلی جلوتر از اتحادیه اروپاست. سازمان همکاری‌های شانگهای تنها سازمان با ماهیت اقتصادی - سیاسی - امنیتی توأمان است که بدون حضور غرب و نادیده گرفتن سلطه آمریکا بنیان نهاده شده است.

♦ عضویت در گروه بریکس

موضوع ارتباط با بریکس از سال ۱۴۰۱ با شرکت رئیس‌جمهور در نشست مجازی این گروه به میزبانی چین آغاز و درخواست عضویت ایران در این گروه مطرح شد و پس از آن وزیر امور خارجه و دبیر شورای عالی امنیت ملی هم با شرکت در جلسات مرتبط موضوع را دنبال کردند و سرانجام پیگیری‌هایی که از طریق سران کشورها انجام گرفت، به عضویت جمهوری اسلامی ایران در این گروه اقتصادی منجر شد. این گروه فرصت‌های چندجانبه‌ای را در اختیار ایران قرار می‌دهد. یکی از نتایج ارتقای جایگاه بین‌المللی ایران عضویت در بریکس است. عضویت در پیمان‌های منطقه‌ای

نخستین سفر
خارجی رئیس
دولت سیزدهم به
تاجیکستان بود.
سازمان شانگهای
با پیوستن ایران
اهمیت بیشتری
یافت

و فرامنطقه‌ای با هدف اتصال کشور به زیرساخت‌های اقتصادی قدرت‌های نوظهور، از دیگر اقدامات دولت طی ۲ سال گذشته است و همچنین در موضوع تجارت خارجی و سهم اندک کشور از بازارهای جهانی، با وجود ظرفیت‌های کم‌نظیر، اقدامات مؤثری صورت گرفت که رکورد رشد تجارت خارجی طی ۴ سال گذشته شکسته شد.

با توجه به برگزاری ۱۴ دیدار رسمی و غیررسمی در سفر به آفریقای جنوبی، توافق برای توسعه و تجهیز ۵ پالایشگاه کشور آفریقای جنوبی با صدور تجهیزات فنی و مهندسی، از دیگر رهاوردهای این سفر با رایزنی وزرای دولت در حاشیه اجلاس سران بریکس بود. فضایی که در این سفر و در سفر قبلی به قاره آفریقا مشاهده شد، افزایش و تقویت روحیه ضد استعماری در میان ملت‌ها و مسئولان آفریقایی با رویکرد تضمین و تأمین استقلال مردم آفریقا بود و این روحیه، ما را هرچه بیشتر به آفریقا نزدیک کرد و زمینه همکاری‌های تجاری و اقتصادی و همچنین تلاش‌های مشترک را در مقابله با یک‌جانبه‌گرایی در جهان فراهم ساخت.

♦ عادی‌سازی روابط با عربستان سعودی

دولت سیزدهم زمانی فعالیت خود را آغاز کرد که روابط سیاسی و دیپلماتیک با کشورهای منطقه در پایین‌تر سطح خود قرار داشت. از جمله کشور عربستان که نقش مهمی در منطقه خاورمیانه دارد، هیچ‌گونه روابطی با جمهوری اسلامی ایران نداشت. روی کار آمدن دولت سیزدهم و تأکیدات شخص رئیس‌جمهور بر تحرک بخشی به دستگاه دیپلماسی براساس حفظ منافع ملی و مصالح کشور که در امتداد رویکرد تحول‌خواهی و شعار «ایران قوی» بود، سیاست همسایگی با اولویت همسایگان مسلمان در صدر سیاست خارجی کشور قرار گرفت. بر این اساس، اختلافات به‌وجودآمده با کشور عربستان برطرف و روابط سیاسی دو کشور از سر گرفته شد.

♦ آزادسازی منابع ارزی کشور

براساس اطلاعات موجود، ایران حدود ۲۴ تا ۲۵ میلیارد دلار منابع ارزی بلوکه‌شده در کشورهای مختلف از جمله کره جنوبی و ژاپن و عراق داشت که پس از رایزنی‌ها و مذاکرات طولانی، ۷ میلیارد دلار ارز بلوکه‌شده ایران در کره جنوبی آزاد شد. همچنین

دولت

سیزدهم زمانی

فعالیت خود

را آغاز کرد که

روابط سیاسی

و دیپلماتیک با

کشورهای منطقه

در پایین‌تر سطح

خود قرار داشت.

از جمله کشور

عربستان که

نقش مهمی در

منطقه خاورمیانه

دارد، هیچ‌گونه

روابطی با

جمهوری اسلامی

ایران نداشت

۱۰ میلیارد دلار منابع ارزی ایران در عراق و ۶ میلیارد دلار در قطر که از کره جنوبی منتقل شد، در دسترس بانک مرکزی قرار گرفت.

آزادسازی بخشی از منابع ارزی بلوکه شده کشورمان جلوه‌ای از دستاوردهای دیپلماسی عزتمندانه در مقابل دیپلماسی ملت‌مسانه بود. این اقدام ارزشمند، مایه افتخار و با هدف تأمین منافع ملی بود. تقویت دیپلماسی فعال ارزی، تداوم ثبات و رشد اقتصادی و کاهش دغدغه‌های معیشتی و کنترل بازار ارز، دستاورد تلاش دولت در آزادسازی منابع ارزی است.

♦ دیپلماسی اقتصادی

امضای ۲۲۲ سند همکاری با کشورهای مختلف در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، قضایی و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی؛

♦ حضور در نشست سران اکو؛

♦ حضور در نشست سران سازمان شانگهای؛

♦ حضور در اجلاس سران سازمان همکاری کشورهای اسلامی؛

♦ حضور در اجلاس مجمع کشورهای صادرکننده گاز در قطر و الجزایر؛

♦ حضور در اجلاس کشورهای خزر؛

♦ حضور در اجلاس سیکا؛

♦ توسعه همکاری با روسیه از طریق انعقاد ۵/۳ میلیارد دلار قرارداد و نیز امضای تفاهم‌نامه راهبردی به میزان ۴۰ میلیارد دلار در زمینه توسعه میدان‌های نفت و گاز، تجارت گاز، توسعه ال‌ان‌جی و...؛

♦ بستن قرارداد سوآپ گاز آذربایجان که از سال ۲۰۲۲ شروع شد و افزایش حجم معاملات تا ۲/۹ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۳ و تفاهم با طرف ترکمن برای احیای قرارداد واردات گاز از آن کشور؛

♦ بستن تفاهم‌نامه با ارمنستان برای افزایش ۶۴ درصدی صادرات گاز طبیعی و تمدید قرارداد جاری تهاتر گاز و برق تا سال ۲۰۳۰؛

♦ امضای موافقت‌نامه احداث خط آهن آستارا - رشت با روسیه؛

♦ همکاری‌های اقتصادی ایران - سریلانکا و اتمام طرح سد و نیروگاه آبی اوماوایا

آزادسازی

بخشی از منابع

ارزی بلوکه شده

کشورمان جلوه‌ای

از دستاوردهای

دیپلماسی

عزتمندانه در

مقابل دیپلماسی

ملت‌مسانه بود. این

اقدام ارزشمند،

مایه افتخار و با

هدف تأمین منافع

ملی بود

به ارزش ۴۵۰ میلیون دلار.

سایر اقدامات در عرصه بین‌المللی

- ♦ سفر رئیس‌جمهور به ۳ کشور در آمریکای لاتین و ۴ کشور در قاره آفریقا (بعد از ۱۱ سال) و کشور الجزایر (پس از ۱۴ سال) با هدف سیاست خارجی متوازن؛
- ♦ برگزاری اجلاس بین‌المللی مقابله با طوفان‌های ماسه و گردوغبار شهریور سال ۱۴۰۲ با حضور نمایندگانی از ۵۰ کشور و ۱۵ نهاد بین‌المللی در حوزه توسعه دیپلماسی محیط‌زیست با کشورهای جهان؛
- ♦ عضویت جمهوری اسلامی ایران در «شبکه بین‌سازمانی استرداد دارایی‌ها در آسیای غربی و مرکزی» و احراز ریاست این شبکه در سال ۲۰۲۳؛
- ♦ برگزاری نشست عمومی سالیانه شبکه بین‌سازمانی استرداد دارایی‌ها در آوریل ۲۰۲۴ (فروردین ۱۴۰۳) در شهر وین با ریاست ایران؛
- ♦ شرکت در نشست شصت‌وششم کمیسیون مقام زن سازمان ملل متحد و دیدار با مقامات ارشد این سازمان (رئیس مجمع عمومی دور هفتادوششم، مدیر اجرایی بخش زنان سازمان ملل، رئیس اکوسوک) و ایراد سخنرانی در نشست شصت‌وهفتم کمیسیون مقام زن سازمان ملل متحد و دیدار با مقامات ارشد سازمان ملل؛
- ♦ نقش‌آفرینی در پیشنهاد یا میزبانی ابتکارات منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله محیط‌زیست و دیگر مسائل منطقه‌ای (نشست سران (روند آستانه) درباره سوریه، نشست همسایگان افغانستان، نشست ۳+۳ درباره بحران قفقاز جنوبی)؛
- ♦ اجرای جایزه سالیانه بین‌المللی بانوی برگزیده مسلمان و قدردانی از زنان تأثیرگذار جهان اسلام با هدف معرفی الگوی سوم زن و اعطای جایزه به برگزیدگان در سطح ملی و بین‌المللی به‌عنوان زنان تأثیرگذار جهان اسلام طی ۲ سال متوالی؛
- ♦ دیدار با ۱۷۰ هیئت رسمی و مقامات ارشد کشورها (مبتنی بر بند ۸ سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و ماده ۱۰۱ برنامه ششم توسعه، بند ۶۷ منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی)

سفر

رئیس‌جمهور
به ۳ کشور در
آمریکای لاتین و
۴ کشور در قاره
آفریقا (بعد از ۱۱
سال) و کشور
الجزایر (پس
از ۱۴ سال) با
هدف سیاست
خارجی متوازن

- ♦ بازگرداندن ۳۵۰۶ لوح باستانی از مؤسسه شرق‌شناسی شیکاگو در شهریور ۱۴۰۲؛
- ♦ الحاق ایران به اتحادیه مؤسس شهرهای گردشگری جاده ابریشم و انتخاب سمنان به‌عنوان شهر جاده ابریشم در اتحادیه مؤسس شهرهای گردشگری جاده ابریشم؛
- ♦ برگزاری نشست‌های کارگروه‌های شورای عالی ایرانیان خارج از کشور، پیگیری نهایی شدن تدوین قانون جامع حمایت از ایرانیان خارج از کشور، تسهیل و تسریع خدمات‌رسانی کنسولی به هم‌وطنان در مرکز و نمایندگی‌ها، تسهیل رفت‌وآمد ایرانیان خارج از کشور؛
- ♦ پیگیری وضع ایرانیان زندانی در خارج از کشور و آزادی ۱۱۳ نفر؛
- ♦ صدور رأی دیوان بین‌المللی دادگستری در محکومیت آمریکا به نقض معاهده مودت در تاریخ ۱۰ فروردین ۱۴۰۲؛
- ♦ تبادل ۱۵۴۹ زندانی (انتقال زندانیان ایرانی از سایر کشورها و زندانیان خارجی به کشورهای متبوع خود)؛
- ♦ استفاده از ظرفیت اندیشکده‌ها با هدف تبیین سیاست‌های نظام از جمله برگزاری «مجمع گفتگوی تهران» با حضور ۷۰ اندیشمند و فعال سیاسی از بیش از ۳۶ کشور جهان.

بازگرداندن ۳۵۰۶

لوح باستانی

از مؤسسه

شرق‌شناسی

شیکاگو در شهریور

۱۴۰۲

گامی
خدمت

دولت مردمی ایران قوی

جمع‌بندی

دولت سیزدهم کمتر از سه سال توفیق خدمت به مردم را داشت؛ اگرچه در ساحت سیاست و مدیریت اجرایی، سه سال زمان زیادی قلمداد نمی‌شود که بتوان برای آن دستاورد چشمگیری انتظار داشت؛ لیکن در سایه تلاش‌های بی‌وقفه رئیس‌جمهور شهید اکنون شاهد اقدامات شاخصی در حوزه‌های مختلف هستیم که در این اثر تلاش شد بخشی از این اقدامات ضمن مستندسازی در معرض دید عموم مردم قرار گیرد. با این حال قضاوت درباره اقدامات و دستاوردهای دولت بدون در نظر گرفتن دو مولفه تعیین‌کننده، غیرواقع‌بینانه و به دور از اصل انصاف خواهد بود: یکی، بستر و شرایط پیچیده‌ای که دولت سیزدهم را در ابتدای کار دچار مشکل می‌کرد و دیگری مدت زمان محدودی که دولت سیزدهم مسئولیت اداره امور اجرایی کشور را در اختیار داشت.

در رابطه با مولفه اول، دولت در شروع کار با مشکلات عدیده و به طور مشخص با چهار وضعیت محدود کننده مواجه بود؛ که مهار و مدیریت آثار و پیامدهای این چهار مولفه توان زیادی از دولت گرفت: ۱. تنگناها و بحران‌های ساختاری؛ ۲. میراث مدیریتی به جا مانده از دوره قبل؛ ۳. شرایط نامساعد و بفرنج بین‌المللی ۴. فضای اجتماعی- روانی جامعه که به شدت نیازمند روحیه امید و نشاط بود.

در رابطه با مولفه دوم، برای ارزیابی اقدامات و دستاوردهای دولت، باید بازه زمانی سه سال مدیریت اجرایی کشور در دولت سیزدهم را در مقایسه با دولت‌های قبل که عمدتاً دو دوره چهارساله زمام امور اجرایی کشور را در اختیار داشتند، در نظر داشت.

با این حال، دولت سیزدهم با رویکرد تحول‌گرا، در دو سطح گفتمانی و حکمرانی، چرخش‌هایی صورت داد که خیلی زود آثار آن عیان گشت؛ به گونه‌ای که عملکرد دولت و رئیس‌جمهور شهید بارها مورد تمجید و ستایش مقام معظم رهبری قرار گرفت.

در واقع تحرکات و فعالیت جهادی رئیس‌جمهور شهید و دولت سیزدهم حوزه‌های متعددی را در برگرفت و در هرکدام از این حوزه‌ها شاهد اقدامات عدیده و شاخصی هستیم که میراث ماندگاری از دولت سیزدهم را به جای گذاشت.

حوزه سلامت، اقتصاد، امور زیربنایی، عرصه سیاست خارجی و عرصه اجتماعی و فرهنگی هر یک شاهد پویایی و تحرکی جهادی هستیم که از ویژگی‌های شخصیتی و مدیریتی رئیس‌جمهور نشأت می‌گرفت و در سطوح پایین‌تر مدیریتی جریان پیدا می‌کرد.

در این میان، حوزه اقتصاد که نتایج آن، تأثیرات مستقیم بر زندگی جاری مردم برجا می‌گذارد در اثر عملکرد جهادی و اقدامات شاخص دولت، بر اساس آخرین آمارهای رسمی، شاهد تغییرات چشمگیر در همه شاخص‌های اقتصاد کلان اعم از نرخ رشد، نرخ تورم، میزان اشتغال، سرمایه‌گذاری خارجی و .. هستیم. سایر حوزه‌ها نیز به نسبت‌های متفاوت تغییرات رو به پیشرفتی را تجربه کردند.

در مجموع کارنامه دولت سیزدهم را می‌توان نقطه عطفی در مدیریت یک دهه گذشته کشور به حساب آورد که زمینه خروج از یک دوره رکود و نابسامانی را در حوزه‌های مختلف فراهم کرد و نوید بخش چشم انداز مدیریتی روشن‌تری شد. از این حیث، میراث مدیریتی که از دولت سیزدهم به جای مانده، مسیر اداره کشور را برای دولت آینده هموارتر ساخته و در صورت تداوم الگوی جهادی دولت سیزدهم، حرکت در جهت رشد و اعتلای کشور و تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی شتاب بیشتری خواهد گرفت.

Report of Serving

Indicative actions of the popular government during three years of serving

(مجموع عملکرد دولت) چه شخص رئیس‌جمهور محترم، چه مسئولین در بخش‌های مختلف – به مردم این احساس را داد که دولت وسط میدان است، مشغول کار است، دارد تلاش می‌کند و برای آنها خدمت می‌کند، می‌خواهد خدمت‌رسانی بکند؛ این [کار]، امید مردم را و اعتماد مردم را تا حدود زیادی احیا کرد.

عقیقه

(دیدار مقام معظم رهبری با دولتمردان ۸ شهریور ۱۴۰۱)

معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی رئیس‌جمهور

اداره کل پژوهش و اسناد

نشر جمهوری ایران

ISBN : 978-622-7469-55-4

9 786227 469554